

Sandrita Škėrienė

**LIETUVOS EDUKACINIŲ TYRIMŲ
ASOCIACIJOS
ISTORIJA**

2023 m.

NUOŠIRDI PADĖKA

prof. habil. dr. Palmirai Jucevičienei, pirmajai ir ilgametei LETA prezidentei, Mokymosi visą gyvenimą tinklo pirmininkei;

prof. dr. Liudmilai Rupšienei, LETA prezidentei;

prof. dr. Loretai Žadeikaitei, ŠMSM Mokslo, studijų ir technologijų departamento vyriausiajai patarėjai;

dr. Mildai Ratkevičienei, LETA sekretorei;

doktorantei Monikai Orechovai, LETA sekretorei 2019-2021 m.;

doc. dr. Daiva Penkauskienei, Tyrimų metodologijos tinklo pirmininkei;

dr. Eglei Pranckūnienei, LETA Vice-prezidentei;

prof. dr. Raimondai Brunevičiūtei, Aukštojo mokslo ir profesinio mokymo tinklo pirmininkei;

prof. dr. Rūtai Girdzijauskienei, Pedagogų rengimo ir profesinio tobulėjimo tinklo pirmininkei;

dr. Andriui Eidimtui, Informacinės technologinės edukacijos tinklo pirmininkui 2017-2019 m.;

prof. dr. Ritai Aleknaitei-Bieliauskienei, Edukacijos tyrėjų Emeritų tinklo pirmininkei;

prof. dr. Alvyrai Galkienei, Įtraukaus ugdymo tinklo pirmininkei;

prof. dr. Jolantai Urbanovič, Lietuvos Respublikos prezidento patarėja švietimo klausimais;

dr. Auksej Petruškevičiūtei, Projektinės veiklos ir strateginių partnerysčių tinklo pirmininkei

už šiame LETA istorijos fiksavimo etape pasidalintais prisiminimais, nuotraukomis,

dokumentais, kurie padėjo atskleisti asociacijos 25 metų kelią.

Visiems, kure pateikė savo pastabas ir rekomendacijas.

Visiems, kurie tiesiogiai ir netiesiogiai prisidėjo bei prisideda prie LETA stiprinimo.

TURINYS

	Iki ir po Nepriklausomybės	5
8	PRADŽIA 1998 m.	
	PIRMIEJI ŽINGSNIAI 1999 – 2000 m.	11
15	TOLIMESNI ŽINGSNIAI 2001 – 2017 m.	
	NAUJA PRADŽIA 2018 - 2019 m.	21
30	ATGIMIMAS nuo 2020 m.	
	PALINKĖJIMAI LETA'į	64
68	ŠALTINIAI	
	PRIEDAI	70

Iki ir po Nepriklausomybės

Lietuvos švietimo istorija, siekianti XVI amžių, atskleidžia tam tikrus pasikartojimus. Minėtu laikotarpiu šalyje buvo sukurta švietimo sistema, apimanti pradinę mokyklą, aukštesniąją mokyklą ir universitetą¹. Abiejų Tautų Respublikos² laikotarpis Lietuvos švietimo istorijai reikšmingas dėl švietimo institucijos – Edukacinės komisijos – įsteigimo 1773 m. spalio 14 d. (Rupšiene, 2016). Šios komisijos steigimas susijęs su Jėzuitų ordino, tuo metu valdžiusio daug mokyklų, panaikinimu³. Abiejų Tautų Respublikos Seimui pavaldi Edukacinė komisija buvo įpareigota ne tik perimti visas jėzuitų mokyklas ir jų turtus, prižiūrėti kitų ordinų mokyklas, bet ir reformuoti švietimo sistemą bei sustabdyti valstybės irimą. Be to, Edukacinė komisija buvo viena iš pirmųjų švietimo institucijų Europoje, kuriai tuo metu suteikti įgaliojimai prilygsta dabartinei ministerijai. Deja, 1795 m. žlugus Abiejų Tautų Respublikai, o Lietuvai patekus į Rusijos imperijos sudėtį, Edukacinė komisija nustojo veikti.

Kaip teigiama Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (ŠMSM) tinklapyje, Nepriklausomos Lietuvos valstybės laikotarpiu (1918–1940 m.), atsižvelgiant į Vakarų Europos švietimo sistemos ir pedagoginės minties modelį, švietimas buvo kuriamas nacionalinės kultūros pagrindu. Susiklosčius sėkmingoms aplinkybėms, 1918 m. buvo įsteigta Švietimo ministerija, 1922 m. įkurtas universitetas Kaune. Nepriklausomoje Lietuvoje plėtėsi gimnazijų, progimnazijų ir aukštųjų mokyklų tinklas. Tačiau ir čia po 22 metų⁴ pasikartoja istorinis vingis – Lietuva praranda nepriklausomybę ir tampa Sovietų Socialistinių Respublikų Sąjungos nare.

Sovietiniu laikotarpiu Lietuvos švietimo sistema buvo įjungta į centralizuotą mokymo sistemą, plėstas mokyklų tinklas, o pedagoginiai klausimai buvo ideologizuojami⁵. Pagrindiniu asmenybės ugdymo veiksmu tuometinėje mokykloje laikytos žinios ir todėl ypač vertintos (Jackūnas, 1993). Nors mokslinis darbas buvo orientuotas į ekonomiką, tyrimams trūko finansavimo, todėl buvo skatinamas bendradarbiavimas su įmonėmis, grindžiamas ūkiskaitinėmis sutartimis, kuriant įmonių finansuojamas laboratorijas (Juzefovičius, 2022). Sovietinės ekonomikos neefektyvumas ir uždurumas lėmė, kad daug išradimų ir mokslinių tyrimų rezultatų taip ir liko neįgyvendinti (ibid).

Švietimo režimo ideologija formavo neigiamą požiūrį į turėtą Lietuvos nepriklausomybės laikotarpį naudodamasi ir akademinės laisvės bei institucinės autonomijos netekusiais universitetais, kurie turėjo išsižadėti vykdytos veiklos ir istorinės strateginės misijos (Kulakauskas, 2022). Kitaip tariant, praktiškai nebeliko kam „kryptingai ir kolektyviniais veiksmais tęsti nepriklausomybės laikų istorinės misijos“ (ibid, p.124). Vyraujant šiai ideologijai, vyko ir socialinių mokslų deformacija (Jucevičienė, 1997). Viena vertus, tuo laikotarpiu pedagogikos mokslo tyrimai buvo fokusuoti tik į procesą, nors „tam tikrose

¹ Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (ŠMSM). Ministerijos istorija. Prieiga per internetą: <https://smsm.lrv.lt/lt/apie-ministerija/istorija/ministerijos-istorija/>.

² Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė federacijos teisėmis buvo susijungusi su Lenkijos Karalyste ir kartu sudarė Abiejų Tautų Respubliką (Rupšiene, 2016).

³ Ten pat, p.7.

⁴ Ir Edukacinės komisijos gyvavimo, ir Nepriklausomos Lietuvos valstybės laikotarpiai truko apie 22 metus (autorės pastaba).

⁵ Visuotinė lietuvių enciklopedija. Edukologijos raida 16 amžiuje – 20 amžiaus pradžioje. Prieiga per internetą: <https://www.vle.lt/straipsnis/edukologija-lietuvoje>.

leidžiamose ribose diskusijos buvo galimos“ (Ibid, p.44). Tai suteikė šalies mokslininkams galimybę žvelgti į pedagogiką šiek tiek plačiau (išsamiau žr. Jucevičienė, 1997). Kita vertus, švietime dominavo programų perkrovimas faktine medžiaga, ugdymo turinio mokslinė, teorinė ir akademinė pakraipa, atotrūkis nuo praktikos, besimokančiųjų patirties ir interesų, nenoras atsinaujinti. O kur dar perdėtas centralizmas, vietinių iniciatyvų ignoravimas, ideologinė ir pedagoginė kontrolė, priešiškus švietimo įstaigų savarankiškumui. Tačiau vienareikšmiškai šiuos švietimo sistemos trūkumus sieti tik su sovietinio laikotarpio socialinėmis ir kultūrinėmis sąlygomis būtų mažai korektiška, mat kai kurie iš šių bruožų buvo būdingi ir tuometinėms Vakarų šalių švietimo sistemoms (Jackūnas, 1993, p.10).

Nepaisant pastangų riboti pedagogikos mokslo vystymąsi nuo tarptautinės mokslo raidos, Lietuvos pedagogai domėjosi užsienio, ypač - Vakarų Europoje keliamomis pedagoginėmis idėjomis. Dar daugiau, kaip teigia Ramutė Bruzgelevičienė, Loreta Žadeikaitė (2008), 1988 m. gruodžio 8 d. pedagoginėje spaudoje išspausdinama Lietuvos TSR vidurinės bendrojo lavinimo mokyklos koncepcija (<http://senas.lnb.lt/stotisFiles/uploadedAttachments/pdf20139220528.pdf>; žr. 1 priedą). Pastaroji skleidė laisvojo ugdymo paradigmos idėjas ir tuo metu skatino atsigręžti į žmogų kaip absoliučią vertybę puoselėjant jo fizinę ir psichinę prigimtį, sudarant sąlygas atsiskleisti jo individualybei, pažadinant siekimą tapti asmenybe dėka saviuoklos ir savikūros (ibid). Taip drąsiai deklaruotas atsiskyrimas nuo tuometinės švietimo sistemos ir išreikštas siekis pertvarkyti šią sritį grindžiant ją demokratiniais pagrindais (Trakšėlys, 2011).

1990 m. kovo 11 d., anot Ramutės Bruzgelevičienės (2008), „įvyko didysis ideologinės paradigmos virsmas – objektyvios sąlygos reikalavo kitų ugdymo tikslų, juos atitinkančios kitos ugdymo paradigmos, reikėjo didelio būrio žmonių jai detalizuoti, pagrįsti, parengti realizavimo modelius“ (p.186). Vadinasi, atkūrus nepriklausomybę susirūpinta šalies švietimo sistemos reorganizavimu⁶. Tapo aišku, kad buvusi ideologinė, nors kiekybiškai išplėtota mokslo ir studijų sistema turi būti pertvarkyta remiantis Vakarų pavyzdžiu. Tai buvo sunkus uždavinys, ypač įvertinant atsakingų institucijų palaikymo stoką. Mokslų akademija, netgi tais laikais turėjusi tam tikrą autonomiją, buvo paversta „valstybės remiamu mokslui nusipelnusių žmonių klubu, praktiškai neturinčiu didesnės galios ir įtakos mokslo ir studijų politikai“ (Kulakauskas, 2022, p.143). 1991 m. priėmus Mokslo ir studijų įstatymą, praktiškai vieninteliu mokslo ir studijų politikos formuotoju tapo Lietuvos mokslo taryba (LMT). Dar įdomiau tai, kad tarp LMT, atskirų jos narių ir juos išrinkusiųjų nebuvo ir negalėjo būti jokio atgalinio ryšio (ibid). Kitaip tariant, „LMT nariai daugiausiai bendraudami su savo universiteto ar mokslo instituto vadovybe iš esmės buvo savo darbuotojų lobistai“ (ibid, p.152).

Vis tik Lietuvos švietimo politika 1990 m. išreiškė atsakingą požiūrį į nacionalinio švietimo tikslus, atsižvelgiant į habil. dr. Meilės Lukšienės⁷ parengtoje Tautinės mokyklos koncepcijoje (1988) deklaruojamas demokratines vertybes (Duoblienė, 2010). Tautinės mokyklos koncepcija išplėtota 1992 m. Lietuvos švietimo koncepcijoje, kurioje numatyta imtis visuomenės transformacinės funkcijos (Bruzgelevičienė, Žadeikaitė, 2008). Rezultatus įvertino ir OECD ekspertai, pažymėdami, kad įgyvendinant švietimo reformą Lietuvos pažangą apibrėžia tvirti teoriniai reformos pagrindai (Jackūnas, 2001). Vėliau atsiskleidė polinkis paklusti

---

⁶ Tikrąją švietimo reformos pradžią reikėtų laikyti 1988 m. rudenį ir žiemą, kai lietuvių švietimo atstovai Sąjunginiame švietimo darbuotojų suvažiavime pareiškė toliau gyvensi savarankiškai. 1989 m. liepos 22 d. Ministrų Taryba patvirtino Lietuvos švietimo sistemos pertvarkos tarybą. Projektuota solidi, visas švietimo sferas apėmusi struktūra: šešios grupės, sugrupuotos po tris veiklos kryptis. Pirmoji – pertvarkos teorinio pagrindimo kryptis, kuriai vadovauti paskirta Meilė Lukšienė turėjo aprėpti koncepcijų, mokymo planų, programų, vadovėlių rengimą. Šaltinis: *Švietimo reformos dokumentų rengimas*. Prieiga per internetą: <http://www.mab.lt/M.Luksiene/svietimo-reforma.html>.

⁷ Habil dr. Meilė Lukšienė yra šių svarbiausių Lietuvos švietimo strateginių dokumentų bendraautorė, redakcinės grupės narė: Tautinės mokyklos koncepcija (1988), Lietuvos švietimo koncepcija (1992), Lietuvos švietimo reformos gairės (1993), Bendrojo lavinimo mokyklos programos (1994), Bendrojo išsilavinimo standartų (1997). Šaltinis: *Švietimo reformos dokumentų rengimas*. Prieiga per internetą: <http://www.mab.lt/M.Luksiene/svietimo-reforma.html>.

tarptautinėms organizacijoms, ekspertiniams tarptautiniams vertinimams, standartizacijai ir rezultatų vaikymuisi bei nepakankamai skaidri nacionalinė politika (Duoblienė, 2010). Žvelgiant į Lietuvos švietimo instituto pertvarkos politiką, stebimas konkuruojantis „restitucinis, nukreiptas į buvusių (visų pirma nepriklausomybės laikotarpio) švietimo institucijų atkūrimą, ir kaitos bei imitacinis aspektas, kada švietimo sistemos modelių ieškoma liberaliosiose vakarų demokratijos šalyse“ (Trakšėlys, 2011, p.441). Tad pirmasis nepriklausomybės atgavimo dešimtmetis mokslo ir studijų politikos erdvėje daugiau pasižymėjo „kova dėl valdžios ir galios, nei dėl tiesos ir teisingumo“ (Kulakauskas, 2022, p.147).

Minėtu laikotarpiu pedagogika susidūrė su išlikimo klausimu pasigirdus LMT pozicijoms dėl pedagogikos, kaip mokslinės disciplinos, panaikinimo, siūlant atsiradusią spragą pakeisti psichologijos mokslu. Anot Vilijos Targamadžės (2013), „tarpukario Lietuvoje formavęsis ugdymo mokslas tarybiniais metais buvo deformuotas, nukreiptas į kitus metodologinius pagrindus, suorientuotas į sovietinę pedagogiką, persmelktą marksistine-leninine ideologija“. Kitaip tariant, pedagogikai reikėjo nusimesti tokio ideologizuoto mokslo šleifą. Tai ypatingai skatino ieškoti atsparos, parodant „kad tai, ką mes [Lietuvos mokslininkai] darom buvo ne vien tiktais ideologizuoti dalykai, bet buvo tikrai, na, su ugdymu, mokymu, auklėjimu susieti dalykai be kurių ir šiais laikais neišsiversi“ (Jucevičienė, 2022). Tuo labiau „kai mes kalbam apie suaugusiųjų švietimą, apie švietimo vadybą, konceptuales dalykus, nuolat keliant filosofinius aspektus“ – prisiminimais dalinasi Raimonda Brunevičiūtė (2023, ištrauka iš interviu).

Nors ir sunkiai, tačiau 1990-1994 metų laikotarpiu, anot Palmiros Jucevičienės (1997), Lietuvoje vyko pakankamai intensyvus pedagogikos mokslo virsmas į edukologiją⁸. Pirmiausia prasidėjo aktyvus šalies mokslininkų dairymasis į Vakarų Europą. Pavyzdžiui, 1992 m. prof. habil. dr. Palmiros Jucevičienės stažuotė Lundo universitete, Švedijoje. Šios stažuotės metu pastebėta, kad šis mokslas yra labai kontekstualizuotas: „Švedai daro panašius dalykus ką ir mes, tik tai savo kontekste“ (Jucevičienė, 2022, ištrauka iš interviu). Pamatyta, kad pasaulyje ne tik neatsisakoma pedagogikos, bet ji, tapdama branduoliu, vystosi į edukacinių mokslų (angl. *educational science*) šeimą.

Būtent stažuojantis Švedijoje, Palmiros Jucevičienės (2022, ištrauka iš interviu) teigimu, įvyko pažintis su Europos edukacinių tyrimų asociacija (angl. *European Educational Research Association - EERA*) ir jos veikla. Pirmą kartą nuvažiavus į šios asociacijos konferenciją, paaiškėjo, kad ši asociacija veikia kaip nacionalinių asociacijų konglomeratas, veikiantis kolektyvinės narystės pagrindu. Tokios asociacijos ir jos veiklos pamatymas iš arti suformavo pradinę Lietuvos edukacinių tyrimų asociacijos įkūrimo idėją, kuri savyje implikavo ir tarpdiscipliniškumo skatinimą.

„Reiškia, mums reikėjo įkurti nacionalinę asociaciją. Ir per tą asociaciją išeiti į Europos edukacinių tyrimų asociaciją. Šiuo atveju, mano mintyse nebuvo taip, kad mes sieksime tarptautiškumo, bet pirma mintis – per tarptautiškumą sužinoti daugiau kas vyksta kitose šalyse, Europoje ir turėti tam tikrą argumentą, kad ir mes einame teisinga linkme“ (Jucevičienė, 2022, ištrauka iš interviu).

Pasirinkta tokios asociacijos įkūrimo Lietuvoje prieiga suteikė svarių priežasčių išsaugoti pedagogiką kaip mokslinę discipliną ir tuo pačiu skatino jos virsmą į edukologiją. Anot Raimondos Brunevičiūtės (2023, ištrauka iš interviu), tuo metu nacionalinės asociacijos poreikis buvo akivaizdus ir ypač svarbus. Tačiau reikėjo naujai įvardinti ugdymo mokslo sampratą. Tai 1993 m. buvo padaryta habil. dr. Leono Jovaišos pastangomis, įvedant oficialų terminą *edukologija*. Naujos sąvokos įvedimas padėjo ir edukologijos doktorantams prisidėti prie jos

⁸ Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę edukologijos kryptis priskirta socialinių mokslų sričiai (pagal Mokslo sričių, krypčių ir šakų klasifikaciją; iki 1992 edukologija vadinta pedagogika). Šaltinis: Visuotinė lietuvių enciklopedija. *Edukologijos raida 16 amžiuje – 20 amžiaus pradžioje*. Prieiga per internetą: <https://www.vle.lt/straipsnis/edukologija-lietuvoje>.

reikšmės gryninimo. „Ugdymas ir švietimas yra dvi monetos pusės“, – teigia savo disertacijoje pagrindusi šią mintį Raimonda Brunevičiūtė ir išskirdama, kad ugdymas akcentuoja asmens lygmens dimensiją, o švietimas – visuomeninio lygmens dimensiją. Pagrindus edukologijos sampratą, dirva suburti edukologijos mokslininkus buvo parengta: „<...> dėl to buvimo, dėl tos bendruomenės, nes asociacijos atsiradimas tai buvo šitos bendruomenės suvienijimas“ (Brunevičiūtė, 2023, ištrauka iš interviu).

PRADŽIA 1998 m.

Kaip prisimena LETA narė nuo jos įkūrimo, Raimonda Brunevičiūtė, LETA ištakos - Kauno technologijos universitetas. Lietuvos edukacinių tyrimų asociacijos įkūrimo idėją, remiantis EERA pavyzdžiu, Palmira Jucevičienė „labai entuziastingai“ (Brunevičiūtė, 2023, ištrauka iš interviu) pristatė tuometinei edukologijos mokslo bendruomenei. Ir „pagrindinis tikslas [LETA įkūrimo] buvo bendros bendruomenės kūrimas. Būtent tų mokslininkų bendruomenės sukūrimas, nes jie buvo išsibarstę, o asociacija buvo tam tikras vienijantis veiksnys“ (Brunevičiūtė, 2023). Įsilieti į LETA buvo kviečiami įvairių Lietuvos aukštųjų mokyklų atstovai. Natūraliai Kauno technologijos universiteto edukologijos mokslinės grupės iniciatyva, steigiamojo susirinkimo metu, kuriame dalyvavo 31 delegatas⁹, buvo įkurta Lietuvos edukacinių tyrimų asociacija (LETA): „Ir mes įkūrėme 1998 m. kovo 24 d., o po to mums reikėjo kolektyviai priimti įstatus“, prisimena Palmira Jucevičienė (2022, ištrauka iš interviu).

Asociacijos buveinė buvo įsteigta Kaune, Kauno technologijos universiteto Socialinių mokslų fakulteto Edukologijos instituto patalpose (Donelaičio g. 20). LETA Steigiamojo susirinkimo metu pirmąją (ir ilgametę) prezidentę išrinkta Palmira Jucevičienė, sekretore – Jolanta Stankevičiūtė, išdininke – Raimonda Minkutė. Aukščiausias Asociacijos valdymo organas – visuotinis susirinkimas. Vykdomoji valdžia – LETA valdyba, sudaroma iš prezidento, sekretoriaus, išdininke ir komitetų pirmininkų. Įstatuose¹⁰ buvo įtvirtinta, kad jeigu Asociacijoje bus daugiau nei 50 narių, bus renkamas viceprezidentas.

LETA tikslas, fiksuotas jos Įstatuose, – suburti Lietuvos edukacinių tyrimų specialistus, apjungti jų pastangas tobulinant edukacinius tyrimus, diegiant ir propaguojant pažangią švietimo ir ugdymo patirtį, plečiant analogiškus ryšius su tarptautinėmis organizacijomis. LETA uždaviniai:

- „Sukurti Lietuvos ir užsienio šalių edukacinių tyrimų patirties kaupimo, analizės ir skleidimo sistemą.
- Skatinti Lietuvos universitetų ir kitų aukštojo mokslo bei mokslinių tyrimų institucijų bendradarbiavimą organizuojant bei tobulinant edukacinius tyrimus:
- su švietimo politikos kūrėjais, Vyriausybe ir įvairiais fondais;
- su kitų šalių edukacinių tyrimų asociacijomis bei Europos edukacinių tyrimų asociacija, siekiant kolektyvinės narystės pastarojoje;
- su kitų mokslų tyrinėtojais.
- Inicijuoti ir remti aktualius Lietuvai ir tarptautinei mokslinei bendruomenei edukacinius tyrimus.

⁹ 1998 m. kovo mėn. šis skaičius pasipildė iki 42 narių.

¹⁰ LETA įstatatai buvo priimti 1999 m. balandžio 14 d.

- Padėti kurti nepriklausomų edukacinių tyrimų kultūrą.
- Skatinti diskusijas apie edukacinių tyrimų kokybę, tikslus, turinį ir metodologiją.
- Organizuoti kitą veiklą, atitinkančią LETA tikslus ir uždavinius bei neprieštaraujančią Lietuvos Respublikos įstatymams, šiems įstatams ir kitiems teisės aktams.
- Organizuoti konferencijas, simpoziumus, seminarus ir kitokius renginius.
- Prisidėti prie geresnio mokslininkų, besigilinančių į edukacinius tyrimus, rengimo bei ginti jų teises ir siekti geresnių darbo sąlygų sudarymo.
- Organizuoti literatūros, informuojančios apie naujausius edukacinius tyrimus Lietuvoje ir užsienyje, leidybą¹¹ (LETA Įstatai¹¹).

Lietuvos edukacinių tyrimų asociacija buvo kuriama sekant Europos edukacinių tyrimų asociacijos (EERA) pavyzdžiu, nes jau LETA kūrimo metu buvo galvojama, jog vienas iš šios Asociacijos uždavinių – tapti kolektyviniu EERA nariu. Užtikrinus glaudesnius ryšius su Europos šalių tyrinėtojais, sklamesnį įsijungimą į europinius tinklus, turint platesnes galimybes giliau pažinti jų patirtį, buvo tikimasi užtikrinti Lietuvos edukacinių tyrimų kokybinį šuolį.

LETA įkūrimo metu buvo sudaryti šie komitetai ir išrinkti jų pirmininkai:

1. Aukštojo ir aukštesniojo mokslo – prof. habil. dr. Palmira Jucevičienė;
2. Bendrojo lavinimo vidurinių mokyklų – prof. habil. dr. Kęstutis Miškinis;
3. Didaktinių sistemų ir edukacinių technologijų tyrimų – doc. (vėliau – prof.) Liuda Šiaučiukėnienė;
4. Ikimokyklinio ugdymo – doc. (vėliau – prof.) dr. Audronė Juodaitytė;
5. Jaunųjų mokslininkų ugdymo – prof. habil. dr. Kęstutis Kardelis;
6. Profesinio ugdymo – prof. habil. dr. Vytautas Šernas;
7. Socialinio ugdymo – doc. (vėliau – prof.) dr. Irena Leliūgienė;
8. Švietimo vadybos – doc. (vėliau – prof.) habil. dr. Vilija Targamadžė;
9. Tęstinio ir neformalaus ugdymo – doc. (vėliau – prof.) dr. Nijolė Večkienė;
10. Ugdymo metodologijos, filosofijos ir istorijos – prof. habil. dr. Vytautas Jakavičius.

Šiame susirinkime taipogi nutarta nustatyti 20 litų LETA tikrojo nario metinį mokestį ir 10 litų asocijuoto nario metinį mokestį.

Remiantis LETA prezidentės Palmiros Jucevičienės 1998-1999 m. veiklos ataskaita, per 1998 m. LETA buvo nuveikti tokie darbai:

- birželio 3 d. visuotiniame narių susirinkime buvo pristatyti skirtingų asociacijos komitetų 1998-1999 m. veiklos planai (žr. 2 priedą);
- spalio 16 d. LETA prezidentė kreipėsi į EERA sekretoriatą su trumpu asociacijos pristatymu ir prašymu tapti EERA nariu (žr. 3 priedą).
- kartu su Kauno technologijos universitetu lapkričio mėnesio 27 d. organizavo II respublikinę edukologijos doktorantų ir jų mokslinių vadovų konferenciją. Šios konferencijos programa pateikta 4 priede.
- pradėjo leisti LETA biuletinį (vyr. redaktorius prof. habil. dr. Vytautas Jakavičius, Klaipėdos universitetas);
- nusprendė Valstybiniame patentų biure registruoti Asociacijos sutrumpintą variantą LERA ir sukurti Asociacijos logotipą. Sprendimas grindžiamas tuo, kad Valstybinis patentų biuras neleido registruoti sutrumpinto asociacijos pavadinimo LETA dėl įmonių jau įregistravusių tokį pavadinimą;
- parengė (Jolanta Stankevičiūtė) ir išplatino 1-ajame LETA biuletinio numerio asociacijos nariams socialinių mokslų žurnalų, turinčių citavimo indeksą, sąrašą su konkrečiais citavimo indekso koeficientais.

¹¹ Šaltinis: https://lera.lt/wp-content/uploads/2021/12/LETA_istatai.pdf.

- tuometinis ir nuolatinis edukologijos daktaro disertacijų tikrinimas, ypač jų metodologinės dalies, skatino LETA atstovus ieškoti sprendimų. Vienas svarbiausių sprendimų - metodologinių nuostatų parengimas. Pastarųjų būtinumas atskleistas LETA prezidentės Palmiros Jucevičienės parengtame projekte „Dėl Lietuvos edukacinių tyrimų asociacijos misijos nusakant edukologijos mokslinių tyrimų ir jų lygio metodologines nuostatas“ (žr. paveikslą apačioje). Šis projektas buvo pristatytas 1998 m. spalio 23 d. LETA valdybos posėdyje ir visi posėdyje dalyvavę nariai jam pritarė.

PROJEKTAS
parengė P. Jucevičienė

Dėl Lietuvos edukacinių tyrimų asociacijos misijos nusakant edukologijos mokslinių tyrimų ir jų lygio metodologines nuostatas

Edukologija, kaip ir kiti socialiniai mokslai, Lietuvoje prieš kelerius metus patyrusi virsmą, įgauna naują kokybę. Šis procesas vyksta didelėmis edukologijos mokslininkų pastangomis. Negalima neįvertinti ir kitų, netgi gana nutolusių mokslo sričių, kryptių tyrinėtojų pastangų - tiek dalykinių - dalyvaujant edukologijos doktorantūros studijų komitetuose, o taip pat multidiscipliniuose tyrimuose, liečiančiuose ugdymo ir švietimo klausimus, tiek organizacinių - įtakojant edukologijos mokslo vystymo sprendimus, priimamus Lietuvos mokslo valdymo struktūrose. Tačiau yra klausimų, kuriuos gali išspręsti tik edukologijos mokslininkai ir niekas už juos tai padaryti negali. Tai edukologijos mokslinių tyrimų, atitinkančių pasaulines tendencijas ir lygį, metodologiniai klausimai - edukologijos objekto ribų plėtra, šios mokslo krypties grynumas ar multidiscipliniškumas, kiekybinių ir kokybinių metodų tikslingumas, jų santykis edukologijos moksliniuose tyrimuose, edukologijos mokslinių tyrimų etika ir pan. Ypatingą vietą šių problemų tarpe užima klausimų, kokie mokslo metodologijos prasme turi būti disertaciniai tyrimai edukologijos moksliniams laipsniams gauti, nagrinėjimas. Pakankamai fiksuotos pozicijos šiais klausimais gali būti nustatytos edukologijos mokslininkų bendrijos bendrų susitarimų būdu.

Lietuvos edukacinių tyrimų asociacija - bendrija, vienijanti šios krypties įvairių mokslo ir studijų institucijų mokslininkus, jausdama atsakomybę už šios mokslo krypties žinių, kuriamų Lietuvoje, validumą ir lygį, savo misija laiko edukologijos mokslo metodologinių nuostatų formavimą.

1999 metai

1999 m. metus Lietuvos edukacinių tyrimų asociacija pradėjo turėdama 86 narius, kurie telkė pastangas asociacijos tikslams siekti. Vienas iš svarbiausių darbų buvo „padėti Lietuvoje vykstančiai ugdymo mokslo plėtrai iš pedagogikos į edukologiją ir ypač – plėtoti edukacinių tyrimų kultūrą, ją suartinti su Vakarų pasaulio, pirmiausia – Europos tyrimų kultūra“¹² – rašoma LETA internetinėje svetainėje. Tai ypatingai buvo aktualu Edukologijos mokslo krypties jungtinei doktorantūrai¹³. LETA veikloje dalyvavo įvairūs mokslininkai, „bet aktyviausiai dalyvavo jungtinės doktorantūros universitetai“ (Jucevičienė, 2022, ištrauka iš interviu).

Remiantis LETA internetinėje svetainėje pateikiama informacija, tuometinė Lietuvos edukologų problema buvo ta, kad Lietuvos mokslo valdymui reikšmingą įtaką turėję gamtos mokslų atstovai iš esmės pripažino tik kiekybinius, pozityvistinę prieigą grįstus tyrimus. Tuo tarpu Lietuvos edukologai vykdė ir kokybinius tyrimus, grįstus interpretacine paradigma. Šie tyrimai sulaukdavo kritikos iš minėtų gamtos mokslų atstovų, nors interpretacinis požiūris jau senokai buvo praktikuojamas Europos edukacinių tyrimų asociacijos kolektyvinių narių, atstovaujančių skirtingas šalis⁷.

1999 m. sausio 18 d. LETA kreipėsi į Lietuvos mokslo tarybą (toliau - LMT) ir Mokslininkų kvalifikacijos komisiją ne tik pristatydama nuo įsikūrimo atliktą savo indėlį į edukologijos mokslo vystymą, bet ir su pasiūlymu naudotis asociacijos „*paslaugomis visais atvejais, kada bus reikalinga kvalifikuota dalykinė edukologijos mokslinių darbų ir doktorantūros studijų ekspertizė*“ (Jucevičienė, 1999; žr. 5 priedą). Šiame pasiūlyme LETA atkreipė dėmesį į tai, kad „*socialinių tyrimų, tarp jų ir edukologijos, metodologija turi esminių skirtumų lyginant su gamtos ar technikos mokslais. Mūsų [LETA atstovų] dalyvavimas leistų išvengti galimų klaidų, jeigu edukologijos mokslinių darbų vertintojais būtų ne šios krypties mokslininkai*“ (Jucevičienė, 1999; žr. 5 priedą). Minėtas siūlymas nesulaukė atsako.

1999 m. vasario 11 d. prarastas bendras Lietuvos Mokslo akademijos Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus bei LETA metodologinis seminaras „Edukologijos mokslas ir tyrimai“. Seminaro vedėjai: prof. habil. dr. Kęstutis Kardelis, doc. dr. Gediminas Merkys, prof. habil. dr. Palmira Jucevičienė. Pirmame pranešime nagrinėtas virsmas „Nuo pedagogikos iki šiuolaikinės edukologijos“. Čia buvo apžvelgta šiuolaikinės edukologijos samprata, išryškinant tarptautinį požiūrį į šiuolaikinę edukologiją, kuris integruoja Gatson Mialeret (UNESCO) *educational sciences* struktūrą. Taipogi perteikta trumpa ugdymo mokslo raida ir pedagogikos mokslo vieta edukologijoje bei atskleistas edukologijos - socialinio mokslo skirtumas nuo gamtos mokslo. Kitas pranešimas nagrinėjo kokybinių ir kiekybinių tyrimų edukologijoje santykį bei ugdymo ir švietimo reiškinių tyrimų ypatumus. Trečiajame pranešime siekta atskleisti skirtumus tarp ugdymo, švietimo reiškinių mokslinių ir praktinių tyrimų. Ketvirtajame

¹² Šaltinis: <https://lera.lt/apie-leta/leta-istorija/>.

¹³ Ši jungtinė doktorantūra vienijo Kauno technologijos universitetą (koordinatorių), Klaipėdos universitetą ir Vytauto Didžiojo universitetą. Pastaroji buvo įkurta 1992 m. spalio 7 d. LR vyriausybės nutarimu Nr. 739. O 1992 m. gruodžio 15 d. nutarimu Nr. 944 LR vyriausybė jungtinės doktorantūros teisę suteikė ir dabartiniam Lietuvos sporto universitetui. Deja, 1998 m. balandžio mėn. minėtus universitetus vienijusio konsorciumo neliko. Tačiau 1998 m. balandžio 14d. LR vyriausybės nutarimu Nr. 457 jungtinės doktorantūros teisę suteikta Klaipėdos universitetui ir Vytauto Didžiojo universitetui.

pranešime pasistengta perteikti tuometiniame šalies edukacijos mokslo ir praktikos išsivystymo etape edukologų sprendžiamus uždavinius. Šio seminario planas pateiktas 6 priede.

1999 m. vasario 23 d. LETA įsijungė į Europos edukacinių tyrimų asociaciją, tačiau pradžioje tik asocijuota nare, tad ir LETA prezidentė metus laiko EERA vykdomajame komitete turėjo tik dalyvavimo teisę.

1999 m. vasario 26 d. LETA visuotiniame narių susirinkime (pirmininkas Kęstutis Kardelis, sekretorė – Jolanta Stankevičiūtė) 45 nariai vienbalsiai patvirtino edukologinių tyrimų ir kvalifikacinių darbų kultūros nuostatas, kurias parengė prof. habil. dr. K. Kardelis, prof. habil. dr. Palmira Jucevičienė ir doc. dr. Gediminas Merkys (žr. 7 priedą). Pastarosios buvo grindžiamos Didžiosios Britanijos Ekonomikos ir Socialinių tyrimų tarybos 1996 m. sudarytomis Edukologijos mokslininkų ugdymo nuostatomis. Valdybos sprendimu nutarta šias nuostatas publikuoti „Mokslo Lietuvoje“, nusiųsti Švietimo ir mokslo ministerijai, visoms aukštosioms mokykloms ir Lietuvos mokslo tarybai, prašant pastarąją pateikti komentarus. LETA veiklos ataskaitoje už 1999 - 2000 m. nurodoma, kad minėtos nuostatos buvo pateiktos Lietuvos mokslo tarybai.

1999 m. rugsėjo mėnesį LETA prezidentė Palmira Jucevičienė dalyvavo Lathi (Suomija) vykusioje EERA mokslinėje konferencijoje ECER‘1999, kur pristatė asociaciją bei Lietuvos edukologijos doktorantūros pasiekimus ir problemas. Įsijungimas į Europos edukacinių tyrimų asociaciją ir sudėtinga edukologijos jungtinės doktorantūros padėtis, paskatino tuometinę LETA prezidentę šios konferencijos metu kreiptis į Europos edukacinių tyrimų asociacijos akademinę bendruomenę pagalbos, t. y. prisidėti prie LETA planuojamo organizuoti tęstinio tyrimų metodologijos seminarų ciklo, siekiant atskleisti, kad, ypač edukologijos moksle, galimi ne tik kiekybiniai, bet ir kokybiniai tyrimai.

„Aš Europos edukacinių tyrimų asociacijos valdyboje kreipiausi į kitas asociacijas, paaiškindama situaciją ir prašydama mums pagelbėti. Mes organizuosime seminarų ciklą, kviečiant edukologijos mokslininkus, doktorantus ir Lietuvos mokslo tarybos narius, kad žinomi Europos profesoriai paaiškintų kaip yra šiame moksle, nes mumis netikima. Ir mes susilaukėme palaikymo“ (Jucevičienė, 2022, ištrauka iš interviu).

Per 1999 metus buvo išleisti 2 LETA biuleteniai (vyr. redaktorius prof. habil. dr. Vytautas Jakavičius, Klaipėdos universitetas) ir parengtas LETA pristatantis lankstinukas anglų kalba (žr. 8 priedą), organizuota Lietuvos doktorantų ir jų vadovų konferencija su Šiaulių universitetu.

2000 metai

2000 metais LETAi suteikta visateisė EERA narystė, LETA prezidentė Palmira Jucevičienė tapo tikrąja EERA vykdomojo komiteto nare. Toks sprendimas priimamas EERA vykdomajame komitete remiantis kolektyvinio nario prezidento viešu asociacijos pristatymu EERA posėdyje bei EERA‘i iš anksto pateiktų dokumentų, atspindinčių asociacijos struktūrą, vykdomą veiklą, įstatus, plėtros perspektyvos ir kt., peržiūrą¹⁴.

Tais metais LETA ypač didelį dėmesį skyrė Lietuvos edukologijos europinei ir pasaulinei plėtrai. Siekiant plėtoti jaunųjų edukologijos mokslininkų kompetenciją bei tarptautinius ryšius, LETA, padedant EERA akademinėi bendruomenei, pravedė ciklą tarptautinių ir respublikinių seminarų edukologijos mokslo bei tyrimų klausimais. Europos edukacinių tyrimų asociaciją atstovavę žymūs Europos ir pasaulio mokslininkai (pagal EERA nuostatus šiai Asociacijai galėjo priklausyti viso pasaulio, ne tik Europos tyrinėtojai) ėmėsi padėti Lietuvos edukologams plėsti Lietuvos tyrimų metodologijos akiratį. Šie mokslininkai 2000 - 2001 metų laikotarpiu

¹⁴ LETA prezidentė pristatė asociaciją EERA‘i mokslinėje konferencijoje ECER‘1999, t.y. 1999 m. rugsėjo mėnesį.

periodiškai atvykdavo į Lietuvą ir kartu su Lietuvos mokslininkais vedė šiuos metodologinius seminarus¹⁵:

- sausio mėn.: „XXI amžiaus naujų mokymo teorijų paieškos: konstruktyvus aplinkos matymas“ – prof. habil. dr. Palmira Jucevičienė;
- sausio mėn.: „Kaip rengti edukologijos mokslinius straipsnius ir juos publikuoti užsienio moksliniuose žurnaluose“ – prof. habil. dr. Kęstutis Kardelis, prof. dr. Gediminas Merkys, prof. habil. dr. Palmira Jucevičienė;
- gegužės mėn.: „Edukacinių tyrimų metodologinės tradicijos ir jų raida: skandinaviškas požiūris“ – prof. dr. Lennart Svenson (Lundo universitetas, Švedija);
- gegužės mėn.: „Edukologijos mokslas šiuolaikinėje Europoje: ar einame ta pačia kryptimi?“ - prof. habil. dr. Palmira Jucevičienė;
- birželio mėn.: „Kokybinių tyrimų metodologija – interpretacinis požiūris“; „Kaitos procesai švietime“, „Veiklos tyrimas kaip kaitos strategija“ - prof. dr. Lorraine Savoie-Zajc (Kvebeko universitetas, Kanada). Šiuose seminaruose taipogi dalyvavo Latvijos ir Estijos edukologijos mokslininkai bei doktorantai;
- gruodžio mėn.: „Šiuolaikinė ugdymo filosofija“ – prof. dr. Terence H. McLaughlin (Kembridžo universitetas, Jungtinė Karalystė);
- 2001 m. sausio mėn. dviejų dienų trukmės seminarai: „Edukacijos teorija, tyrimai ir praktika“, „Nuo kokybinio tyrimo iki meninio pasakojimo“, „Etika ir edukacinis tyrimas“ - prof. dr. David Bridges (Kembridžo universitetas, Jungtinė Karalystė).

Šiuose seminaruose dalyvavo ne tik Lietuvos edukologijos mokslininkai bei doktorantai, bet į juos buvo kviečiami ir edukologų pagrindiniai oponentai – gamtos mokslų atstovai, dalyvavę šalies mokslo valdymo struktūrose. Reikia pažymėti, kad šie seminarai turėjo didelės įtakos tam, kad Lietuvos edukologijos mokslininkai išsikovotų galimybę vykdyti ne tik kiekybinius, bet ir kokybinius tyrimus¹⁶. „*Tai padėjo edukologijos mokslininkams drąsiau elgtis, įgijus papildomų argumentų*“ (Jucevičienė, 2022, ištrauka iš interviu).

Lietuvos edukologijos mokslininkų tarptautinių pastangų rezultatai, plėtojant jaunųjų tyrinėtojų kompetenciją šalyje ir kitose Baltijos šalyse, pristatyti Edinburge (Škotija) vykusios ECER 2000 tarptautinės konferencijos (dalyvavo 980 dalyvių iš 46 šalių) specialiaame simpoziume¹⁷. Šioje konferencijoje Lietuva, kaip ir kitos EERA narės, svarstymui pateikė pagrindinių lietuviškų edukacinių terminų sąrašą ir jų anglų kalbos versijas.

Taip pat šios konferencijos metu sekcijoje „Edukacinių tyrimų informaciniai centrai ir bibliotekos“, LETA prezidentė Palmira Jucevičienė padarė oficialų pareiškimą dėl Lietuvos edukologijos mokslininkų dalyvavimo kuriamame Europos edukacinių tyrimų banke. Šį banką kuravo EERA, *British citate index* ir Vokietijos edukacinių tyrimų asociacija. Siekiant šio įsijungimo, Kauno technologijos universitetas ir Vilniaus pedagoginis universitetas parengė ir pateikė Lietuvos valstybiniam mokslo ir studijų fondui projektą, prašantį skirti finansavimą inicijuoti Lietuvos edukacinių tyrimų publikacijų pateikimą europiniam edukacinių duomenų bankui. O minėto pareiškimo konferencijoje rezultatas – Lietuvos edukologijos mokslininkams suteikta galimybė siųsti savo edukologijos tyrimų rezultatus publikuotus anglų kalba ir atitinkančius Britų citavimo indekso reikalavimus bei kitą informaciją europinių edukacinių duomenų bankui. Taip pat pažymima, kad leidinyje „EERA moksliniai tyrimai“ buvo publikuotas pirmas lietuvių edukologų straipsnis¹⁸.

Plėtojant edukologijos mokslininkų ir jais besirengiančių tapti doktorantų metodologines kompetencijas, 2000 m. LETA:

- drauge su KTU Edukologijos institutu realizavo programą „Edukacinių tyrimų vaidmens ir principų kaita: Baltijos šalys Vakarų šalių kontekste“. Šios programos

¹⁵ Šaltinis: LETA prezidentės 1999-2000 m. veiklos ataskaita.

¹⁶ Šaltinis: prieiga per internetą: <https://lera.lt/apie-leta/leta-istorija/>.

¹⁷ Šaltinis: LETA prezidentės 1999-2000 m. veiklos ataskaita.

¹⁸ Deja, nepavyko rasti duomenų apie minėtą straipsnį.

apimtyje 2000 m. buvo įvykdyti 4 tarptautiniai (realizuojant ERASMUS ir BIP projektus) ir 3 šalies seminarai. Buvo vienijamasi su Estijos mokslininkais, EERA nariais;

- kartu su Klaipėdos universitetu organizavo Lietuvos doktorantų ir jų vadovų konferenciją. 1999 m. ir 2000 m. doktorantų rinkiniai mokslo darbai publikuoti 2000 m. specialiaame mokslinio periodinio leidinio „Socialiniai mokslai“ numeryje.

2000 m. lapkričio mėn. 17 d. visuotiniame narių susirinkime (dalyvavo 50 narių, pirmininkas Vytautas Jakavičius, sekretorė – Loreta Rudaitienė), LETA prezidentė Palmira Jucevičienė, pateikdama asociacijos 1999-2000 m. veiklos ataskaitą ir ateities gaires, pristatė viziją siekti LETA sąveikos su Lietuvos mokslo taryba bei Lietuvos švietimo ir mokslo ministerija, ypač – edukologijos doktorantūros organizavimo bei rezultatų vertinimo srityje.

Pirmųjų LETA veiklos metų narių skaičius kas metai didėjo¹⁹: 1998 m. kovo mėn. buvo 42 nariai, 1999 m. vasario mėn. – 86 nariai, 2000 m. lapkričio mėn. – 99 nariai. Siekiant, kad daugiau doktorantų taptų LETA nariais, būsimieji mokslininkai buvo atleidžiami nuo LETA nario mokesčio.

2000 m. LETA asociacijoje dalyvavo atstovai iš tokių institucijų: Kauno technologijos universitetas – 33 nariai, Šiaulių universitetas – 26 nariai, Klaipėdos universitetas – 12 narių, Lietuvos kūno kultūros akademija – 9 nariai, Vytauto Didžiojo universitetas – 4 nariai, Vilniaus pedagoginis universitetas ir Vilniaus universitetas – po 3 narius, Kauno medicinos universitetas ir Lietuvos teisės akademija – po 2 narius, Pedagogikos institutas, Kauno aukštesnioji meno mokykla, Milkulyčiūtės dailės galerija, Vilniaus „Gabijos“ gimnazija bei AB „Klaipėdos jūrų krovinių kompanija“ – po 1 narį.

Kaip minėta, LETA įsteigimo metu buvo suformuota 10 tinklų (žr. 9 psl.). Remiantis LETA įstatais²⁰, kiekvieno tinklo (komiteto) pirmininkas tampa valdybos nariu. Valdybą renka (skiria) visuotinis narių susirinkimas 2 metų kadencijai. Po kelerių metų, t.y. 2000 m. lapkričio 17 d. LETA visuotinio susirinkimo metu buvo išrinkta nauja valdyba:

- prezidentė – prof. habil. dr. Palmira Jucevičienė (KTU), išdininkė – doc. dr. Raimonda Minkutė (KTU), viceprezidentai – habil. dr. Gediminas Merkys (KTU), dokt. Jonas Ruškus (ŠU), prof. habil. dr. Vytautas Jakavičius (KU), sekretore – Loreta Rudaitienė.
- komitetai ir jų pirmininkai:
  1. Aukštojo ir aukštesniojo mokslo – prof. habil. dr. Palmira Jucevičienė;
  2. Bendrojo lavinimo vidurinių mokyklų – prof. habil. dr. Kęstutis Miškinis;
  3. Didaktinių sistemų ir edukacinių technologijų tyrimų – doc. (vėliau – prof.) dr. Liuda Šiaučiukėnienė;
  4. Ikimokyklinio ugdymo – doc. (vėliau – prof.) dr. Audronė Juodaitytė;
  5. Jaunųjų mokslininkų ugdymo – prof. habil. dr. Kęstutis Kardelis;
  6. Profesinio ugdymo – prof. habil. dr. Vytautas Šernas;
  7. Socialinio ugdymo – doc. (vėliau – prof.) dr. Irena Leliūgienė;
  8. Švietimo vadybos – doc. (vėliau – prof.) habil. dr. Vilija Targamadzė;
  9. Tęstinio ir neformalaus ugdymo – doc. (vėliau – prof.) dr. Nijolė Večkienė;
  10. Ugdymo metodologijos, filosofijos ir istorijos – prof. habil. dr. Vytautas Jakavičius;
  11. Edukacinių tyrimų ir inovacijų informacijos – dr. (vėliau doc. prof.) Brigita Janiūnaitė.

„Edukacinių tyrimų ir inovacijų informacijos“ tinklas buvo naujai suformuotas. Taip pat buvo numatyta suformuoti Specialiojo ugdymo bei pedagogų rengimo tinklus ir jų komitetus.

¹⁹ Šaltinis: LETA prezidentės 1999-2000 m. veiklos ataskaita..

²⁰ Pastarieji keisti 2019 m. lapkričio mėn. 4 d.

Jaunųjų mokslininkų rengimas. LETA atkakliai rūpinosi jaunųjų mokslininkų rengimu. 2001 m. lapkričio 16 d. LETA kartu su Lietuvos kūno kultūros akademija surengė V-ąją Lietuvos edukologijos doktorantų ir jų mokslinių vadovų konferenciją. Šios konferencijos programa ir tezės buvo publikuotos (žr. 9 priedą). Konferencijos dalyvius pasveikino tuometinis Lietuvos kūno kultūros akademijos rektorius prof. dr. Albertas Skurvydas. Plenarinio posėdžio metu pranešimus skaitė doc. dr. Leonardas Vilkauskas analizuodamas „Statistinius modelius socialiniuose tinkluose“, Diana Lipinskienė pristatė „Studentą įgalinančios studijuoti edukacinės sistemos realizavimo tyrimo“ rezultatus, Rasa Jankauskienė tyrinėjo „Kūno įvaizdžio problemą sporte“, prof. habil. dr. Valdas Stanislovas Laurinavičius aptarė doktorantūros studijų aktualijas. Konferencijoje apie 50 pranešimų buvo skaityti šiose sekcijose: „Asmenybės ugdymas ir socializacija“ (8 pranešimai), „Pradinis ugdymas“ (8 pranešimai), „Bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių ugdymas (7 pranešimai), „Aukštojo mokslo probleminiai klausimai“ (9 pranešimai), „Fizinis ugdymas, judesių mokymas, sportas“ (7 pranešimai) ir „Aktualios ugdymo problemos“ (10 pranešimų).

Tarptautinė LETA ir jos narių veikla. Tuo tarpu tarptautinė LETA veikla buvo fokusuota į kelias kryptis. Viena kryptis – ryšių su EERA palaikymas. Čia Lietuvos edukacinių tyrimų asociacijos nariai buvo nuolat supažindami su EERA vykdomomis iniciatyvomis. Taipogi LETA teikė pasiūlymus ir kitas iniciatyvas Europos edukacinių tyrimų asociacijos valdybai: kėlė klausimą dėl mokslo žurnalų ir juose spausdintų straipsnių cituojamumo Europos erdvėje galimybės sukūrimo (vėliau EERA netgi ėmėsi iniciatyvos vykdyti tokio pobūdžio ES finansuojamą projektą). Taip pat buvo siūlyta išplėsti galimybę publikuoti vertingus mokslo straipsnius, parengtus ECER konferencijose skaitytų pranešimų pagrindu. Kitaip tariant, LETA nuolat palaikė EERA pilietines iniciatyvas, svarbias Europos socialiniams mokslams, o ypač – edukologijai²¹.

Kita svarbi kryptis – aktyvus dalyvavimas EERA organizuojamose kasmetinėse Europos edukacinių tyrimų (ECER) konferencijose. Remiantis EERA tinklalapio duomenimis (<https://eera-ecer.de/>), Lietuvos edukologai šioje konferencijoje kasmet vidutiniškai pristatydavo 11 mokslinių pranešimų¹⁶. Tiesa, dalyvavimo aktyvumas skirtingais metais buvo įvairus. Ypač daug mokslinių pranešimų Lietuvos mokslininkai pristatė 2005 metais (žr. nuotrauką²²).

Kasmetinėje Europos edukacinių tyrimų asociacijos konferencijoje Dubline (2005)

²¹ Šaltinis: <https://lera.lt/apie-leta/leta-istorija/>.

Daug galimybių taip pat turėjo ir Lietuvos edukologijos doktorantai, kurie skaito pranešimus šioje konferencijoje nuo 2004 metų. Jie buvo kviečiami į EERA organizuojamas vasaros stovyklas, galėjo dalyvauti ne tik doktorantų konferencijoje, bet ir mokymuose, vykstančiuose kelias dienas prieš kasmetines EERA konferencijas, jų dalyvavimui buvo teikiamos įvairios mokesstinės lengvatos.

Kai kurių dabartinių LETA narių vieni ryškiausių prisiminimų susiję su dalyvavimu ECER konferencijose. Aukšė Petruškevičiūtė, dabartinė Projektinės veiklos ir strateginių partnerysčių tinklo pirmininkė, prisimena, kad 2017 m. kartu su dr. Loreta Žadeikaite ir dr. Irena Zaleckiene nusprendė vykti į Dublinę vykstančią ECER konferenciją. Konferencijos metu sutikus LETA atstovus užsimezgė nauja pažintis. „Ir būtent tada sužinojau, kad yra reali organizacija. Tai buvo mano pirmoji neakivaizdi pažintis su LETA, o pačios konferencijos metu tai aš jau turėjau akivaizdžią pažintį“ – mena Aukšė Petruškevičiūtė. Tuo metu nei apie LETA, nei apie jos veiklą pašnekovė teigia dar nieko nežinojusi.

Tuo tarpu būdama LETA nare, Raimonda Brunevičiūtė, sužinojusi apie galimybę dalyvauti ECER konferencijoje, kaip nauja mokslų daktarė kartu su buvusia disertacijos vadove Nijole Večkienė (tuo metu LETA valdybos nare), 2004 m. nusprendė teikti pranešimą naujai įsikūrusiam tinklui „20. Research in Innovative Intercultural Learning Environments“. „Ir tai buvo didžiulis įspūdis. Mes pamatėm, kad ten labai įdomu ir pirmą kartą išgirdom apie muziejų edukaciją“ – prisiminimais dalinasi pašnekovė. Daug naujų idėjų buvo „atvežta“ į Lietuvą dėka dalyvavimo šiose konferencijose.

Taigi, 2004 m. buvo skaitytas pirmasis Raimondos Brunevičiūtės pranešimas ECER konferencijoje Kretroje. Nuo to laiko dalyvauta visose ECER konferencijose, išskyrus 2020 m., kuri buvo atšaukta, ir 2024 m. „bus dvidešimt metų kaip aš ten dalyvauju“ (Brunevičiūtė, 2023, ištrauka iš interviu). Dar daugiau, Raimonda Brunevičiūtė aktyviai dalyvauja minėtame tinkle ir daugiau kaip dešimt metų yra minėto tinklo valdyboje (žr. paveikslą dešinėje). Kaip apibendrina pašnekovė: „LETA mane atvedė į tarptautinę bendruomenę, iš tikrųjų atvedė labai rimtai“.

About EERA Conferences Networks

Co-convenors

Raimonda Brunevičiute

Association/Network:
Network 20, Research in Innovative Intercultural Learning Environments
Kaunas University of Medicine
Lithuania

būtent 2004 metų konferenciją reprezentavo minėta nuotrauka“ (Brunevičiūtė, 2023, ištrauka iš interviu; žr. nuotrauką). Dalyvavimas 2004 m. konferencijoje LETA atstovaujantiems mokslininkams, tuometinės LETA prezidentės Palmiros Jucevičienės iniciatyva, taipogi suteikė galimybę iš arti pamatyti EERA valdybos susirinkimo veiklą iš arti.

Prisimindama 2004 m. konferenciją, Raimonda Brunevičiūtė pasidalino įdomiu faktu, kai atvykusi gausi LETA akademinė bendruomenė, kartu keliaudama į pirmą konferencijos dieną, pamatė „<...> didžiulį plakatą su konferencijos pavadinimu. Ir mes fotografavomės visi po tuo plakatu. Kai buvo EERA dvidešimtmetis Porto mieste²³ ir buvo padarytas ECER konferencijų istorinių nuotraukų kaleidoskopas,

²² Šia ir kitame puslapyje pateiktomis nuotraukomis pasidalino prof. dr. R. Brunevičiūtė ir dr. A. Eidimtas; nuotraukos yra išspausdintos Jucevičienė, P. ir kt. (2010). *Kauno technologijos universiteto Socialinių mokslų fakultetas: istorinės ištakos ir 20 metų kelias*.

²³ EERA buvo įkurta 1994 m. birželio mėn.; minima konferencija „ECER 2014: The Past, the Present and Future of Educational Research in Europe“, įvykusi Porto universitete, Portugalijoje,

Edukologijos daktarų poreikio Lietuvoje tyrimas. 2011 m. gegužės 17 d. Kauno technologijos universiteto istorinėje auloje (Kaunas, A. Mickevičiaus g. 37) įvyko LETA narių visuotinis susirinkimas, kuriame buvo apibendrinta asociacijos veikla ir pristatytas LETA vienijamų mokslininkų darbas: edukologijos daktarų poreikio Lietuvoje tyrimas²⁴ ir diskutuota dėl tolimesnių veiklos uždavinių.

Minėtas tyrimas buvo vykdytas LETA iniciatyva. Buvo nustatyta, kad tuo metu šių mokslininkų daugumą sudarė asmenys, vyresni nei 45 metų amžiaus. Todėl pastebėta, kad per 20 metų (iki 2031 metų) reikės regeneruoti vien tik šią mokslininkų kohortą. Jeigu Lietuva tik akcentuotų dabartinę šalies būklę ir nesiektų jos gerinti, kiekvienais metais (per visus sekančius 20 metų) būtų reikėję priimti į edukologijos doktorantūrą maždaug po 30 doktorantų (atsižvelgiant į tai, kad geriausiu atveju disertacijas apgina 2/3 priimtųjų į doktorantūrą asmenų) tam, kad būtų regeneruota aukštajame moksle tuo metu dirbusi edukologijos daktarų kohorta. Tačiau buvo manoma, kad to neužtenka: siekiant mūsų šalies konkurencingumo šuolio, taigi – ir daug efektyvesnio, nei iki tol, žinių ekonomikos bei žinių, besimokančios visuomenės plėtojimo, reikia sutelkti pastangas aprūpinti švietimą edukologijos daktaro kompetenciją turinčiais darbuotojais – ten, kur jų reikia (pvz., Vokietijoje netgi aukštesniosios vidurinio ugdymo pakopos daugumos mokyklų vadovai turi daktaro laipsnį). Tačiau pirmiausia reikėjo iširti, ar Lietuvos švietime toks poreikis yra jaučiamas. Tuo tikslu buvo vykdyta ekspertų apklausa.

Buvo apklausti 89 asmenys, pagal jų užimamas pareigas ir kompetenciją laikytini ekspertais (ŠMM, universitetų, kolegijų, švietimo skyrių, švietimo, mokymo centrų vadovybės atstovai). Šio tyrimo rezultatai atskleidė, kad darbui įvairiose Lietuvos švietimo pareigybėse (išskyrus edukologijos įvairių dalykų dėstytojus ir šių katedrų vedėjus – tai ir taip buvo aišku) reikėjo maždaug 2,7 tūkst. edukologijos mokslo daktarų, taigi kasmet, pradedant 2011 m., dešimties metų laikotarpiu būtų reikėję priimti po 400 doktorantų (įskaitant, kad 2/3 jų apgins disertacijas). Tiesa, LETA pozicija buvo labiau rezervuota šiuo klausimu; įvertinant Lietuvos finansinę situaciją ir kitų mokslo sričių poreikius, buvo manoma, kad tai nerealu. Todėl buvo laikomasi pozicijos, kad kasmet reikėtų priimti mažiausiai bent po 100 edukologijos doktorantų, labai atsakingai formuluojant jų disertacijų temas, sudarant individualias studijų programas bei jiems padedant planuoti jų karjerą. Taip pat LETA laikėsi pozicijos, kad šią problemą reikėtų spręsti ne ilgiau kaip per 10 metų, nes vėliau šalies atsilikimas, žinant vakarų šalių vystymosi tempus 21-ajame amžiuje, būtų nebepataisomas.

LETA internetinė svetainė. 2011 m. jau veikė LETA internetinė svetainė. Pastarosios poreikis iškilo siekiant efektyvesnės komunikacijos tarp LETA narių, nes iki tol nebuvo aiškaus viešinimo ir sklaidos kanalo. LETA tinklalapio sukūrimo užduotis paskirta Andriui Eidimtui, tuometiniam „Informacinės technologinės edukacijos“ tinklo vadovui. Specialiai tam skirtų lėšų nebuvo ir, kaip prisimena, Andrius Eidimtas (2023, ištrauka iš interviu), teko ieškoti nemokamų internetinių svetainių variantų.

Vienas tokių buvo *WordPress* tinklapis, leidžiantis patiems susikurti svetainę (žr. nuotrauką apačioje). Nors „tai buvo tikrai paprasta, jokių programavimo elementų ir priežiūros nereikalaujanti svetainė,

https://edukaciniatyrimai.wordpress.com/about/

Lietuvos edukacinių tyrimų asociacija
Lithuanian educational research association

Apie | Kaip tapti nariu? | Struktūra | Naujienos | Nariams

Apie
LETA tikslas – vienyti Lietuvos švietimo ir ugdymo tyrinėtojus jų profesionalumo siekiuose kuriant edukologijos mokslo žinias bei jų pagrindų – inovacijas švietimo ir ugdymo praktikai, taip pat – plėtojant bendradarbiavimą su kitų šalių edukologijos mokslininkais bei švietimo ir ugdymo praktikos tyrinėtojais.
LETA yra kolektyvinis EERA (Europos edukacinių tyrimų asociacijos) narys.
LETA įstatai (atnaujinti 2017-12-01 visuotinio LETA narių susirinkimo metu).
LETA nuostatai (PDF ir doc formatais)

Kontaktai
Adresas: Mickevičiaus g. 37,
LT-44244 Kaunas
Tel. 8 (37) 300130
Faksas 8 (37) 300102
el. paštas:
leta.mokslui@gmail.com

²⁴ Tyrimas buvo patalpintas pirmojoje LETA svetainėje; prieiga per internetą: <https://edukaciniatyrimai.files.wordpress.com/2011/05/poreikiu-tyrimo-ataskaita.pdf>.

jos kūrimas buvo gana sudėtingas“ (Eidimtas, 2023, ištrauka iš interviu). Pirmoji asociacijos svetainė turėjo penkis pagrindinius skirsnius. Pirmajame skirsnyje nurodytas LETA tikslas, patalpinti asociacijos įstatai ir nuostatai. Nuotoliniu būdu užpildžius anketą, buvo galima tapti LETA nariu. Struktūros skirsnyje buvo pateikiama informacija apie LETA prezidentą ir komitetus. Naujienose talpinama numatomų asociacijos visuotinių susirinkimų datos.

Žvelgiant į dabartinę LETA svetainę²⁵, anot pašnekovo, „*tai, kas dabar yra, tai yra labai inovatyvu, šiuolaikiška, bet, kaip sakant, mes ir prieš dešimt metų žiūrėdami į telefonus juokėmės, kokie paprasti [jie yra] ir, sakykime, atliko tiktai skambinimo ir žinučių rašymo funkciją. Tai tuo viskas ir tobulėja*“ (Eidimtas, 2023, ištrauka iš interviu).

Edukologijos tyrimų ir kvalifikacinių darbų metodologinės kultūros nuostatų atnaujinimas. 2015 metai išsiskyrė tuo, kad siekta atnaujinti LETA nuostatas edukologijos tyrimų ir kvalifikacinių darbų metodologinės kultūros klausimu, kurios buvo patvirtintos 1999 m. vasario 26 d. asociacijos visuotiniame narių susirinkime (žr. 12 psl. ir 7 priedą).

Požūrio į edukologijos mokslą kaita Lietuvoje. Nepaisant LETA pastangų Lietuvoje vystyti edukologijos mokslą, plėtojant tarptautiškumą ir ugdant jaunąją edukologų kartą remiantis EERA pasauline akademinė bendruomene, 2013 m. tuometinis Lietuvos mokslo tarybos pirmininkas prof. habil. dr. Eugenijus Butkus savaitraštyje „Veidas“²⁶ „*išsakė griežtą vertinimą, kad edukologija nėra mokslas*“ (Kučinskaitė, 2013). Iš esmės tokia kritika buvo grindžiama edukologijos kaip mokslo srities įvardinimu: „*Tiesa, pedagogika, švietimas arba edukacija turi tyrimo objektą ir yra mokslas. Bet edukologija – ne. Bėda ta, kad termino „edukologija“ niekur pasaulyje, išskyrus kelias Rytų Europos šalis, nėra*“ (Ibid). Taipogi buvo kritikuojami edukologijos mokslininkai kaip publikuojantys savo darbus žurnaluose, nepasižyminčiuose aukštais cituojamumo rodikliais bei stokoiantys, kad jų publikuotus darbus cituotų užsienio mokslininkai.

Minėta kritika susilaukė rašytinio atsako – prof. habil. dr. Vilija Targamadzė tame pačiame savaitraštyje po dvylikos dienų pateikė savo pastebėjimus, išryškindama prof. habil. dr. Eugenijaus Butkaus netikslų terminų naudojimą ir kreipdama skaitytojus į prof. dr. Lilijos Duoblienės pateiktus argumentus²⁷, aptarė edukologijos (angl. *educology*) termino naudojimą pasaulyje. Prof. dr. Lilija Duoblienė savo straipsnyje pabrėžia, kad šis terminas užsienyje gvildentas Elizabeth Steiner, John Dewey mokinės tekste „*On Education as Educology*“²⁸. Lietuvoje gi šį terminą, kaip jau rašyta anksčiau, įvedė prof. Leonas Jovaiša. Dar viena ryški asmenybė įnešė savo indelį – tai habil. dr. Meilė Lukšienė, kurios „*mintys nesensta. Taip jau nutiko, kad tie tekstai labai plačiai ir giliai koduoja esminę ugdymo informaciją*“ (Duoblienė, 2013). Ir svarbiausia, kad tos mintys fokusuotos į Lietuvos kultūros ir edukacijos kontekstą. Prof. habil. dr. Vilija Targamadzė išreiškė nepasitenkinimą už šalies edukologijos mokslininkų mokslinių publikacijų kokybės ir jų citavimo kritikavimą, ypač akcentuodama savaitraštyje „Veidas“ pateiktą klaidinančią informaciją. Publikavimas tarptautiniuose žurnaluose, pasižyminčiuose aukštais cituojamumo rodikliais, anot prof. dr. Lilijos Duoblienės (2013), įvardinamas kaip „*viešinimas, sklaida, tam tikra prasme – naujoji propaganda*“, kuri ypač aktuali technikos ir gamtos mokslams, nes „*finansinė investicija į technikos ir gamtos mokslus*

²⁵ Svetainės tobulinimui buvo rašyti projektai Lietuvos mokslo tarybai ir gautas finansavimas. Taipogi svetainės tobulinimui naudotas LETA nario mokestis.

²⁶ Plačiau žr. 2013 m. savaitraštyje „Veidas“, Nr. 9.

²⁷ L. Duoblienė. Pratešiant nepradėtą pokalbį arba apie (ne)susipratimą Lietuvos naujoje akademinėje kultūroje. www.DELFI.lt, 2013 m. sausio 23 d. Prieiga internetu: <http://mokslas.delfi.lt/mokslas/pratesiant-nepradeta-pokalbi-arba-apie-nesusipratima-lietuvos-naujoje-akademinėje-kultūroje.d?id=60501975>.

²⁸ E. Steiner (1986) „*Crisis in education*“ mini 1981 m. parašytą straipsnį „*Perspectives On Education as Educology*“ (redaktorius James E. Christensen, University Press of America). Prieiga per internetą: <https://edcology.sitehost.iu.edu/Steiner/steiner86.pdf>.

duoda greitą rezultatą“ (Ibid). Socialiniai ir humanitariniai mokslai pasižymi kontekstualumu ir analogiška investicija į pastaruosius mokslus „*greitų ir aukštų rezultatų nelemia*“ (Duoblienė, 2023). Vadinasi, čia tikslinga taikyti kitokius vertinimo rodiklius. „*Tai ne tik Lietuvos, bet ir viso pasaulio mokslo problema*“, - rašė prof. dr. Lilija Duoblienė. Anot jos, tarptautinėje erdvėje lietuvių edukologinė veikla matoma ne tik iš cituojamų straipsnių, bet ir dalyvavimo tarptautinėse konferencijose, projektuose, tyrimuose. Kaip reikšmingą tarptautinį ekspertinio įvertinimo faktą nurodo, kad habil. dr. Meilės Lukšienės „*sumanyta ir jai padedant surašyta švietimo koncepcija pertvarkos pradžioje (1992) ES ekspertų 2005 m. buvo pripažinta kaip visiškai unikali, matyt, neatsitiktinai šiuos metus UNESCO paskelbė daktarės Meilės Lukšienės vardo metais*“ (Duoblienė, 2013).

Prof. habil. dr. Vilija Targamadzė (2013), tarsi apeliuodama į svarbiausią LMT tikslą – „didinti mokslo vertingumą, efektyvumą ir paveikumą. Jo siekiama plėtojant veiklą šiomis pagrindinėmis kryptimis: siekti efektyvesnio mokslo finansavimo, ugdyti Lietuvos mokslininkų bendruomenę, įgyvendinti atvirojo mokslo veiklos principus“²⁹, kvietė tolimesniam konstruktyviam dialogui.

„Būtent Lietuvos mokslo taryba turėtų inicijuoti pagalbą Lietuvos edukologams, nes ugdymo mokslas yra svarbus kiekvienos šalies kultūrinei, istorinei ir politinei raidai. Tą puikiai suprato mūsų tarpukario Lietuvos šviesuoliai, kurie studijavę kitose šalyse grįžo į Lietuvą ir stengėsi perteikti savo patirtį ugdymo srityje (St. Šalkauskis, A. Maceina ir kiti)“ (Targamadzė, 2013).

Nenuostabu, kad vyraujant tokiam požiūriui, šalies edukologijos mokslininkams teko ir toliau grumtis už savo teises ir pripažinimą. Tiesa, 2016 m. kovo 18 d. Švietimo ir mokslo ministerijoje įvyko viešoji konsultacija – diskusija „Kokie mokslu grįsti instrumentai padėtų pedagogams personalizuoti ugdymą?“. Šioje diskusijoje dalyvavo 38 dalyviai iš Švietimo ir mokslo ministerijos, Lietuvos mokslo tarybos, Bendrojo ugdymo, Mokymosi visą gyvenimą, Studijų, mokslo ir technologijų departamentų, Strateginių programų skyriaus, Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centro, Lietuvos edukologijos, Klaipėdos, Šiaulių, Vilniaus Lietuvos sporto, Vytauto Didžiojo, Mykolo Riomerio universitetų ir Vilniaus dailės akademijos. Diskusijos metu, anot dr. Loretos Žadeikaitės (2022), nuskambėjo siūlymai, kad „*švietimo politikai reikalingi ne tik sisteminiai tyrimai, bet ir mokslu grįsti patarimai, todėl tikslinga ieškoti galimybių dėl nacionalinės mokslo programos atsiradimo*“ (ištrauka iš interviu). Kitaip tariant, pradėta ieškoti sąlyčio taškų dėl galimo edukologijos, psichologijos, filosofijos, sociologijos mokslininkų ir ministerijos bendradarbiavimo.

LETA tinklų transformacijos. LETA veiklos laikotarpiu kūrėsi nauji ar transformavosi esami tinklai. Ryškiausiai pokytis buvo 2015 m., kai koregavosi tinklų pavadinimai ir naujai 2 metų kadencijai buvo išrinkti jų pirmininkai: „Ugdymo filosofijos ir edukacinių tyrimų metodologijos“ – Liudmila Rupšienė; „Švietimo vadybos ir edukacinių inovacijų“ – Brigita Janiūnaitė; „Socialinio ir specialiojo ugdymo“ – Irena Leliūgienė; „Aukštojo mokslo, profesinio ir tęstinio ugdymo“ – Raimonda Brunevičiūtė. Taipogi buvo sukurtas ir naujas „Edukacinių sistemų ir technologijų“ tinklas, kurio pirmininku išrinktas Andrius Eidimtas.

„Aukštojo mokslo, profesinio ir tęstinio ugdymo“ tinklo vadovė Raimonda Brunevičiūtė (2023, ištrauka iš interviu) prisimena, kad „*tada [2015 m.] gana aktyviai pradėjome vėl bendrauti. Na, o pats aktyvumas tai prasidėjo dar po poros metų, kai profesorė Liudmila Rupšienė buvo išrinkta prezidente*“. Nors tinklas nėra ženklus narių skaičiumi, anot pašnekovės, viena svarbiausių veiklų - tai dalyvavimas LETA kasmetinėse konferencijose, aptariant ir ateities planus: „*Kiekvienais metais, kai vyksta konferencijos, mes turim savo tinklo posėdį*“

²⁹ Šaltinis: <https://www.lmt.lt/apie-taryba/120>.

(Brunevičiūtė, 2023, ištrauka iš interviu). Kai 2017 m. šis tinklas išsiskyrė į du: „Mokymosi visą gyvenimą“ ir „Aukštojo mokslo ir profesinio mokymo“, pastarojo vadove Raimonda Brunevičiūtė yra iki dabar. Būdama minėto tinklo pirmininke, gavo pasiūlymą tapti ir viceprezidente - šiose pareigose išbuvo net dvi kadencijas: „Tada jau tikras organizacinis darbas atsirado“ (Brunevičiūtė, 2023, ištrauka iš interviu).

2017 m. „Edukacinių sistemų ir technologijų“ tinklas transformavosi į „Informacinės technologinės edukacijos“ tinklą ir jam vadovavęs dr. Andrius Eidimtas prisimena, kad pagrindinė tinklo narių veikla – aktyvus dalyvavimas konferencijose, kuriose pristatomos įvairios su ugdymu ir edukacija susijusios technologijos. Anot pašnekovo, buvo „vedantieji mokslininkai, kurie daug visko sužinodavo ir ECER, ir kitose konferencijose“. Gauta informacija dalindavosi tinklo viduje, nors ir sudėtinga buvo komunikuoti, „nesusirinkdavome vienu metu - visi iš skirtingų universitetų buvome“ (Eidimtas, 2023, ištrauka iš interviu).

LETA 2017 m. visuotinis narių susirinkimas. 2017 m. gruodžio 1 d. LETA visuotiniame susirinkime buvo pristatyta Lietuvos edukacinių tyrimų asociacijos 2015-2017 m. veikla ir vystymosi apžvalga. Šiame susirinkime vienbalsiai naują prezidentę išrinkta Liudmila Rupšienė (Klaipėdos universitetas)³⁰. Buvo išrinkta ir nauja LETA valdyba (žr. nuotrauką)³¹:

Vice-prezidentė – prof. dr. Raimonda Brunevičiūtė, Lietuvos sveikatos mokslų universitetas;

Sekretorė – dr. Rasa Prancūnienė, Aleksandro Stulginskio universitetas;

Iždininkė – Diana Saveikienė, Klaipėdos universitetas;

1. Mokymosi visą gyvenimą – vadovė prof. habil. dr. Palmira Jucevičienė;
2. Švietimo vadybos ir lyderystės - vadovė prof. dr. Brigita Janiūnaitė, KTU;
3. Socialinio ugdymo – vadovė prof. dr. Edita Štuopytė, KTU;
4. Įtraukaus ugdymo – vadovė prof. dr. Alvyra Galkienė, VDU Švietimo akademija;
5. Pedagogų profesinio tobulėjimo – vadovė prof. dr. Genutė Gedvilienė, VDU;
6. Ikimokyklinio ir pradinio ugdymo – vadovė doc. dr. Gražina Šmitienė, KU;
7. Bendrojo ugdymo – vadovė prof. dr. Aušra Kazlauskienė, ŠU;
8. Tyrimų metodologijos – vadovė prof. dr. Liudmila Rupšienė, KU;
9. Ugdymo filosofijos ir švietimo politikos – vadovė prof. dr. Lilija Duoblienė, VU;
10. Informacinės technologinės edukacijos – vadovas dr. Andrius Eidimtas, LSMU;
11. Švietimo ir ugdymo istorijos – vadovė doc. dr. Irena Stonkuvienė, VU;
12. Aukštojo mokslo ir profesinio mokymo – vadovė prof. dr. Raimonda Brunevičiūtė, LSMU;
13. Sporto edukacijos – vadovė prof. dr. Asta Šarkauskienė, KU;
14. Meninio ugdymo – vadovė prof. dr. Rūta Girdzijauskienė, LMTA.

³⁰ LETA prezidentė taip pat yra buvusi prof. dr. Vilma Žydžiūnaitė.

³¹ Nuotraukoje – 2019 m. LETA valdyba; šaltinis: LETA socialinis tinklas Facebook

2018 metai

Sprendimas atgaivinti nacionalines edukacinių tyrimų asociacijos konferencijas. Šiuo laikotarpiu žengtas dar vienas reikšmingas žingsnis - LETA prezidentė pasiūlė valdybai atgaivinti asociacijos organizuojamas konferencijas. Stimulu tapo prezidentės apsilankymas EERA valdybos posėdžiuose ir aptinkant, kad EERA pagrindinis renginys yra kasmetinė šios asociacijos konferencija. Dar daugiau - nacionalinės asociacijos, kurios įeina į EERA, organizuoja savo nacionalines edukacinių tyrimų konferencijas, kuriose dalyvavimas laikomas prestižiniu, o norintiems į kai kurias patekti reikia praeiti rimtas atrankas. Analogiška situacija yra ir Amerikos edukacinių tyrimų asociacijoje. Tuo tarpu Lietuvoje konferencijas, skirtas įvairiems konkrečių universitetų vykdytų projektų rezultatų pristatymams arba aktualioms, bet siauro profilio temoms, organizuodavo atskiri universitetai. Kitaip tariant, vyravo konkurencija persmelkta atskirtis, kurią, ypač edukologijos srityje, tikslinga transformuoti į sąjungas.

„Pradėjau galvoti, kad Lietuvoje mums reikia atgaivinti nacionalines LETA konferencijas. Vis dėlto gyvename labai konkurencinėmis sąlygomis. Mes, kaip mokslininkai, kaip mokslininkų grupės, kaip organizacijos esame įtemptoje konkurencinėje kovoje - konkuruojame dėl projektų finansavimo, studijų kokybės vertinimų, studentų skaičiaus... Mums reikia kurti platformą akademiniam bendradarbiavimui ir draugystei, reikia telktis bendrų edukologijos mokslo problemų sprendimui“ (Rupšienė, 2022, ištrauka iš interviu).

LETA valdyboje buvo priimtas principinis sprendimas dėl nacionalinių edukacinių tyrimų konferencijų organizavimo – daryti pagal EERA pavyzdį, t.y. su konkrečiu universitetu, o vieną konferencijos dieną skirti šalies edukologijos doktorantams pristatyti savo tyrimų rezultatus. Taipogi *„pirmais metais valdyboje diskutavome kaip pavadinti konferenciją, kokius pakviesti mokslininkus plenariniams pranešimams – čia valdybos pagrindinė atsakomybė“ (Rupšienė, 2022, ištrauka iš interviu).* Svarstant būsimų konferencijų temas, buvo nuspręsta atliepti EERA metinių ECER konferencijų temas, adaptuotas pagal iškilusias mokslo aktualijas. Šis principas buvo grindžiamas keliais siekiais:

„Viena vertus, mes pagalvojome, kad žmonės, kurie skaito pranešimus EERA konferencijoje, turi turėti galimybę savo pranešimus pristatyti ir Lietuvoje. Paradoksaliai, kad su naujausiais atradimais į Europą važiuojame, ten pristatome, o Lietuvoje mes ir nežinome vieni kitų naujausių tyrimų. Taip Lietuvoje bus galima sužinoti tyrimų rezultatus, kuriais dalinasi šalies tyrėjai Europoje. Kitas momentas, jeigu konkretus klausimas Europoje edukacijos tyrėjams yra svarbus ir EERA nagrinėjamas, tai kodėl mums Lietuvoje netešti diskusijos ta pačia problema. Galima sakyti, asociacijos konferencijoje diskutuoti tai, kas aktualu visai Europai, t.y. mūsų

edukacinių tyrimų aktualizavimas bendrame europiniame kontekste, suvokiant bendrą problematiką“ (Rupšienė, 2022, ištrauka iš interviu).

LETA 2018 metų konferencija. 2018 m. spalio 11-12 d. Klaipėdos universitete (KU), bendradarbiaujant LETA ir KU Socialinių ir humanitarinių mokslų fakulteto Pedagogikos katedrai, buvo surengta konferencija „Ugdymas ir švietimas žmogaus gerovei“³².

Prie šio mokslo renginio finansavimo ženkliai prisidėjo Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerija (pagal projektą) bei Klaipėdos universitetas. Šioje konferencijoje dalyvavo apie 150 dalyvių³³: įvairias aukštąsias mokyklas atstovaujantys mokslininkai, doktorantai ir jų vadovai, apie doktorantūrą svajojantys magistrantai, Klaipėdos miesto ir rajono darželių praktikai. „Pedagogų rengimo ir profesinio tobulėjimo“ tinklo pirmininkės Rūtos Girdzijauskienės (2023, ištrauka iš interviu) teigimu, ši konferencija buvo ne tik gausi dalyvių skaičiumi, bet ir labai turininga³⁴.

Konferencijos mokslinį ir organizacinį komitetą, kurį sudarė tarptautiniu mastu pripažinti mokslininkai iš visų didžiųjų Lietuvos universitetų, bei konferencijos kitus dalyvius atidarymo metu sveikino laikinasis KU rektorius prof. dr. Artūras Razbadauskas ir LETA prezidentė Liudmila Rupšienė.

Pirmąją konferencijos dieną plenarinius pranešimus pristatė profesorės Vilija Targamadžė (VU), Margarita Teresevičienė (VDU), Rūta Girdzijauskienė (KU), Lilija Duoblienė (VU), Raimonda Brunevičiūtė (LSMU), Nilsa Costa (Aveiro universitetas, Portugalija), Ingrida Baranauskienė bei doktorantės Eglė Pranckūnienė (VDU) ir Daiva Karužaitė (VDU). Šių pranešimų metu konferencijos dalyviai gilinosi į šiuolaikinės mokyklos pažangos interpretacijas, mokymosi skaitmeninėje visuomenėje problemas ir perspektyvas, kūrybiškumo ir išminties sąsajas, ugdymo filosofijos naujienas. Dalintasi edukologijos taikymo aukštosios mokyklos studijose patirtimis, mokslinės tyriminės veiklos galimybėmis.

Popietinėje spalio 11 d. konferencijos dalyje dalyviai ne tik skaitė ar klausėsi pranešimų sekcijose, bet ir turėjo galimybę dalyvauti diskusijoje su plenarinių posėdžių pranešėjais. Čia jiems buvo suteikta galimybė užduoti rūpimus klausimus, pasidalinti idėjomis, patirtimi. Viena sekcija buvo skirta disertacijų projektų pristatymams (3 pranešimai). Atskira sekcija kvietė susitikti su edukologijos doktorantūros I kurso doktorantais. Konferencijos metu buvo eksponuoti ir pristatomi 5 standiniai pranešimai, parengti mokslininkų ir pedagogų praktikų. Kaip rašė AtviraKlaipėda.lt korespondentė Rasa Masiukaitė (2018), „Ypač

³² Informaciją apie konferenciją galima rasti adresu: <https://lera.lt/leta-konferencijos/leta-konferencija-2018/>.

³³ Šaltinis: <https://lera.lt/leta-2018-konferencijos-pranesimai/>

³⁴ Išsamią konferencijos programą galima rasti adresu:

<https://lera.lt/wp-content/uploads/2022/10/Konferencijosprograma10.05.pdf>.

įsimintini KTU, VU, ŠU mokslininkų ir Klaipėdos regos ugdymo centro pedagogų praktikų stendiniai pranešimai“. Pirmos konferencijos dienos vakarą visus dalyvius draugėn būrė šventinis renginys. Jo metu lietuviškų ir kuršių dainų bei šokių mokė Klaipėdos krašto folkloro koledžas „Kuršių ainiai“. Neformalių pokalbių dėka užmegzti nauji ryšiai, dalintasi edukologinių mokslinių tyrimų idėjomis, diskutuota apie aktualias švietimo problemas, pasikeista nuomonėmis (Masiukaitė, 2018).

Antrąją konferencijos dieną (spalio 12 d.) dalyvių dėmesį patraukė plenarinio posėdžio pranešėjų (docentės Irenos Stonkuvienės, profesoriaus Jono Ruškaus ir kt.) pranešimai. Juose buvo pateiktas žaismingas, netikėtas požiūris į pedagogikos istoriją, pedagogikos raidą ir tendencijas, švietimo ir ugdymo tyrimus. Anot Rasos Masiukaitės (2018), reikšmingas Klaipėdos universitetui pranešimas buvo „Pedagogų rengimo Klaipėdoje šimtmetis: raida ir tendencijos“ (docentė Gražina Šmitienė ir lektorė Aida Norvilienė). Šiame pranešime išryškintas pedagogų rengimas universitete ir atkreiptas dėmesys į didėjančią pedagogų trūkumą Vakarų Lietuvos regiono mokyklose.

Šią dieną konferencijos dalyviai klausėsi virš 80 pranešimų šiose sekcijose: „Aukštasis mokslas ir profesinis mokymas. Mokymasis visą gyvenimą“ (6 pranešimai), „Ugdymo sistemos ir informacinės technologijos“ (6 pranešimai), „Švietimo vadyba ir lyderystė“ (6 pranešimai), „Socialinis ugdymas“ (8 pranešimai), „Įtraukusis ugdymas“ (6 pranešimai), „Pedagogų profesinis tobulėjimas“ (7 pranešimai), „Ikimokyklinis ir bendrasis ugdymas“ (6 pranešimai), „Ugdymo filosofija ir švietimo politika“ (6 pranešimai), „Švietimo ir ugdymo istorija“ (6 pranešimai), „Tyrimų metodologija“ (6 pranešimai), „Meninis ugdymas“ (12 pranešimų) ir „Sporto edukacija“ (6 pranešimai).

Popietinėje sesijoje dėmesys buvo skirtas ne tik mokslininkų, bet ir doktorantų projektų pristatymams ir aptarimui. Tai konferencijos dalyviams suteikė galimybę susipažinti su naujausių mokslo tyrimų ir metodologijų įvairove, temų aktualijomis, dalintis disertacijos rengimo patirtimi, pabendrauti su kolegomis, rašančiais disertacijas artimomis temomis ar besiremiančiais tos pačios krypties metodologijomis. Svarbu tai, kad buvo išleistas konferencijos recenzuojamas mokslo e-leidinys „*Scientific research in education*“³⁵, kuriame straipsnius publikavo esami ir potencialūs doktorantai su jų vadovais.

³⁵ Leidinį galima rasti: <https://lra.lt/wp-content/uploads/2021/12/Scientific-Research-in-Education-Vol-2.pdf>.

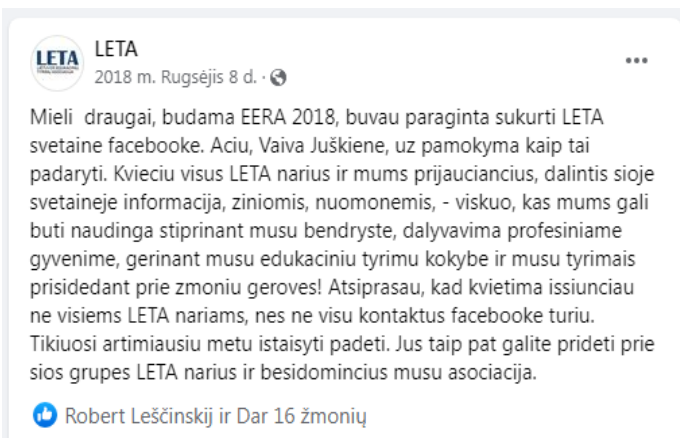
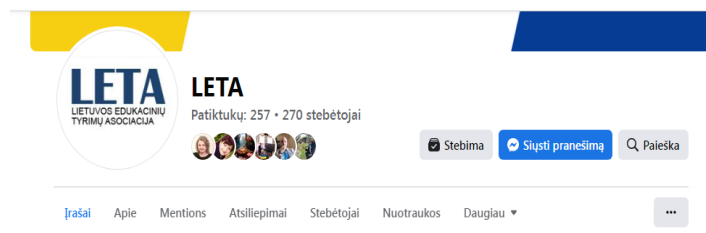
Spalio 12 d. konferencijoje dėmesio sulaukė ir ERASMUS+ projekto „*Improving the initial education of adult immigrants*“ (2IMINED) sekcija „Imigrantų švietimo problemos ir jų sprendimo galimybės“. Šiam projektui skirtos sekcijos tikslas buvo pristatyti Lietuvoje ir užsienyje vykdomų mokslinių ir praktinių tyrimų rezultatus imigrantų švietimo klausimais. Sekcijoje dalyvavo ir savo pranešimus skaitė doktorantai, mokslininkai, imigrantų švietėjai, atliekantys tyrimus imigrantų švietimo srityje. Taip pat sekcijos metu buvo pristatytas 2IMINED projekto komandos sukurtas inovatyvus, šiuolaikinėmis technologijomis grįstas e-švietimo įrankis imigrantams migis.eu. Pastarojo tikslas - padėti atvykusiems imigrantams lengviau integruotis į priimančios šalies visuomenę suteikiant svarbiausią informaciją. Sukurto e-švietimo įrankio išskirtinumas pasireiškia tuo, kad imigrantai turi galimybę vienoje vietoje, nemokamai, patogiai gauti pagrindinę informaciją apie priimančios šalies kultūrą, socialinį gyvenimą, taisykles, papročius ir pan. (Masiukaitė, 2018).

Konferencijos dalyviai ir organizatoriai, plenarinių posėdžių pranešėjai ir sekcijų vadovai, dalyviai ir svečiai susilaukė nuoširdžios padėkos iš konferencijos mokslinio ir organizacinio komiteto pirmininkės ir LETA prezidentės Liudmilos Rupšienės.

Savo ruožtu, konferencijos dalyviai, akcentavę konferencijoje vyravusį dėmesį ir pagarbą jaunam tyrėjui bei puikiai suderintą formalią, mokslinę aplinką su pozityvia, draugiška nuotaika, linkėjo konferencijai tęstinumo ir išreiškė norą sekančiais metais susitikti puikiai organizuotame moksliniame renginyje.

LETA socialiniuose tinkluose.

2018 m. rugsėjo mėn. buvo sukurtas LETA „Facebook“ profilis³⁶. Kaip teigia LETA prezidentė Liudmila Rupšienė, sprendimas priimtas atsižvelgiant į EERA siūlymus.

Vieni pirmųjų įrašų buvo asociacijos prezidentės padėka už profilio kūrimo mokymus ir kvietimas naujai surašytoje erdvėje LETA narius bendradarbiauti, dalintis idėjomis, renginiais ir t.t. Taipogi pirmoji informacija talpinta tiesiogiai iš ECER 2018 konferencijos, vykusios Bolzano mieste, Italijoje.

LETA 2018 metų visuotinis narių susirinkimas. 2018 m. spalio 12 d. visuotinio narių susirinkimo metu (dalyvavo 82 iš 113 LETA narių,) vienbalsiai nutarta naujų LETA tinklų kūrimui ir reorganizavimui: Meninio ugdymo tinklą (vadovė prof. dr. Rūta Girdzijauskienė), Sporto edukacijos tinklą (vadovė prof. dr. Asta Šarkauskienė), padalinti Specialaus ir socialinio ugdymo tinklą į du atskirus tinklus – Įtraukiojo ugdymo tinklą (vadovė prof. dr. Alvyra Galkienė) ir Socialinio ugdymo (vadovė prof. dr. Edita Štuopytė), padalinti Ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo tinklą į du atskirus tinklus – Ikimokyklinio ir pradinio ugdymo tinklą (vadovė

³⁶ Nuoroda: <https://www.facebook.com/people/LETA/100066600618535/>

doc. dr. Gražina Šmitienė) ir Bendrojo ugdymo tinklą (vadovė prof. dr. Aušra Kazlauskienė). Minėtų tinklų vadovai tampa LETA valdybos nariais.

Taipogi šiame susirinkime vienbalsiai pritarta LETA bendradarbiavimo su švietimo politikos kūrėjais, Vyriausybe, ŠMM, įvairias fondais užmezgimui/stiprinimui. LETA prezidentė, 2018 m. pradžioje pradėjo ieškoti galimybių pristatyti asociaciją Švietimo ir mokslo ministerijai, nes „*buvo tokia nedėkinga situacija, nelabai palankus požiūris į Lietuvos edukologus*“ (Rupšienė, 2022, ištrauka iš interviu).

LETA ir ŠMM susitikimai. Nepriklausomai nuo vyravusio požiūrio į edukologiją ir jos mokslininkus, LETA prezidentė turėjo galimybę susitikti su tuometinės Švietimo ir mokslo ministrės patarėju Eugenijumi Butkumi. Šio susitikimo metu buvo pristatyta LETA, atskleidžiant jos tikslą, siekius ir norą bendradarbiauti su ministerija.

„Tai iš tikrųjų buvo labai geras pokalbis ir atrodė, kad pradėjo atsirasti kažkokie pirmieji tarpusavio supratimo daigai, bet paskui keitėsi valdžia ir vėl viską reikėjo pradėti nuo pradžių“ – pasakojo Liudmila Rupšienė (2022, ištrauka iš interviu).

2019 metai

LETA 2019 metų konferencija. 2019 m. Lietuvos sveikatos mokslų universitete (LSMU), Naujausių farmacijos ir sveikatos technologijų centre, spalio 11-12 d. įvyko konferencija „Ugdymo ir švietimo ateities idėjos“³⁷, kurią organizavo LETA, Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministerija ir LSMU Kalbų ir edukacijos katedra.

Konferencijos dalyvius sveikino Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos viceministrė Jolanta Urbanovič, LETA prezidentė Liudmila Rupšienė.

Plenariniame posėdyje buvo gvildenamos Lietuvos švietimui aktualios šiandienos ir ateities temos. Kauno technologijos universiteto profesorė Palmira Jucevičienė skaitė pranešimą „Nuo socialinės atskirties į gerovės valstybę: kokios koncepcijos universiteto reikia Lietuvai?“, Vilniaus universiteto docentės Rita Makarskaitė-Petkevičienė ir Aušra Žemgulienė skaitė pranešimą „Pasiklydę švietime: tarp idėjų ir realybės“. „Ekologinis požiūris į dabarties mokyklą“ – toks Vytauto Didžiojo universiteto docentės Rasos Nedzinskaitės-Mačiūnienės žvilgsnis į šiandienos švietimą, o Vytauto Didžiojo universiteto docentė Ramutė Teresė Bruzgelevičienė domėjosi, kokios „Nueinančios ateinančios grįžtančios idėjos?“ mums svarbios.

Antroje sesijoje vyko net trys paraleliniai posėdžiai. Tai apskritojo stalo diskusija „Formalaus ir neformalaus mokymosi dermė kaip atskirties įveikos galimybė“. Antrasis paralelinis posėdis „Europos edukacinių tyrimų asociacija (EERA), Pasaulio edukacinių tyrimų asociacija (WERA) ir Europos Edukacinių tyrimų asociacijos konferencijos (ECER) – edukacijos tyrėjų

³⁷ Informacija apie konferenciją pateikta: <https://lera.lt/leta-konferencijos/leta-konferencija-2019/>

tarptautinio bendradarbiavimo ir edukacinių tyrimų kokybės tobulinimo platformos“. Vienas plenarinis konferencijos posėdis „Naujos kryptys medicinos edukacijoje“ skirtas medikų ugdymo klausimams.

Popietinėje spalio 11 d. konferencijos dalyje vyko paraleliniai posėdžiai šiose sekcijose skaitant apie 80 pranešimų ir pristatant stendinius pranešimus: „Aukštasis mokslas ir profesinis mokymas“ (8 pranešimai), „Bendrasis ugdymas“ (8 pranešimai), „Ikimokyklinis ir bendrasis ugdymas“ (9 pranešimai), „Įtraukusis ugdymas“ (7 pranešimai), „Meninis ugdymas“ (5 pranešimai), „Mokymasis visą gyvenimą“ ir „Socialinis ugdymas“ (9 pranešimai), „Pedagogų profesinis tobulėjimas“ (9 pranešimai), „Sporto edukacija“ (7 pranešimai), „Švietimo ir ugdymo istorija“ (6 pranešimai), „Švietimo vadyba ir lyderystė“ (5 pranešimai), „Tyrimų metodologija“ (7 pranešimai), „Ugdymo filosofija ir švietimo politika“ (6 pranešimai). I kurso doktorantams skirta atskira sekcija, kurioje pastarieji klausėsi „Socialinių tyrimų metodologija“ paskaitos (prof. dr. Jonas Ruškus, Vytauto Didžiojo universitetas).

Antrąją konferencijos dieną (spalio 12 d.) vyko apskritojo stalo diskusija „Kokiais būdais galima ugdyti kultūrinį raštingumą mokykloje?“. Pastaroji buvo grindžiama DIALLS2020 projekto siūlymais. Dr. Sandra Kairė (Vilniaus universitetas) pristatė pirmuosius tyrimo rezultatus atskleidžiančius kultūrinio raštingumo apraiškas švietimo politikos dokumentuose. Vaiva Juškienė (Vilniaus universitetas, Vilniaus kolegija) išryškino galimą kultūrinio raštingumo ugdymo(si) strategiją vaikystėje. Keli paraleliniai posėdžiai buvo skirti II kurso doktorantų projektų pristatymams lietuvių kalba ir atskiras pristatymas anglų kalba. Taipogi šią dieną konferencijos dalyviai, pranešėjai ir svečiai turėjo galimybę išsiaiškinti kokie kyla „Iššūkiai analizuojant edukacinių tyrimų duomenis su SPSS“ (vedė prof. dr. Liudmila Rupšienė, Klaipėdos universitetas).

Liudmila Rupšienė prisimena Švietimo, mokslo ir sporto ministrui įteikusi kvietimus ir prašymą sudaryti galimybę minėtoje konferencijoje dalyvauti ministerijos atstovams. „*Ir tai buvo pirmas kartas, kai į mūsų konferenciją atvažiavo atstovai iš ministerijos*“ – prisimena Liudmila Rupšienė (2022, ištrauka iš interviu). Anot ŠMSM Studijų, mokslo ir technologijų departamento vyriausiosios patarėjos Loretos Žadeikaitės (2022, ištrauka iš interviu), „<...> *čia buvo istorinis lūžis*“. Gautas kvietimas sudomino ne tik ministrą, bet ypatingai „*į tą kvietimą iš karto įsitraukė Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos viceministrė profesorė daktarė Jolanta Urbanovič*“ (Ibid). Jolanta Urbanovič³⁸ atskleidė taip siekdama „*pabrėžti, kiek yra svarbūs moksliniai tyrimai ir kaip svarbu moksliniais tyrimais pagrįsti politinius sprendimus*“ (2023, ištrauka iš interviu). Ministerijos atstovai minėtoje konferencijoje plenarinių pranešimų metu išgirdo ne tik tuometines švietimo aktualijas, bet ir susilaukė kritikos, pabrėžiančios abejingumą atliktų edukologijos tyrimų rezultatams bei rekomendacijoms, taip išryškinančios ryšio tarp edukologijos mokslininkų ir ministerijos stoką.

„Mes dalyvavome ir plenariniuose pranešimuose, kuriuose pakankamai kritikos buvo: kad ministerija bendrojo ugdymo programoms atnaujinti nesivadovauja tyrimų rezultatais, mokslininkai neįtraukti. Ypatingai, sakyčiau, buvo tos geros kritikos. Bet niekada nevenk tos kritikos, jeigu tai sakoma iš auditorijos. Aš pati fiksavau ir mačiau tą diskursą, kad mokslininkai kaip tik nesijaučia įtraukiami. Toje konferencijoje pagalvojau: „O kodėl yra tas toks plyšys? Kodėl mokslininkai sako, kad mes jų

³⁸ J. Urbanovič tuo metu buvo Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos viceministrė, o nuo 2022 m. lapkričio 7 d. yra Lietuvos Respublikos prezidento patarėja švietimo klausimais

nekviečiam?“. Nors atrodytų ir buvo bendrų susitikimų. Bet mintis šmėstelėjo: „Jeigu žmonės sako, kad su jais nesitaria, tai ir reiškia, kad nesitaria, ar ne?“ (Žadeikaitė, 2022, ištrauka iš interviu).

LSMU vykusi konferencija davė savo vaisių. Pirma, konferencijos metu LR ŠMSM atstovai apėmė skirtingas sekcijas ir aiškiai pamatė šalies edukologijos mokslinių tyrimų įvairovę, akademinės bendruomenės potencialią ir, svarbiausia, jos kvietimą sutelkti jėgas bei bendrai spręsti šalies švietimui aktualius klausimus.

„Ir įdomiausia, kad toje konferencijoje labai gražiai pasimatė bendradarbiavimo poreikis“ (Žadeikaitė, 2022, ištrauka iš interviu).

Antra, po konferencijos išryškėjus abipusiam poreikiui bendradarbiauti, aktyviai įsitraukus viceministrei Jolantai Urbanovič ir LETA prezidentei Liudmilai Rupšienei, įvyko sekantis susitikimas su ŠMSM ministru Algirdu Monkevičiumi. *„Keli LETA valdybos nariai buvo susitikę su ministru ir vėl kalbėjome apie galimas bendradarbiavimo gaires, apie tai, kad reikėtų sutartį pasirašyti“* - šį susitikimą prisimena LETA prezidentė. Anot Jolantos Urbanovič, taip bendrai siekta *„tiesti tiltus, ieškoti būdų, kad tyrimai ateitų tiek į pedagoginę praktiką, tiek į politinius sprendimus“* (2023, ištrauka iš interviu).

Trečia, pamatyta situacija implikavo tiesiogiai už edukacijos tyrimus atsakingo asmens pareigybės sukūrimą ŠMSM: *„2020 metų vasario mėnesį, praktiškai kovo 1 d., buvo suformuota nauja pareigybė - Ministerijos vyriausioji patarėja“*³⁹ (Žadeikaitė, 2022, ištrauka iš interviu). LETA prezidentės teigimu, bendradarbiavimas su ŠMSM *„labai pradėjo stiprėti, kai daktarė Loreta Žadeikaitė tapo vyriausioji ministerijos patarėja“* (Rupšienė, 2022, ištrauka iš interviu). Aktyvus bendravimas ir bendradarbiavimas vyko natūraliai dalinantis abiems pusėms įvairiomis iniciatyvomis. *„Ir mes pradėjome kartu organizuoti susitikimus“* - prisimena LETA prezidentė. Viename tokių susitikimų buvo nagrinėtas aktualus šalies edukologijos doktorantūros klausimas. Šiame susitikime dalyvavo LETA nariai, kurie yra doktorantūrų komitetų nariai, LMT ir ŠMSM Aukštojo mokslo departamento atstovai: *„Diskutavome apie tai, kokios Lietuvoje gali būti edukologijos doktorantūros. Mes tada gavome daug atsakymų į mums rūpimus klausimus“* (Ibid).

LETA atstovų įtraukimas į švietimo politikos formavimą. Sausio 10 d. LETA valdybos posėdyje buvo nuspręsta deleguoti valdybos nares prof. dr. Liliją Duoblienę ir prof. dr. Aušrą Kazlauskienę dalyvauti nacionalinio lygmens procesuose dėl ugdymo turinio atnaujinimo ir parengti atsiliepimą dėl bendrųjų programų gairių atnaujinimo projekto.

LETA ir ŠMSM atstovų susitikimai. Sausio 15 d. Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (toliau - ŠMSM) ministru tapo Algirdas Monkevičius (žr. 10 priedą). Siekiant pristatyti LETA, teko vėl ieškoti galimybių susitikti su naujai paskirtu ministru.

„su ministru Algirdu Monkevičiumi gana greitai pavyko susitikti. Aš pajutau jo supratimą apie mūsų asociaciją bei jos vaidmenį“ (Rupšienė, 2022, ištrauka iš interviu).

Sekantis susitikimas su LR ŠMSM ministru įvyko 2019 m. liepos 5 d.⁴⁰ Susitikime dalyvavo LETA prezidentė Liudmila Rupšienė, valdybos narės Lilija Duoblienė ir Irena Stonkuvienė. Taip pat susitikime dalyvavo šie ministerijos atstovai: Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus vedėja Loreta Žadeikaitė, Strateginių programų skyriaus vedėjas Ričardas Ališauskas, skyriaus patarėja Rita Dukynaitė, Pedagogų veiklos skyriaus vedėja Vilma Bačkiūtė. Susitikimo metu buvo aptarti aktualūs LETA ir ŠMSM bendradarbiavimo aspektai bei kryptys

³⁹ Vėliau ši pareigybė pervadinta į „Studijų, mokslo ir technologijų departamento vyriausioji patarėja“.

⁴⁰ Šaltinis: <https://lera.lt/naujienos/>.

rengiant strateginius švietimo dokumentus, įgyvendinant švietimo programas, stiprinant edukologijos mokslininkų rengimą, didinant švietimo praktikų dalyvavimą doktorantūros procesuose ir kt. Buvo sutarta dėl kai kurių konkrečių klausimų – bendradarbiavimo ir ŠMSM partnerystės, organizuojant 2019 metų LETA konferenciją. Sutarta susitikti platesniame LETA ir ŠMSM atstovų rate įvairiapusiškesnei diskusijai bei numatyti tolimesnius bendradarbiavimo žingsnius.

LETA narių dalyvavimas EERA konferencijose. 2018 - 2019 m. LETA nariai atgaivino aktyvų dalyvavimą EERA kasmetinėse ECER konferencijose. Šias konferencijas šiltu žodžiu mini ir Alvyra Galkienė, nuo 2022 m. esanti „Itraukus ugdymas“ tinklo pirmininkė. Nuo 2020 m. pirmininkė aktyviai dalyvauja EERA „4. Inclusive Education“ tinkle: „Jis yra konferencijoje turbūt vienas iš didžiausių ir labai stengiamasi, kad atsirastų bendrystė tarp mokslininkų. Šiose konferencijose mes turim ir neformalius tinklo susitikimus“ (Galkienė, 2023, ištrauka iš interviu). Dalyvavimas tinkle pasižymi ne tik bendravimu, būsimų konferencijų pranešimų santraukų recenzavimu, bet ir bendradarbiavimu plėtojant ryšius su kitų šalių mokslininkais įvairių bendrų tyrimų metu.

„Man dalyvavimas konferencijoje tai yra ryšiai su mokslininkais. Joje išgirsti naujausias tendencijas, naujausius atliktus tyrimus. Aišku, labai svarbu yra medžiagos publikavimas“ (Galkienė, 2023, ištrauka iš interviu). Konferencijose užmegzti ryšiai stiprėja ir vystosi į naujus tyrimus. Pavyzdžiui, Alvyra Galkienė (2023, ištrauka iš interviu) teigė, kad 2023 m. ECER konferencijos Glazgo mieste (Škotija) metu susitiks su naujai planuojamo tyrimo mokslininkais iš Norvegijos, Portugalijos, Škotijos, Suomijos, Naujosios Zelandijos. Toks Lietuvos LETA atstovų į(si)traukimas į tarptautines mokslininkų bendruomenes išryškina šalies mokslininkų įvertinimą pasauliniame kontekste.

ECER konferencijų dalyviai

2018 m. Bolzano (Italija)

2019 m. Hamburge (Vokietija)

Su džiugesiu ECER konferencijas mini vice-prezidentė Eglė Pranckūnienė, kuri aktyviai dalyvauja „1. Professional Learning and Development“ EERA tinkle. Anot pašnekovės, šis tinklas vykde „daug įvairių iniciatyvų. Pavyzdžiui, ir simpoziumus, ir kviesdavo tyrėjų grupes diskusijoms. Tema - mokytojų rengimo ir profesinio tobulėjimo ekosistema -netgi keletą metų buvo plėtojama“ (Pranckūnienė, 2023, ištrauka iš interviu). Iškilę aktualūs klausimą lėmė ir potinklio „Continuing Professional Development: Learning for Individuals“ įkūrimą. Vėlgi gausus LETA atstovų būrys dalyvavo ECER konferencijose 2018 ir 2019 metais (žr. nuotraukas).

LETA 2019 metų visuotinis narių susirinkimas. 2019 m. spalio 11 d. visuotinio LETA narių susirinkimo metu, kuriame dalyvavo 133 iš 256 narių, išrinkta asociacijos valdyba:

1. Liudmila Rupšienė, (Prezidentė; Edukacinių tyrimų metodologijos komiteto pirmininkė);
  2. Remigijus Bubnys, (Strateginės plėtros komiteto pirmininkas);
  3. Palmira Jucevičienė, (Mokymosi visą gyvenimą komiteto pirmininkė);
  4. Vilija Targamadze, (Švietimo vadybos ir lyderystės komiteto pirmininkė);
  5. Odeta Merfeldaitė, (Socialinio ugdymo komiteto pirmininkė);
  6. Genutė Gedvilienė, (Pedagogų profesinio tobulėjimo komiteto pirmininkė);
  7. Rita Makarskaitė - Petkevičienė (Ikimokyklinio ir pradinio ugdymo komiteto pirmininkė);
  8. Lilija Duoblienė (Ugdymo filosofijos ir švietimo politikos komiteto pirmininkė);
  9. Irena Stonkuvienė (vice-prezidentė, Švietimo ir ugdymo istorijos komiteto pirmininkė);
  10. Raimonda Brunevičiūtė (vice-prezidentė, Aukštojo mokslo ir profesinio mokymo komiteto pirmininkė);
  11. Asta Šarkauskienė (Sporto edukacijos komiteto pirmininkė);
  12. Alvyra Galkienė (Įtraukiojo ugdymo komiteto pirmininkė);
  13. Vaiva Jucevičiūtė-Bartkevičienė (Meninio ugdymo komiteto pirmininkė);
  14. Aušra Kazlauskienė (Bendrojo ugdymo komiteto pirmininkė);
  15. Lina Bairašauskienė (Doktorantų komiteto pirmininkė);
  16. Eglė Pranckūnienė (Projektinės veiklos komiteto pirmininkė);
  17. Auksė Petruškevičiūtė (Strateginių partnerių komiteto pirmininkė);
  18. Monika Orechova (LETA sekretorė);
  19. Diana Saveikienė (iždininkė).
- LETA revizorius - Vilius Šadauskas.

Pradėtos intensyvios asociacijos veiklos lėmė stiprią LETA valdybos poziciją - mokymų, seminarų veiklą perleisti kiekvieno tinklo atsakomybei ir aktyvumui skatinti (Rupšienė, 2022, ištrauka iš interviu). Ši pozicija užfiksuota 2019 m. gruodžio 13 d. LETA valdybos posėdyje. Posėdžio metu nutarta „LETA tinkluose aptarti esamas galimybes ir informuoti apie jas kitame LETA valdybos posėdyje: a) per 2020-2021 metus išleisti teminius tinklų leidinius, kurie būtų aktualūs edukacijos tyrėjams ir/ar praktikams; b) kartą per metus organizuoti kokį nors tinklo renginį (mokymus, konferenciją, dirbtuves, kt.).“ (2019, ištrauka iš protokolo Nr. 5).

Dar vieno visuotinio narių susirinkimo metu, įvykusio 2019 m. gruodžio 24 d., kuriame dalyvavo 197 iš 283 LETA narių, gruodžio 18-23 d. elektroniniu balsavimu buvo patvirtintas naujas LETA mokesčio dydis: 20 EUR LETA nariams mokslo daktarams; 10 EUR doktorantams ir aukštųjų mokyklų dėstytojams, neturintiems daktaro laipsnio. Nuspręsta, kad LETA nariai, senjorai nuo prievolės mokėti narystės mokesį atleisti.

2020 metai

LETA ir ŠMSM atstovų susitikimai. Šių metų sausio 31 d. įvyko LETA ir Švietimo, mokslo bei sporto ministerijos atstovų susitikimas⁴¹. Susitikime dalyvavo LETA prezidentė Liudmila Rupšienė, vice-prezidentė Irena Stonkuvienė, projektinės veiklos tinklo vadovė Eglė Pranckūnienė. Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją atstovavo vice-ministrė Jolanta Urbanovič ir Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus vedėja Loreta Žadeikaitė. Dalykiškoje ir bendradarbiaujančioje atmosferoje buvo aptartos LETA ir ŠMSM bendradarbiavimo gairės, numatyti konkretūs bendri 2020 metų renginiai: bendra LETA ir ŠMSM konferencija, darbinis ŠMSM atstovų ir LETA valdybos bei tinklų komitetų pasitarimas, tarptautinio PISA tyrimo informacinis-metodologinis seminaras, naujausių disertacijų pristatymas ŠMSM ir kiti aktualūs klausimai.

Vystant po 2019 metų konferencijos užsimezgsusį bendradarbiavimą, buvo organizuotas dar vienas susitikimas, tik šį kartą tarp LETA tinklų ir ŠMSM atstovų. Jolanta Urbanovič, pamačiusi sąsajas tarp asociacijos tinklų veiklos ir tam tikrų ŠMSM padalinių veiklos, išskėlė bendrų periodinių susitikimų „pirminę viziją“ (2023, ištrauka iš interviu).

„2019 metų pabaigoje pradėjom planuoti susitikimą tarp ministerijos atstovų ir LETA tinklų atstovų grupių pradėti kalbą apie strateginį bendradarbiavimą. Buvo data numatyta - 2020 metų kovo 17 diena, o čia kovo 12 dieną prasidėjo karantinas“ (Žadeikaitė, 2022, ištrauka iš interviu).

Minėto susitikimo organizavimas buvo patvirtintas 2020 m. vasario 17 d. LETA valdybos posėdžio metu, kuriame dalyvavo 16 iš 19 valdybos narių. Tai turėjo būti LETA valdybos ir tinklų komitetų bei ŠMSM atstovų viešoji konsultacija „Mokslo tyrimais grįstos švietimo politikos jungčių paieškos“. Anot Loretos Žadeikaitės (2022, ištrauka iš interviu), šis susitikimas turėjo vykti ŠMSM Ovaliojoje salėje ir numatytas LETA tinklų, ŠMSM, NŠA, KPMPC atstovų dalyvavimas. Apibrėžtas tikslas numatė „*tartis ir susitarti dėl LETA bei ŠMSM bendradarbiavimo stiprinimo krypčių, siekiant edukaciniais tyrimais efektyviau prisidėti prie švietimo politikų pastangų tobulinti edukacijos praktiką*“ (išrašas iš 2020 m. vasario 17 d. LETA valdybos posėdžio protokolo). Loretos Žadeikaitės (2022) teigimu, tikslas papildomas, „*ir kad moksliniai tyrimai pasitarnautų politinių sprendimų priėmimui*“ (ištrauka iš interviu).

Remiantis minėtu protokolu, pagrindiniai organizatoriai – Liudmilos Rupšienė (LETA prezidentė) ir Jolanta Urbanovič (ŠMSM viceministrė). Kontaktiniai asmenys – ŠMSM atstovai (Loreta Žadeikaitė, Jolanta Navickaitė, Rita Dukynaitė), LETA atstovai (Irena Stonkuvienė, Raimonda Brunevičiūtė, Eglė Pranckūnienė). Renginio dalyviai – LETA Valdybos ir tinklų komitetų nariai, ŠMSM atstovai. Preliminarioje programoje buvo numatyta (Žadeikaitė, 2022, ištrauka iš interviu; išrašas iš 2020 m. vasario 17 d. LETA valdybos posėdžio protokolo): Jolantos Urbanovič ir Liudmilos Rupšienės pristatymai ir diskusija dėl pristatymų (apie 1 val.); darbas grupėse (tinklų komitetų ir bendradarbiavimu su jais suinteresuotų ŠMSM atstovų diskusijos apie galimas bendras veiklas ir jungčių paieška šiais klausimais: Kokios aktualiausios sprendžiamos problemos? Kokių tyrimų poreikis? Kokios galimybės stiprinti bendradarbiavimą

⁴¹ Šaltinis: <https://lera.lt/naujienos/>.

– kokios bendros temos ir bendradarbiavimo galimybės, formos, susitarimai ir kt.; apie 1,5 val.); bendra baigiamoji diskusija (apie 0,5 val.).

COVID-19 pandemijos iššūkiai. Besiklostančius edukologijos akademinės bendruomenės ir ŠMSM bendradarbiavimo ryšius ir žengtus prasmingus žingsnius bandė stabdyti iškilusi pandeminė situacija. Viena vertus, netikėtos aplinkybės sukėlė ir iššūkių, nes reikėjo sukaupti jėgas, pastangas ir pradėti nuotolinį mokymą. Prasidėjus pandemijai, ŠMSM kartu su NŠA ir įtraukdami edukologijos mokslininkus aktyviai organizavo mokykloms vaizdo konferencijas, kurių tikslas – padėti organizuoti ir vykdyti nuotolinį mokymą.

„Ir visur mes prašydavome mokslininkų prisidėti, pateikti apibendrinimus tam tikromis temomis arba skaityti pranešimus. Buvo išleistas leidinys, kuriame pateiktos ir mokyklų patirtys, ir mokslininkų įžvalgos“ (Žadeikaitė, 2022, ištrauka iš interviu).

Kita vertus, pandeminė situacija suteikė ir galimybių. Viena iš jų - edukologijos mokslininkams tiesiogiai perteikti savo žinias ir patirtis šalies mokykloms: *„2020 metais mes jau matėm, kad mokykloms labai reikia mokslininkų - nuotolinio mokymo organizavimas prašėsi mokslininkų pagalbos. Tai labai, labai iš vienos pusės Covid'as žmones sujungė.“* (Žadeikaitė, 2022, ištrauka iš interviu).

Dar viena iš atsiradusių galimybių grindžiama Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos parengtu ilgalaikių investicijų ekonomikos skatinimui planu (www.cpva.lt). Šiame plane numatyti 5 prioritetai, į kuriuos buvo siūloma koncentruotis, t.y. žmogiškasis kapitalas, skaitmeninė ekonomika ir verslas, inovacijos ir moksliniai tyrimai, ekonominė infrastruktūra bei klimato kaita ir energetika. Buvo numatyta, kad minėtoms ilgalaikio poveikio investicijoms iš viso skirti 6,3 mlrd. eurų. Plano įgyvendinamas turėjo apimti 2020 m. liepos 1 d. – 2021 m. gruodžio 31 d. laikotarpį.

„Buvo patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas, taip vadinamas DNR planas, kuriame buvo numatyti tyrimai. Tyrimai, skirti reagavimui į Covid keliamus iššūkius“ (Žadeikaitė, 2022, ištrauka iš interviu).

Ieškant aktualių temų šiems reikšmingiems trumpalaikiams tyrimams, kurių rezultatai turi būti panaudoti rengiant šalies strateginius dokumentus, bendradarbiavimas ir abipusis tarimasis vyko iš ŠMSM ir LETA atstovų suformuotoje darbo grupėje. Rezultatas – parengtos išsamios ir argumentuotos aktualių tyrimų tematikos.

„Po to prasidėjo DNR projektai, irgi su mumis buvo tariamasi, klausinama kokias mes siūlytume temas“ (Rupšienė, 2022, ištrauka iš interviu).

„Bet čia pasikeitė vyriausybė, tai užtruko finansavimas, nes DNR planas buvo peržiūrėtas ir 2021 m. vasario mėn. buvo patvirtintas naujas vyriausybės nutarimas. Ir tik tada reikšminiai trumpalaikiai tyrimai buvo finansuoti“ (Žadeikaitė, 2022, ištrauka iš interviu).

LETA atstovų įtraukimas į švietimo politikos formavimą. 2020 m. vasario 17 d. LETA valdybos posėdžio metu, kuriame dalyvavo 16 iš 19 valdybos narių, buvo nuspręsta LETA atstove Bendrojo ugdymo taryboje patvirtinti prof. dr. Aušrą Kazlauskienę. Gegužės mėnesį LR Švietimo, mokslo ir sporto Ministro įsakymu sudaryta atrankos komisija priėmė sprendimą dėl Bendrojo ugdymo tarybos sudėties⁴². Pranešime pateikta informacija, kad prof. dr. Aušra

⁴² Šaltinis: <https://lera.lt/naujienos/>.

Kazlauskienė yra patvirtinta ketverių metų Tarybos⁴³ kadencijai kaip Lietuvos edukacinių tyrimų asociacijos atstovė. Anot Rūtos Girdzijauskienės (2023, ištrauka iš interviu), taip įveiklinamas „atstovavimas institucijai, LETA, tam tikrų grupių darbe. Kai atstovaujama mokslininkų bendruomenė, ne asmeninė tyrėjo pozicija, bet visų, visų edukologų mokslininkų bendruomenė“.

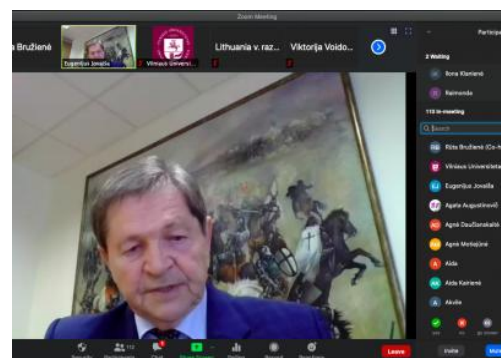
LETA ir ŠMSM atstovų susitikimai. 2020 m. rugpjūčio 10 d. LR Seime Lietuvos edukacinių tyrimų asociacijos prezidentė Liudmila Rupšienė susitiko su Seimo Švietimo ir mokslo komiteto pirmininku akademiku prof. dr. Eugenijum Jovaiša³⁴ ir ŠMSM vyriausioji patarėja Loreta Žadeikaite. Susitikimo metu buvo pasidalinta nuomonėmis apie iššūkius šalies švietimo sistemai, edukacijos tyrimų situaciją ir edukacijos tyrėjų galimybes diegiant ir propaguojant pažangią švietimo ir ugdymo patirtį. Atviroje ir konstruktyvioje diskusijoje drauge buvo svarstoma, kaip būtų galima telkiant edukologijos mokslininkus gerinti ugdymo ir švietimo situaciją šalyje ir kokį vaidmenį šiame procese galėtų vaidinti LETA. Buvo sutarta dėl tolimesnių žingsnių ir bendradarbiavimo. Prezidentė taip pat pakvietė komiteto pirmininką dalyvauti 2020 m. spalio 9-10 d. vyksiančioje LETA konferencijoje.

LETA 2020 metų konferencija. 2020 m. spalio 9 d. įvyko LETA konferencija „Švietimas ir ugdymas, jungiantis bendruomenes“⁴⁴ organizuota kartu su Vilniaus universiteto Ugdymo mokslų institutu. Ši konferencija vyko nuotoliniu būdu ir dalyvavimas joje buvo nemokamas. Konferencijos programoje⁴⁵, organizatoriai pasidalino savo mintimis apie užklupusią „virtualaus gyvenimo“ realybę ir kvietė edukologijos bendruomenę išlikti susitelkus net ir tokiomis sąlygomis.

„Planuodami konferencijos temą praėjusių metų gruodį, kalbėjome apie Lietuvos ir užsienio edukologų bendruomenes, apie skirtingų Lietuvos aukštųjų mokyklų edukologų bendruomenes, svarstėme, kaip mūsų tyrimai gali suartinti mus pačius ir tikrai negalvojome, kad po pusmečio „Švietimas ir ugdymas, jungiantys bendruomenes“ įgaus dar kitokias prasmes. Šiandien jau kalbame apie tai, kaip išlaikyti ryšį tarp mokytojo ir moksleivio jiems nesusitinkant kelis mėnesius, kaip sudaryti sąlygas pirmakursiui įsilieti į universiteto bendruomenę, kai tą bendruomenę jis mato tik savo kompiuterio ekrane. Edukacijos tyrimuose neišvengiamai turėsime kalbėti apie gyvenimą iki pandemijos ir gyvenimą po jos, todėl konferencijoje ir kviečiame kalbėti ir kalbėtis apie tai, kaip nors ir nebūdami vienoje vietoje, galime išlikti kartu, kas mūsų tyrimuose ir mūsų švietime mus vienija ir jungia. Nes mokydami ir mokydami mes ne tik dalinamės žiniomis, bet ir kuriame bendruomenes“ (2020 m. konferencijos programos įvadas).

Daugiau nei 200 konferencijos dalyvių sveikino LR Seimo Švietimo ir mokslo komiteto pirmininkas prof. dr. Eugenijus Jovaiša, viceministras prof. habil. dr. Valdemaras Razumas, Lietuvos mokslo tarybos pirmininkas prof. dr. Romas Baronas bei Vilniaus universiteto Studijų prorektorius doc. dr. Valdas Jaskūnas.

Plenarinėje sesijoje pranešimus skaitė: prof. habil. dr. Rimantas Želvys (Vilniaus universitetas) – „Ne tik kokybiškas, bet ir teisingas: ES šalių švietimo

⁴³ Taryba - kolegiali valstybės švietimo savivaldos institucija, skatinanti visuomenę dalyvauti formuojant ikimokyklinio priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo, mokytojų kvalifikacijos ir profesinės raidos, mokyklų aprūpinimo politiką ir priimanč sprendimus.

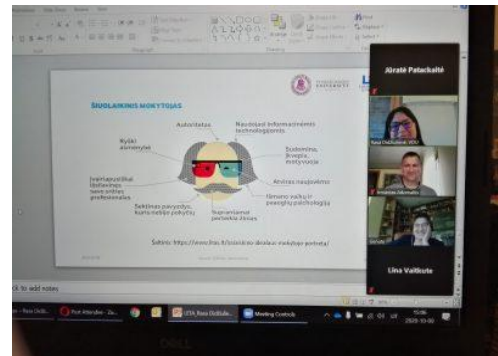
⁴⁴ Informacija apie konferenciją pateikta: <https://lera.lt/leta-konferencijos/leta-konferencija-2020/>

⁴⁵ Išsamią konferencijos programą galima rasti: https://lera.lt/wp-content/uploads/2022/01/LETA_konferencijos-programa_2020.pdf

sistemų efektyvumas ir našumas prieinamumo ir nešališkumo požiūriu“; prof. dr. Gintautas Mažeikis (Vytauto Didžiojo universitetas) – „Divergentinis mąstymas ir neformalusis švietimas: formaliojo švietimo kritika“, dr. Sandra Kairė (Vilniaus universitetas) – „Antropoceno vaikų santykis su ugdymu: mokymasis išgyventi“.

Konferencijos paraleliniai posėdžiai, kurių metu dalyviai klausėsi virš 70 pranešimų, vyko šiose sekcijose: „Aukštasis mokslas ir profesinis mokymas“ (9 pranešimai), „Bendrasis ugdymas“ (5 pranešimai), „Mokymasis visą gyvenimą“ (10 pranešimai), „Socialinis ugdymas“ ir „Strateginės partnerystės“ (6 pranešimai), „Ugdymo filosofija ir švietimo politika“ (7 pranešimai), „Pedagogų profesinis tobulėjimas“ (9 pranešimai), „Ikimokyklinis ir pradinis ugdymas“ (6 pranešimai), „Įtraukusis ugdymas“ ir „Švietimo vadyba ir lyderystė“ (7 pranešimai), „Meninis ugdymas“ (viena sekcija skirta 8 pranešimams lietuvių kalba, kita – 5 pranešimams lietuvių ir anglų kalbomis).

Popietinėje konferencijos dalyje vyko kelios diskusijos. Viena diskusija, organizuota „Ikimokyklinis ir pradinis ugdymas“ tinklo siekė atskleisti koks „Pasaulis vaikui: gerovės ir pažinimo darnos paieška“. Doktorantų tinklas kvietė diskusijoje išryškinti aspektus, pagrindžiančius „Kokį edukologijos mokslą noriu matyti Lietuvoje?“. „Projektinės veiklos“ tinklas analizavimo „LETA, kaip mokslinių projektų bendrakūros erdvės“ galimybes. Konferencijos pabaigoje vyko panelinė diskusija „Edukologijos mokslo vertinimas Lietuvoje: skatinti negalima bausti?“, kurioje dalyvavo šie prelegentai: prof. habil. dr. Palmira Jucevičienė (Kauno technologijos universitetas), prof. dr. Gintautas Mažeikis (Vytauto Didžiojo universitetas), prof. dr. Liudmila Rupšienė (Klaipėdos universitetas), dr. Eugenijus Štumbrys (Lietuvos mokslo tarybos Mokslo politikos ir analizės skyriaus vedėjas), dokt. Vilius Šadauskas (Vytauto Didžiojo universitetas), prof. habil. dr. Rimantas Želvys (Vilniaus universitetas). Po konferencijos vyko visuotinis LETA narių susirinkimas.

Kaip prisimena tuo metu LETA sekretorės pareigas ėjusi Monika Orechova (2023, ištrauka iš interviu), tai buvo pirmoji tokios apimties virtuali konferencija. Vieni dalyviai šią konferenciją gali prisiminti kaip mažai pasisekusią, su nenumatytais ir netikėtais prisijungimo ar pranešimų skaitymo trikdžiais. Kiti atvirksčiai, suprasdami situaciją, kaip tik palaikė „techninį konferencijos organizavimo personalą“ ir tokiais atvejais, anot Monikos Orechovos (2023, ištrauka iš interviu), „*pasijusdavau bendruomenės dalimi*“.

LETA atstovai prisideda prie Nacionalinio pažangos plano 2021-2030 m. (NPP) mokslo plėtros programos. 2020 m. lapkričio 5 d. LETA valdybos posėdyje, kuriame dalyvavo 13 iš 19 valdybos narių, buvo svarstyti LETA siūlymai Nacionalinio pažangos plano 2021-2030 m. (NPP) mokslo plėtros programai. Valdyba nutarė sudaryti darbo grupę (prof. dr. A. Galkienė, prof. dr. Genutė Gedvilienė, prof. dr. Aušra Kazlauskienė), kuri parengs pasiūlymus NPP mokslo plėtros programai. Nutarta, kad pastarieji, pateikus juos LETA valdybai, bus pateikti ŠMSM.

LETA mokymai. 2020 m. birželio – lapkričio mėn. Klaipėdos universitete buvo organizuoti 36 valandų „Etnografinio veiklos tyrimo mokymai“⁴⁶, kuriuos vedė prof. dr. Audra Skukauskaitė. Esant Covid-19 situacijai, jie vyko nuotoliniu būdu. Mokymai buvo vykdomi įgyvendinant projektą „Specialistų rengimo teikti visavertę pagalbą asmenims su negalia sveikatos priežiūros sistemoje tyrimas keliant tyrėjų kompetencijas“, finansuojamą iš 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“. Mokymus baigė 80 dalyvių, kurių daugumą sudarė dėstytojai, daktarai, doktorantai ir kiti švietimo organizacijų atstovai. Prof. dr. Audra Skukauskaitė supažindino su etnografinio veiklos tyrimo ypatumais, istoriniu jo atsiradimo kontekstu, galimu veiklos tyrimo įgyvendinimu praktikoje. Dalyviai ne tik skaitė straipsnius veiklos tyrimo tematika, bet ir atliko įvairias užduotis, kūrė veiklos tyrimo planą. Etinėmis veiklos tyrimo išvalgomis pasidalino Inci Yilmazli Trout, dr. Marius Kalinauskas ir dr. Inga Bartusevičienė. Minėti tyrėjai, remdamiesi savo disertacijomis, apžvelgė praktinį veiklos tyrimo pritaikomumą.

LETA ir ŠMSM atstovų susitikimai. 2020 m. gruodžio 11 d. ŠMSM ministre tapus Jurgitai Šiugždinienei, natūraliai iškilo poreikis pristatyti LETA: „*Prašėmės susitikimų ir buvom susitikę keli LETA nariai su ministre - pradžioje nuotoliniu būdu, paskui ir gyvai*“ (Rupšienė, 2022, ištrauka iš interviu).

Nauja veiklos kryptis – edukacijos forumai. 2020 m. LETA'į ypatingi tuo, kad atsirado nauja veiklos kryptis – edukacijos forumai. Jų gimimo istorija išryškina egzistavusią edukologijos mokslo erdvės ir joje atliekamų tyrimų bei jų rezultatų viešinimo stoką Lietuvoje.

„2020 metų pabaigoje, kada ryšys tarp mokslininkų ir mokyklų atstovų tapo tamprus ir atrodo jau turi žinoti edukologijos mokslininkus, išgirstu per radiją tokią repliką: „Mes neturime edukologijos tyrimų“. Ir galvoju: „Kokių dar formatų surasti, siekiant pastaruosius pristatyti?“ – prisimena ŠMSM vyriausioji patarėja Loreta Žadeikaitė (2022, ištrauka iš interviu). Anot LETA prezidentės, tapo svarbu ieškoti būdo kaip „Lietuvoje labiau viešinti edukologijos mokslininkus, jų pasiekimus, tai, ką jie daro“ (Rupšienė, 2022, ištrauka iš interviu). Tai prasmingiausia atlikti įveiklinant LETA, kaip organizaciją, kuri vienija šalies edukologų akademinę bendruomenę, kartu išryškinant ŠMSM palaikymą. Besitęsianti pandeminė situacija pasufleravo ir tokio viešinimo būdą – nuotolinį susitikimą ir jo realizavimą praktikoje.

„Mums kilo mintis: „O gal padarome nuotolinį renginį. Padarome jo įrašą, patalpiname LETA svetainėje informaciją ir prieigą prie įrašo, darykime įrašą ir youtub 'ui'““ (Rupšienė, 2022, ištrauka iš interviu).

Nuotolinio susitikimo formato, kaip edukacijos forumo (išsami informacija apie kiekvieną 2020 – 2023 m. įvykusį forumą pateikta 11 priede), pasirinkimas grindžiamas tuo, kad „tai yra platforma, forumas – tai yra vieta, kur galima susitikti“ (Žadeikaitė, 2022, ištrauka iš interviu).

⁴⁶ Šaltinis: <https://lera.lt/renginiai/leta-mokymai/>.

Pastarojo pavadinimu – „Edukacija Lietuvai – moksliniais tyrimais grįsto ugdymo ir švietimo link“ – siekta kelių tikslų. Viena vertus, garsinti edukologijos tyrėjus ir jų atliekamus tyrimus bei su jais supažindinti visuomenę, kitus tyrėjus, praktikus ir politikus, siekiant „parodyti, kad mes turime tikrai labai protingų žmonių ir gerų tyrimų. Klaidinga nuomonė, jog mūsų mokslas žemo lygio, kaip kartais pasigirsta sakant“ (Rupšienė, 2022, ištrauka iš interviu). Kita vertus, atskleisti tokios veiklos naudą visuomenei.

„Pavadinimas, mūsų akimis, turėjo atspindėti siekį – **vardan ko edukologijos mokslas yra, vardan ko mūsų mokslininkai dirba, vardan ko atliekami tyrimai.** Tai „vardan ko“, mes aiškiai suvokėme – tai atsispindi EERA, mūsų skėtinės asociacijos, šūkyje „For the benefits of society“. Šis šūkis pabrėžia edukologijos mokslo ir mokslininkų darbų paskirtį - kad būtų naudinga visuomenei. Ši idėja atsispindi edukacijos forumų pavadinime“ (Rupšienė, 2022, ištrauka iš interviu).

Kaip teigia Loretą Žadeikaitė, pavadinimas atspindi ir du sandus: „*Pirmas, sprendimams priimti, todėl visą laiką kviečiami dalyvauti atstovai arba iš ministerijos, arba iš Seimo. O kitas – praktikai tobulinti*“ (2022, ištrauka iš interviu).

Atliepiant sumanytam forumui iškeltus tikslus, ryškiausiai savo veikla juos atspindėjo LETA įkūrėja prof. habil. dr. Palmira Jucevičienė. Dar daugiau, papildomi impulsai pirmąjį forumą skirti būtent šiai mokslininkei buvo artėjantis 70-ečio jubiliejus.

„*Sakoma, nauji metai - nauja pradžia. Mes sakėme – nelaukim. O jeigu mes pirmą forumą skirsim žmogui, kuris daugiausia padarė dėl LETA – LETA įkūrėja, tiek padariusi dėl tarptautiškumo, išugdžiusi 40 doktorantų. Ir tai yra žinomas visiems žmogus, kuris visada ateidavo į ministeriją su idėjom, su projektais. <...> kuris, per tuos nepriklausomybės metus daugiausiai yra nuveikęs dėl LETA ir ministerijos bendradarbiavimo*“ (Žadeikaitė, 2022, ištrauka iš interviu).

Nors sugalvotas edukacijos forumas „dar neturėjo pirmo forumo skaičiaus, tai buvo tik įžanginis forumas, tad profesorės Palmiros Jucevičienės pasiūlytas pranešimo pavadinimas „Edukologo misija – įgalinti“, man atrodo, kaip ir buvo naujas lūžio taškas LETA ir ministerijos bendradarbiavimo kontekste“ (Žadeikaitė, 2022, ištrauka iš interviu).

Šiame forumė, tardama įžanginį sveikinimo žodį, ŠMSM ministrė Jurgita Šiugždinienė pasidžiaugė pradėta diskusija, galinčia prisidėti prie sprendimų, grindžiamų moksliniais įrodymais, viešajame sektoriuje priėmimo. ŠMSM vyriausioji patarėja Loretą Žadeikaitė (2022, ištrauka iš interviu) pabrėžė, kad LETA pristatė Palmira Jucevičienė ŠMSM aukščiausiam apdovanojimui – garbės ženklui⁴⁷.

⁴⁷ Prof. habil. dr. P. Jucevičienė 2022 m. liepos 5 d. Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu „Dėl apdovanojimų Lietuvos valstybės ordinais ir medaliais“ apdovanota Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžiumi.

Forumo metu ŠMSM ministrė Jurgita Šiugždinienė nuotoliniu būdu „įteikė“ minėtą apdovanojimą (žr. nuotrauką kairėje): „Už profesorių gyvenimo nuopelnus plėtojant ugdymo mokslą Lietuvoje, jos idėjas diegiant į Lietuvos švietimo įstaigų ir kitų organizacijų praktiką, ją apdovanoja Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos garbės ženklų“⁴⁸ (ištrauka iš pirmojo edukacijos forumo).

2021 metai

Edukacijos forumų tęstinumas. Aiški naujos veiklos – edukacijos forumų – idėja su pilnu jos realizavimo planu buvo pristatyta LETA valdybai, pabrėžiant edukacijos forumų ciklo organizavimą kiekvieną mėnesį. 2021 m. vasario 21 d. valdybos posėdyje, kuriame dalyvavo 14 iš 19 valdybos narių, buvo nutarta: „a) tęsti Edukacijos forumus ir juos organizuoti vieną kartą per mėnesį; b) vieną iš forumų skirti prof. habil.dr. Vandos Aramavičiūtės veiklai atminti; c) numatyti forumus, kurie būtų skirti sporto ugdymo (prof. dr. Arūnas Emeljanovas), meninio ugdymo (prof. dr. Rūta Girdzijauskienė) ir įtraukiojo ugdymo (prof. dr. Alvyra Galkienė) tinklų tyrėjų veiklos pristatymams; d) vieną ar du forumus paskirti jaunų mokslo daktarų tyrimų pristatymams ir jų idėjų sklaidai; e) kovo mėn. Edukacijos forumą skirti VDU komandos tyrimo pristatymui“ (išrašas iš protokolo Nr. 1).

LETA prezidentė mena, kad valdybos nariai savo kuriojamuose tinkluose aktyvavo iešką idėjų, temų ir norinčių pristatyti savo tyrimus arba diskutuoti aktualiais, netgi aštriais edukologijos klausimais tolimesniuose edukacijos forumuose. Dar vienas šios ieškos kelias buvo per LETA elektroninį naujienų laikraštį, kurį gauna visi asociacijos nariai. Taip pamažu buvo daromas kiekvieno mėnesio edukacijos forumų grafikas. Nors norinčių dalyvauti forumuose pradžioje vis tik buvo mažai (Rupšienė, 2022, ištrauka iš interviu).

Taip 2021 m. gimė idėja į forumus „įtraukti ir mūsų užsienyje dirbančius kolegas. Mažai Lietuvos edukologijos mokslininkų, kurie užsienyje dirba universitetuose. Iš tikrųjų, juos visus galima suskaičiuoti ant rankos pirštų“ – prisimena LETA prezidentė. Ir 2021 m. į tyrimų metodologijai skirtą edukacijos forumą⁴⁹ buvo pakviesta prof. dr. Audra Skukauskaitė⁵⁰. 2022 m. tęsiant tradiciją kartą per metus įtraukti į užsienyje dirbančius Lietuvos edukologijos mokslininkus, buvo pakviesta, „kita labai ryški figūra, žinoma mokslininkė profesorė Liudvika Leišytė⁵¹, kuri dirba Vokietijoje, Dortmundo universitete“ (Rupšienė, 2022, ištrauka iš interviu).

Kai kurios tolimesnių edukacijos forumų temos subrendo savaime (išsamiau apie kiekvieną forumą žr. 11 priede). Pavyzdžiui, antrasis forumas (2021 m. sausio 28 d.) buvo skirtas prof. habil. dr. Leono Jovaišos 100-osioms gimimo metinėms siekiant „parodyti, edukologijos mokslininkų patirtį, tai, kas mus subrandino“ – teigė ŠMSM vyriausioji patarėja Loreta Žadeikaitė (2022). Trečiasis forumas taipogi kvietė diskutuoti aktualia tema, t.y. 2020 m. atliktų švietimo srities tyrimų, skirtų sprendimams dėl COVID-19 padarinių, rezultatams aptarti.

⁴⁸ Forumo įrašą galima peržiūrėti čia: <https://www.youtube.com/watch?v=QEU0pSYG3Jo>. 2023 m. kovo 15 d. duomenimis forumas buvo peržiūrėtas virš 600 kartų.

⁴⁹ Edukacinis forumas „Edukacinių tyrimų stiprinimas Lietuvoje: nacionalinių ir tarptautinių kontekstų sankirtos“ įvyko 2021 m. birželio 22 d.

⁵⁰ A. Skukauskaitė yra Centrinės Floridos universiteto (JAV) profesorė, tyrimų metodologijų tyrėja ir dėstytoja

⁵¹ L. Leišytė yra Dortmundo technologijos universiteto profesorė (Vokietija), vizituojanti profesorė Aukštojo mokslo politikos studijų centre (CHEPS) Tventės universitete (Nyderlandai), Vokietijos aukštojo mokslo ir studijų tyrimų asociacijos valdybos narė, „Futura Scientia“ asociacijos Lietuvoje valdybos pirmininkė

Šis forumas tapo išskirtiniu tuo, kad kartu su ŠMSM ir LETA, kaip organizatoriais, atsirado partneriai – universitetai. Išsamių, gilių diskusijų siekis kiekviename edukacijos forume jungė skirtingų universitetų, ministerijos ir netgi verslo atstovus.

„Nusistovėjo formatas, kad mes kviečiame iš skirtingų pusių pažiūrėti į problemą, pavyzdžiui, iš švietimo, iš politikos analizės ar iš verslo. Ir būtinai diskusijai kviečiami mokslininkai, kurie nėra pristatomo tyrimo dalyviai“ (Žadeikaitė, 2022, ištrauka iš interviu).

2021 m. kovo 25 d. įvyko ketvirtasis edukacijos forumas, kuriame siekta išgryninti „Kokybiško švietimo visiems visą gyvenimą UNESCO vizija: artėjame prie ar tolstame nuo jos?“. Penktasis edukacijos forumas „Fizinis ugdymas kaip asmens ir visuomenės gerovės pamatas: ką rodo tyrimai?“ įvyko 2021 m. balandžio 30d.

Šeštasis edukacijos forumas „Įtrauktis visiems: universalus dizainas mokymuisi kaip ugdymo(si) sėkmės kelias“ vyko 2021 m. gegužės 27 d. Aktuali įtraukties tema apėmė ir pranešimus iš tarptautinių tyrimų, skaitytų užsienio partnerių. Pastarojo forumo informacijos perteikimui buvo pakviesti gestų ir anglų kalbos vertėjai. „Įtraukus ugdymas“ tinklo pirmininkės Alvyros Galkienės teigimu, šiame forume buvo pristatytas bendras Lietuvos, Suomijos, Austrijos ir Lenkijos tyrėjų komandos tyrimas, atskleidžiantis „*kaip galėtų padėti įgyvendinti įtraukujį ugdymą įstaigose universalus dizaino mokymuisi metodas*“ (Galkienė, 2023, ištrauka iš interviu). Pirmininkės teigimu, tyrimo metu buvo užmegzti ryšiai ir su Harvardo universiteto mokslininkais: „*Ir atradom tą naują prieigą. Tyrinėjom keturiose šalyse, kaip tai keičia procesus mokyklose ir kiek tai gali stiprinti įtraukujį ugdymą. Tai būtent organizavom LETA forumą ir dalinomės tuo tyrimu*“ (Ibid). Džiaugiantis pasiektais tyrimo rezultatais, ypač jų pristatymu ir sklaida, kuri „*atneša labai apčiuopiamą realią naudą Lietuvai ir švietimo politikai*“ (Ibid), išgirstant apsisprendimą šalyje ugdymą „*grįsti universalus dizaino mokymuisi principais. Ir mes jaučiam labai iš mokyklų palaikymą prašant papasakoti, daugiau dalintis su jais informacija*“ (Ibid).

Septintasis edukacinis forumas „Edukacinių tyrimų stiprinimas Lietuvoje: nacionalinių ir tarptautinių kontekstų sankirtos“ įvyko 2021 m. birželio 22 d. Aštuntasis edukacijos forumas „Kritinis mąstymas aukštojo mokslo studijose: kam ir kodėl?“ įvyko 2021 m. rugsėjo 30 d. Devintasis edukacijos forumas „Meninio ir kultūrinio ugdymo dialogai ateities švietimui. Kodėl mūzoms reikia advokatų“ įvyko 2021 m. spalio 28 d. Dešimtas edukacijos forumas „Lietuvos švietimas: efektyvus, našus, kokybiškas ir socialiai teisingas?“ vyko 2021 metų lapkričio 25 d. Vienuoliktas edukacijos forumas „Atskleista ugdymo realybė ir praktiniai sprendimai ateičiai“ įvyko 2021 m. gruodžio 30 d. Šis forumas buvo skirtas 2021 m. apgintų edukologijos krypties (007 S) disertacijų pristatymui ir diskusijoms. Kaip teigiama LETA veiklos ataskaitoje už 2021 metus, šiame forume savo disertacijas pristatė ir dėl jų diskutavo šie edukologijos daktarai: Renata Kondratavičienė (VDU), Lina Bairašauskienė (KU), Vilius Šadauskas (VDU), Sandrita Škėrienė (KTU), Ilona Gedminienė (Dobrovolskytė) (VU), Skaistė Kovienė (VU), Agnė Diana Liubertaitė (VDU), Džiuginta Baraldsnė (Vakarų Norvegijos taikomųjų mokslų universitetas).

2021 m. virtualiojoje aplinkoje įvyko apie 11 edukacijos forumų (išsami informacija apie kiekvieną edukacijos forumą pateikta 11 priede). Pastarųjų dėka, kaip rašoma LETA veiklos ataskaitoje už 2021 metus, tyrimų rezultatus pristatė gausus būrys LETA narių ir kitų edukacijos tyrėjų iš Lietuvos bei užsienio: prof. dr. Lilija Duoblienė, prof. dr. Lina Kaminskienė, dr. Estela Daukšienė, Justina Naujokaitienė, prof. dr. Arūnas Poviliūnas, prof. dr. Roma Jusienė, doc. dr. Jolita Buzaitytė-Kašalynienė, doc. dr. Sigita Girdzijauskienė, doc. dr. Irena Stonkuvienė, prof. dr. Vaidotas Urbonas, prof. dr. Algimantas Venčkauskas, doc. dr. Daina Gudonienė, dr. Kristina Ukvalbergienė, doc. dr. Vaidotas Trinkūnas, Nora Skabuskienė, prof. dr. Valentina Dagienė, doc. dr. Ramutė Teresė Bruzgelevičienė, doc. dr. Agnė Brandišauskienė, doc. dr. Jūratė Česnavičienė, dr. Rasa Nedzinskaitė-Mačiūnienė, prof. dr. Arūnas Emeljanovas, prof. dr.

Alvyra Galkienė, prof. dr. Ona Monkevičienė, doc. dr. Suvi Lakkala (Suomija), prof. habil. dr. Jolanta Baran (Lenkija), doc. dr. Michelle Proyer (Austrija), prof. dr. Audra Skukauskaitė (JAV), doc. dr. Daiva Penkauskienė, prof. habil. dr. Rimantas Želvys, prof. dr. Rūta Girdzijauskienė.

Siekiant „viešinti, parodyti mokslo vertę“ (Žadeikaitė, 2022, ištrauka iš interviu) edukacijos forumų įrašai talpinami LETA svetainėje. LETA valdybos nariai džiaugiasi sukurta edukacijos forumų tradicija, t.y. tapo įprasta kiekvieno mėnesio paskutinį ketvirtadienį esant galimybei prisijungti prie tuo metu vykstančio edukacijos forumo. Kaip pabrėžia vice-prezidentė Eglė Pranckūnienė (2023), šiais forumais kuriama dvejopa vertė. Viena vertus, tai LETA „išėjimas į viešumą“, žinomumo kūrimas ir veiklų pristatymas. Kita vertus, atrastas būdas kaip diskusijoje sujungti mokslininkus praktikus ir švietimo politikos formuotojus. LETA prezidentė veiklos ataskaitoje už 2021 metus džiaugėsi, kad šie forumai apjungė ugdymo ir švietimo tyrėjus, Seimo, ŠMSM, LMT, daugelio asociacijų ir institucijų atstovus, švietimo politikus, politikos formuotojus ir praktikus.

LETA 2021 metų konferencija. LETA nariai ne tik aktyviai ėmėsi edukacijos forumų organizavimo, bet taipogi ruošėsi ir surengė kasmetinę asociacijos konferenciją.

2021 m. spalio 8 – 9 d. įvyko LETA ir Mykolo Romerio universiteto Žmogaus ir visuomenės studijų fakulteto Edukologijos ir socialinio darbo instituto organizuojama konferencija „Mokslinis pilietiškumas neapibrėžtame pasaulyje“⁵². Ši konferencija organizuota mišriu būdu: pirmoji diena (spalio 8 d.) vyko kontaktiniu būdu Mykolo Romerio universitete (Ateities g. 20, Vilnius, I-414 auditorijoje) ir į universiteto patalpas buvo įleidžiami tik Galimybių pasą turintys asmenys. Antroji konferencijos diena (spalio 9 d.) vyko nuotoliniu būdu.

Pirmoji konferencijos diena buvo skirta plenariniams pranešimams. I-oji plenarinių pranešimų sesija „Mokslininkų pilietiškumas tiriant edukaciją neapibrėžtame pasaulyje“ kvietė diskutuoti „Ar pakeisime švietimą? Socialinio aktyvizmo ir mokslo jungtys (prof. dr. Natalija Mažeikienė, Vytauto Didžiojo universitetas), kokia „Kritinio mąstymo besikeičiančioje tikrovėje: aukštojo mokslo ir darbo rinkos perspektyva“ (doc. dr. Daiva Penkauskienė, prof. dr. Valdonė Indrašienė, doc. dr. Violeta Jegelevičienė,

prof. dr. Odeta Merfeldaitė, doc. dr. Jolanta Pivorienė, doc. dr. Asta Railienė, doc. dr. Justinas Sadauskas, dr. Natalija Valavičienė, Mykolo Romerio universitetas), stengėsi atskleisti „Profesoriaus Vinco Čepinskio, tarpukario Lietuvos Vytauto Didžiojo universiteto rektoriaus, aktyvaus pilietiškumo raišką“ (prof. dr. Irena Leliūgienė, Mykolo Romerio universitetas). Popietinė II-oji plenarinių pranešimų sesija „Pilietinės edukacijos tyrėjų iniciatyvos - į pagalbą visuomenei kritinėse situacijose“ analizavo „Autentiškumo provokaciją neapibrėžiamoje savanorystėje“ (dr. Neringa Kurapkaitienė, Mykolo Romerio universitetas), „Migrantai kaip besimokantieji „visada ir visur“ - socialinių paslaugų centro misija“ (dr. Valentina Berezna - Demidenko, Kauno technologijos universitetas, Kauno kolegija) bei atskleidė pedagogų nuomonę koks yra „Vaikas už tvoros: pedagogai savanoriai pabėgėlių stovykloje“ (Viktorija Voidogaitė, Vilniaus universitetas).

⁵² Informacija apie konferenciją pateikta: <https://lera.lt/leta-konferencijos/leta-konferencija-2021/>.

III - ioji plenarinių pranešimų sesijoje „Edukologijos mokslinė terminija neapibrėžtame pasaulyje: nacionalumo ir globalumo sankirtos“ aiškintasi „Pagrindinių lietuviškų edukologijos terminų paininga: palikti savieigai ar spręsti?“ (prof. dr. Liudmila Rupšienė, Klaipėdos universitetas) ir „Edukologijos mokslo terminijos žargonizavimas: nacionalinės ir tarptautinės akademinės terminijos santykio skaidrumas ir etiškumas“ (prof. dr.

Vilma Žydžiūnaitė, Vytauto Didžiojo universitetas).

Antrosios konferencijos dienos dalyviai skaitė ir klausėsi virš 70 pranešimų nuotoliniu būdu šiose sekcijose: „Ankstyvasis piliečio ugdymas ir kitos aktualijos“ (6 pranešimai), „Socialinio ugdymo kaitos kryptys“ (6 pranešimai), „Edukaciniai tyrimai neapibrėžtame pasaulyje: iššūkiai ir naujos galimybės“ (7 pranešimai), „Pedagogas studijų proceso neapibrėžtumo kontekste“ (7 pranešimai), „(Ne)pagrįsta humanizmo kritika ir revizija: ugdymo/švietimo filosofiniai, istoriniai ir politiniai aspektai“ (5 pranešimai), „Rengimasis mokytojo profesijai: pašaukimo, akademinio išsilavinimo ir profesinio statuso komponentės“ (6 pranešimai), „Pilietiškumo ir socialinio atsakingumo ugdymo kompetencijų plėtra: pedagogų profesinio tobulėjimo iššūkiai“ (7 pranešimai), „Vadyba ir lyderystė mokymosi procesų rekonstrukcijoms: bendrojo ugdymo programų atnaujinimo kontekstas“ (8 pranešimai), „Meninio ugdymo aktualijos ir perspektyvos“ (6 pranešimai), „Mokslu grindžiamas įtraukios visuomenės mokytojų rengimas“ (6 pranešimai), „Mokymasis „visada ir visur“ įsiveikiant su problemomis kasdieninėse ir krizinėse situacijose“ (6 pranešimai), „Fizinis ugdymas ir sportas mokinių gerovei“ (5 pranešimai). Konferencijos uždarymas vainikuotas aptarimu ir ateities planų numatymu.

LETA mokymai. Nuo 2019 m. sausio mėnesio iki 2021 m. birželio mėnesio buvo vykdyti diskurso analizės mokymai⁵³, kuriuos vedė prof. dr. Deivydas Bloomas (Ohio universitetas, JAV), prof. dr. Liudmila Rupšienė (Klaipėdos universitetas, Lietuva) ir prof. dr. Rūta Girdzijauskienė (Klaipėdos universitetas, Lietuva). Mokymo dalyviai galėjo išklausti paskaitas mokymdamiesi iš vieno iš geriausių diskurso analizės žinovo. Pradžioje mokymai vyko 2 kartus per mėnesį kontaktiniu būdu, tačiau dėl COVID-19 situacijos, jie persikėlė į virtualią erdvę. Mokymų metu buvo diskutuojamos paskaitos, analizuojami ir rašomi diskurso straipsniai.

LETA vidiniai pokyčiai. Mažiau matoma LETA narių ir valdybos veikla atskleidžia vidinius pokyčius organizacijoje:

- 2021 m. sausio 5 d. visuotinio narių susirinkimo metu (dalyvavo 266 iš 314 LETA narių, kurie 2020 m. gruodžio 22 d. - 2021 m. sausio 5 d. balsavo elektroniniu būdu) Švietimo vadybos ir lyderystės tinklo komiteto pirmininke buvo patvirtinta dr. Jūratė Valuckienė, Sporto edukacijos tinklo komiteto pirmininku - prof. dr. Arūnas Emeljanovas.
- 2021 m. kovo 31 d. visuotinio narių susirinkimo metu, kuriame dalyvavo 140 iš 263 LETA narių, kurie 2021 m. kovo 24 d. - 2021 m. kovo 31 d. elektroniniu balsavimu pritarė LETA Strateginės plėtros ir Strateginių partnerysčių tinklų sujungimui į vieną ir jį pavadinti „LETA strateginės plėtros ir partnerysčių tinklas“. Šio tinklo vadovais 2021 m. kadencijai paskirti LETA valdybos narius prof. dr. Remigijų Bubnį ir dr. Aukšę Petruškevičiūtę. Taipogi nuspręsta įsteigti Pedagogų rengimo tinklą ir šio tinklo

⁵³ Šaltinis: <https://lera.lt/renginiai/leta-mokymai/>.

komiteto pirmininke 2021 m. kadencijai paskirti prof. dr. Lina Kaminskienę. Vienas iš svarbių sprendimų - įsteigti Edukacijos tyrėjų Emeritų tinklą, kurio pirmininke 2021 m. kadencijai paskirti prof. dr. Ireną Leliūgienę.

LETA 2021 metų visuotinis narių susirinkimas. Remiantis LETA prezidentės veiklos ataskaita už 2021 metus ir valdybos protokolais, valdyba, kuri kas mėnesį rinkosi į nuotolinius posėdžius, atliko šias veiklas ir priėmė šiuos sprendimus:

1. patvirtino LETA valdybos rinkimų aprašą;
2. pritarė paraiškos LMT rengimui, siekiant gauti finansinę paramą asociacijai (paraiška parengta ir parama buvo gauta);
3. nusprendė rengti paraišką projektui „*Value of Educational Research for Sustainable Society*“ (Horizon-2020 programa, *European Researchers' Night*; projektas finansavimo negavo);
4. pritarė Erasmus+ mažos apimties partnerystės tarptautinio projekto paraiškos rengimui „*Teachers and researchers networking for inquiry based learning*“ (projektas finansavimą gavo, bendra suma 60000 eurų);
5. į Nacionalinės Švietimo agentūros tarybą delegavo LETA valdybos narę prof. dr. Liną Kaminskienę (kuri buvo išrinkta tarybos pirmininke);
6. į Švietimo mainų paramos fondo Erasmus+ profesinio mokymo ir suaugusiųjų švietimo sektorių atrankos komisiją delegavo LETA vice-prezidentę prof. dr. Raimondą Brunevičiūtę;
7. parengė, patvirtino ir išsiuntė LETA palaikymo raštą Ukrainos edukacinių tyrimų asociacijai bei kreipimąsi į EERA valdybą dėl Rusijos ir Baltarusijos edukacinių tyrimų asociacijų pašalinimo iš EERA;
8. atsižvelgiant į politinius pokyčius Seime bei Švietimo, mokslo ir sporto ministerijoje, organizavo susitikimus su Švietimo, mokslo ir sporto ministre Jurgita Šiugždinienė ir Seimo Švietimo ir mokslo komiteto pirmininku prof. dr. Artūru Žukausku. Valdyboje buvo Suderinti minėtų susitikimų darbotvarkė apimanti tokius klausimus: su Švietimo, mokslo ir sporto ministre aptarti LETA atstovų delegavimą į Švietimo mainų paramos fondo komisiją bei EBPO projektus, diskutuoti apie galimą Lietuvos įsitraukimą į EBPO mokslines programas, siūlyti Lietuvai įsitraukti į EBPO Ugdymo ir inovacijų centro (Centre for Education and Innovation) veiklą
9. aptarė vertinimo kaitą bendrojo ugdymo mokyklose ir, pastebėjus nemažai problemų rengiamuose dokumentuose, organizavo ekspertų diskusiją dėl vertinimo bendrajame ugdyme ir su vertinimu susijusių dokumentų rengimo.

LETA tinklų veikla 2021 metais. Intensyviai veikė ir LETA tinklai, kurie neapsiribojo pagrindinėmis veiklomis – prisidėti prie kasmetinės nacionalinės konferencijos, edukacinių forumų organizavimo ir dalyvavimo juose bei kasmetinėje EERA konferencijoje (šiuo atveju - ECCER 2021). Skirtingai reišėsi tinklų įsitraukimas į papildomas veiklas⁵⁴.

Švietimo vadybos ir lyderystės tinklo nariai dirbo NŠA ekspertų grupėje, rengiant „Pasirengimo diegti atnaujintas bendrąsias programas kriterijus savivaldybių komandoms“.

Bendrojo ugdymo tinklas LETA vardu atliko Nacionalinės švietimo agentūros įgyvendinamo projekto „Kokybės krepšelis“ (finansuojamo Europos socialinio fondo lėšomis) veiklų ekspertinę analizę.

Ikimokyklinio ir pradinio ugdymo tinklas parengė metodinės medžiagos rinkinį ikimokyklinio ugdymo pedagogams „Žaismė ir Atradimai“, rekomendacijų rinkinį priešmokyklinio ugdymo pedagogams „Patirčių erdvės“ ir prisidėjo prie Priešmokyklinio ugdymo bendrosios programos projekto rengimo.

---

⁵⁴ Remiantis LETA veiklos ataskaitos už 2021 metus priedu Nr. 7 „LETA tinklų veiklos ataskaitos už 2021 metus ir veiklos planai 2022 metams“.

Socialinio ugdymo tinklo nariai, 2021 spalio – lapkričio mėn. dalyvaudami Nacionalinės darbotvarkės Prevenčinio pogrupio veikloje, teikė ekspertines išvagas dėl Alkoholio, tabako ir su tabako gaminiais susijusių gaminių pasiūlos mažinimo. Taipogi 2021 metais surengė kelias viešąsias diskusijas. Pirmojoje diskusijoje (kovo mėn. 29 d.) kartu su Lietuvos socialiniais pedagogais aptarė pedagogo profesijos kompetencijų aprašo projektą, diskutavo apie jo atitiktį socialinio pedagogo veiklos realijoms ir parengė siūlymus minėto projekto rengėjams. Diskusijoje dalyvavo socialiniai pedagogai iš Kauno, Klaipėdos, Raseinių, Šiaulių, Vilkaviškio, Vilniaus, Visagino miestų ir Alytaus bei Panevėžio rajono bendrojo ugdymo mokyklų, mokyklų-daugiafunkcinių centrų, ikimokyklinio ugdymo ir profesinio mokymo įstaigų. Kita diskusija, organizuota balandžio 26 d. įtraukiant specialiojo ugdymo ir socialinių pedagogų asociacijų atstovus, kurios metu aptarė pedagogo profesijos kompetencijų vertinimo sistemos ir procedūrų projektą.

Įtraukaus ugdymo tinklo nariai vykdė Europos sąjungos ir LMT finansuojamą projektą „Mokinių patiriami emociniai bei edukaciniai sunkumai ir jų įveika įtraukiojo ugdymo sąlygomis: COVID-19 kontekstas“. 2021 metais organizavo tarptautinę mokslinę konferenciją „Mokymosi sėkmės keliai kiekvienam ir visiems“, kurioje įtraukaus ugdymo COVID-19 sąlygomis tematiką analizavo mokslininkai iš Singapūro, Suomijos, Portugalijos, Latvijos, Estijos ir Lietuvos.

Strateginės plėtros ir partnerysčių tinklas bendradarbiavo su Seimo Ateities komitetu organizuojant minėto komiteto posėdžius ir Neformalaus Ateities forumo „Intelektualinis Lietuvos savarankiškumas“ diskusijas švietimo tema.

Aukštojo mokslo ir profesinio mokymo tinklo nariai aktyviai atstovavo šalies edukologijos mokslą skaitant pranešimus tarptautinėse konferencijose (EDULEARN'21, ICERI'21; ISDP 2021 Hybrid meeting; The 9th European Conference on Education; IConSE 2021), Pasauliniame prancūzų kalbos dėstytojų kongrese (Tunisas) ir Nacionalinėje skurdo mažinimo organizacijų tinklo diskusijoje. Šio tinklo atstovai dalyvauja edukacijos ekspertais projekte „Įtraukusis ugdymas ankstyvoje vaikystėje: vaikų elgesio valdymo modeliavimas“; yra Teorinių ir praktinių užduočių rengimo grupės nariais projekte „Įvairiais būdais įgytų kompetencijų ir kvalifikacijų vertinimo ir pripažinimo sistemos tobulinimas“ (Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro projektas 09.4.1-ESFA-V-734-02-0001), rengimo grupės nariais projekte „Lietuvos kvalifikacijų sistemos plėtra (I etapas)“ (Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro projektas Nr. 09.4.1-ESFA-V-734-01-0001), LETA kreipimosi į LR Seimo Švietimo ir mokslo komitetą dėl 2022 m. Valstybės biudžeto asignavimų skyrimo Aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų sritims rengimo grupės nariai.

Tinklų atstovai vienijasi ir bendroms veikloms. Pavyzdžiui, *Bendrojo ugdymo, Įtraukaus ugdymo* ir *Aukštojo mokslo ir profesinio mokymo tinklų* atstovai dalyvavo 2021 m. lapkričio 8 d. rašant atsiliepimą LR ŠMSM dėl „Darbo grupės dėl mokinių mokymosi pasiekimų vertinimo viduriniame ugdyme siūlymų“. *Socialinio ugdymo ir Strateginės plėtros ir partnerysčių tinklų atstovai* 2021 m. spalio – lapkričio mėn. dalyvavo ŠMSM darbo grupėje, siekiant atnaujinti Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo vaikui ir mokiniui tvarkos aprašą. 2021 m. keli tinklai organizavo ir pravedė seminarus:

- „Mokymosi visą gyvenimą tinklas“ nuotolinį atvirą seminarą tema „Konstruktyvizmas: kiek ir kokių požiūrių jame telpa?“, kuriame dalyvavo LETA nariai ir kiti Lietuvos mokslininkai, švietimo praktikai;
- „Pedagogų profesinio tobulėjimo tinklas“ šiuos seminarus: 1) 2021 m. kovo 2 d. „Pedagoginių kompetencijų įsivertinimas. PK įrankio išbandymas“; 2) 2021 m. gegužės 6 d. „Dalykinių kompetencijų tobulinimo poreikiai“; 3) 2021 m. gruodžio 28-29 dienomis VDU nuotolinis seminaras „Dirbtinis Intelektas: ką svarbu žinoti profesijos mokytojams“.

2022 metai

LETA 2022 metų visuotinis narių susirinkimas. Šių metų kovo 22 d. LETA visuotinio narių susirinkimo metu, kuriame balsavo 208 nariai iš tai dienai registruotų 263, išrinkta valdyba:

Prezidentė - prof. dr. Liudmila Rupšienė,

Vice-prezidentės - prof. dr. Jolanta Urbanovič ir dr. Eglė Pranskūnienė,

Sekretorė - dr. Milda Ratkevičienė,

1. Mokymosi visą gyvenimą tinklo pirmininkė - prof. habil. dr. Palmira Jucevičienė,

2. Švietimo vadybos ir lyderystės tinklo pirmininkė - prof. dr. Jolanta Urbanovič,

3. Sporto edukacijos tinklo pirmininkas - prof. dr. Arūnas Emeljanovas,

4. Tyrimų metodologijos tinklo pirmininkė – doc. dr. Daiva Penkauskienė,

5. Bendrojo ugdymo tinklo pirmininkė - prof. dr. Aušra Kazlauskienė,

6. Švietimo ir ugdymo istorijos tinklo pirmininkė - doc. dr. Irena Stonkuvienė,

7. Ugdymo filosofijos ir švietimo politikos tinklo pirmininkė - prof. dr. Lilija Duoblienė,

8. Ikimokyklinio ir pradinio ugdymo tinklo pirmininkė - doc. dr. Rita Makarskaitė-Petkevičienė,

9. Socialinio ugdymo tinklo pirmininkė - prof. dr. Odeta Merfeldaitė,

10. Pedagogų profesinio tobulėjimo tinklo pirmininkė - prof. dr. Rūta Girdzijauskienė,

11. Įtraukaus ugdymo tinklo pirmininkė - prof. dr. Alvyra Galkienė,

12. Strateginės plėtros ir partnerysčių tinklo pirmininkė - dr. Auksė Petruškevičiūtė,

13. Projektinės veiklos tinklo pirmininkė - dr. Eglė Pranckūnienė,

14. Doktorantų tinklo pirmininkė - Vaiva Juškienė,

15. Pedagogų rengimo tinklo pirmininkė - prof. dr. Lina Kaminskienė,

16. Edukacijos tyrėjų Emeritų tinklo pirmininkė - prof. dr. Rita Aleknaitė-Bieliauskienė,

17. Aukštojo mokslo ir profesinio mokymo tinklo pirmininkė - prof. dr. Raimonda Brunevičiūtė,

18. Meninio ugdymo tinklo pirmininkė - doc. dr. Vaiva Jucevičiūtė-Bartkevičienė,

19. Pradinio ugdymo tinklo pirmininkė - prof. dr. Daiva Jakavonytė-Staškuvienė,

20. Socialinio lytiškumo ir edukacijos tinklo pirmininkė (LETA išdininkė) - dr. Lina Bairašauskienė,

21. Sveikatos ir gerovės tinklo pirmininkė - dr. Aelita Skarbalienė,

LETA revizorius - dr. Vilius Šadauskas.

Išrinkta valdyba toliau tęsė pradėtas veiklas ir aktyviai ėmėsi naujų.

Edukacijos forumai – aktuali realybė. Edukacijos forumai tapo nuolatine LETA narių, ŠMSM ir suinteresuotųjų veikla⁵⁵. 2022 m. virtualiojoje aplinkoje įvyko devyni edukacijos forumai (išsamiai informacija apie kiekvieną edukacijos forumą pateikta 11 priede). Nauja tai, kad nuo 2022 m. sausio 27 d. įvykusio dvyliktojo edukacijos forumo „Ankstyvojo ugdymo transformacijos: kodėl ir kaip?“ prasidėjo naujas įvykusių forumų viešinimo etapas – forumo pagrindu rengiamos publikacijos, kurios talpinamos į elektroninę naujienų svetainę „Švietimo naujienos“. 2022 m. vasario 24 d. įvyko tryliktas edukacijos forumas „Mokytojas praktikas ar mokytojas mokslininkas? Kvalifikacinė pasitikėjimo mokytoju dilema“. Keturioliktas edukacijos forumas „Paauglių akademiniai tikslai socialinės nelygybės kontekste: kada nepritekliai tampa vidiniais ištekliais?“ įvyko 2022 m. kovo 31 d.

2022 m. balandžio 28 dieną įvyko penkioliktas edukacijos forumas, skirtas „Ukrainos vaikų ugdymas Lietuvoje: ieškome tyrimais grįstų sprendimų“. Šiame forume įžangos žodį tarė

⁵⁵ Informaciją apie kiekvieną 2022 m. vykusį edukacijos forumą galima rasti čia: <https://lera.lt/edukacijos-forumai/edukacijos-forumai-2022/>

Aistė Kairienė (Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko patarėja švietimo, mokslo, inovacijų ir nevyriausybinų organizacijų klausimais), prof. dr. Oksana Zabolotna (Ukrainos švietimo tyrėjų asociacijos prezidentė). Vyko sinchroninis vertimas lietuvių ir ukrainiečių kalbomis klausantis net penkių pagrindinių pranešimų.

Šešioliktabis edukacijos forumas „Mokymasis už klasės ribų: ugdymą praturtinančios erdvės – kur slypi sėkmė?“ įvyko 2022 m. gegužės 26 d. Septynioliktabe edukacijos forume, kuris įvyko 2022 m. birželio 30d., ieškota atsakymų kaip „Mokslas ir studijos Lietuvoje europiniame kontekste – ar judame Humboldto link?“. Aštuonioliktabis edukacijos forume, įvykusiame 2022 m. spalio 27 d., diskutuota „Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklos ateitis. Kuo kliausimės: skaičiuote ar vaizduote?“. 2022 m. lapkričio 24 d. įvykęs devynioliktabis edukacijos forumas kėlė klausimą - „Informatinis mąstymas kelyje į skaitmeninę transformaciją: kaip nepasiklysti“.

Minėtų forumų metu tyrimų rezultatus pristatė šie LETA nariai ir kiti edukacijos bei gretutinių mokslo krypčių tyrėjai iš Lietuvos bei užsienio: prof. dr. Ona Monkevičienė, prof. dr. Vilma Žydzūnaitė, prof. dr. Lina Kaminskienė, dr. Rasa Erentaitė, dr. Barbara Stankevič, prof. dr. Jolanta Urbanovič, prof. dr. Natalija Mažeikienė, prof. dr. Daiva Jakavonytė-Staškuvienė, Kristina Paulikė, Renata Bernotienė, Viktorija Voidogaitė, Agnė Klimčauskaitė-Janavičienė, dr. Aleksandra Batuchina, dr. Milda Ratkevičienė, Nida Poderienė, Aurelija Tamulionienė, prof. dr. Liudvika Leišytė, prof. dr. Lilija Duoblienė, prof. dr. Valentina Dagienė.

Dvidešimtabis edukacijos forumas „Atskleista ugdymo realybė ir praktiniai sprendima ateičiai“, įvykęs 2022 m. gruodžio 22 d, buvo skirtas 2022 metais apgintoms edukologijos krypties daktaro disertacijoms ir podoktorantūros tyrimams pristatyti. Kaip teigiama LETA veiklos ataskaitoje už 2022 m., šiame forume savo disertacijas pristatė ir dėl jų diskutavo 2022 metais apsigynę edukologijos daktarai: Simona Daniutė (Vytauto Didžiojo universitetas), Ingrida Mereckaitė-Kušleikė (Vytauto Didžiojo universitetas), Oksana Mockaitytė-Rastenienė (Vilniaus universitetas), Tetiana Ponomarenko (Vytauto Didžiojo universitetas), Rasa Kulevičienė (Klaipėdos universitetas), Irma Liubertienė (Vytauto Didžiojo universitetas), Vaiva Balčiūnienė (Lietuvos sporto universitetas), Birutė Vytė (Vytauto Didžiojo universitetas), Rasa Mikalonytė (Vytauto Didžiojo universitetas), Giedrė Sujetaitė-Volungevičienė (Vytauto Didžiojo universitetas). Kartu su šiais edukologijos daktarais savo darbus pristatė ir podoktorantūros stažuotojai: dr. Aušra Kolbergytė (Mykolo Romerio universitetas), dr. Sandra Kairė (Vilniaus universitetas), dr. Julija Tuleikytė (Vilniaus universitetas).

Pasiteisino idėja forumų įrašus talpinti www.lera.lt svetainėje, kur jie yra laisvai prieinami visiems besidominantiems. Forumų peržiūrų analizė atskleidė, kad visi forumai yra labai aktualūs, juos peržiūri šimtai žmonių, o kai kurių peržiūros siekia virš pusantro tūkstančio atvejų.

Akademiniai susitikimai.

Bendradarbiavimas tarp LETA ir ŠMSM plėtėsi, atrandant naujas veiklos kryptis, t.y. nesiribojo vien tik edukacinių forumų organizavimu kiekvieną mėnesį. Norint pastaruosius daugiau fokusuoti įvairių edukologijos problemų sprendimui ir rekomendacijų gavimui, reikėjo kitokio formato, skirto „reikšmingiems švietimo įvykiams, datoms, sukaktims įprasminti ir pokalbiams su žinomais mokslininkais, švietimo praktikais ir politikos formuotojais aktualiomis švietimo temomis“ (Žadeikaitė, 2022, ištrauka iš interviu). Šiuo tikslu 2022 m. pradėti organizuoti akademiniai susitikimai.

Iki 2022 m. gruodžio mėn. įvyko keli tokie akademinės bendruomenės susitikimai. Pirmas akademinis susitikimas „Mokykla: mokomės iš praeities kurdami ateitį“ buvo skirtas iškilios Lietuvos švietimo bendruomenės asmenybės – prof. habil. dr. Marijos Barkauskaitės – 80-mečio sukakčiai paminėti⁵⁶. Šį akademinį susitikimą surengė ŠMSM ir LETA Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Kolegijų salėje. Renginį moderavo dr. Loreta Žadeikaitė (ŠMSM Studijų, mokslo ir technologijų departamento vyriausioji patarėja) ir dr. Daiva Penkauskienė.

Įžanginį sveikinimo žodį tarė Julius Lukošius (ŠMSM kancleris). Dalyvavo Ričardas Ališauskas (ŠMSM Strateginio planavimo skyriaus vedėjas), prof. habil. dr. Palmira Jucevičienė (KTU Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų institutas), Jolanta Knyvienė (Vilniaus Simono Daukanto gimnazijos direktorė), dr. Alvyra Galkienė (VDU Švietimo akademijos profesorė), Miša Jakobas (1992 m. įkurtos pirmosios žydų mokyklos, direktorius), dr. Auksė Petruškevičiūtė (Socialinių pedagogų asociacijos prezidentė, VDU Švietimo akademijos ir Mykolo Romerio

universiteto lektorė), dr. Agnė Brandišauskienė (VDU Švietimo akademijos docentė), dr. Eglė Pranckūnienė (viešosios įstaigos Mokyklų tobulinimo centro įkūrėja ir direktorė). Susitikimo įrašas patalpintas LETA svetainėje ir parengtas straipsnis į „Švietimo naujienos“.

Kitas akademinis susitikimas buvo skirtas Lietuvos švietimo koncepcijos 30-mečiui paminėti ir prisiminti šio dokumento rengimo istoriją, jį kūrusius žmones, pagrindines idėjas bei aptarti Koncepcijos reikšmę dabarčiai ir ateičiai⁵⁷ (žr. 12 priedą). Šis susitikimas, kurį organizavo VšĮ Mokyklų tobulinimo centras (vadovė dr. Eglė Pranskūnienė) ir VšĮ Šiuolaikinių didaktikų centras (vadovė dr. Daiva Penkauskienė), įvyko 2022 m. lapkričio 25 d. Vilniaus mokytojų namuose Mokyklų tobulinimo centro auditorijoje. LETA ir Valstybės pažangos strategijos „Lietuva-2050“ kūrimo grupė buvo partneriai.

⁵⁶ Informacija talpinta: <https://lera.lt/blog/2022/11/09/akademinis-susitikimas-mokykla-mokomes-is-praeities-kurdami-ateiti/>; <https://www.svietimonaujienos.lt/akademini-ai-susitikimai-asmenybe-kaip-jungtis-tarp-praeities-ir-ateities/>. Renginio įrašą galima peržiūrėti čia: https://www.lera.lt/leta_files/2022/11/smsm_irasas.mp4

⁵⁷ Išsamų šio susitikimo aprašymą galima rasti elektroniniame žurnale „Švietimo naujienos“, 2022-12-16, „Prisimenant galimybių laiką“. Prieiga per internetą: <https://www.svietimonaujienos.lt/prisimenant-galimybiu-laika/>. Renginio įrašą galima pasižiūrėti čia: <https://lera.lt/renginiai/svietimo-koncepcijai-30/>.

LETA 2022 metų konferencija. 2022 m. spalio 13 – 14 d. įvyko LETA ir Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos organizuota konferencija, skirta Lietuvos universiteto 100-iai „Švietimo praktika ir tyrimai turbulentiame pasaulyje“⁵⁸. Ši konferencija organizuota mišriu būdu: plenariniai pranešimai pirmąją dieną vyko kontaktiniu būdu, antrąją dieną vyko nuotolinės LETA tinklų teminės sekcijos. Vaizdo įrašai po konferencijos patalpinti internetiniame LETA puslapyje. Negalintys dalyvauti, tačiau užsiregistravę asmenys, renginį galėjo stebėti *youtube* kanale. Konferencijos kvietime⁵⁹ rašoma:

„Technologijų įtakoti pokyčiai jau yra tapę pasaulio kasdienybe, tačiau klimato įsismarkavusi kaita, COVID, karinė agresija Europoje parodė, kad pasauliui tenka vienu metu įsiveikti su daugybe iššūkių, sukeliančių krizines situacijas. Koks turi būti švietimas, kaip jis turi susilieti su žmogaus, bendruomenių, organizacijų gyvenimu, kad galėtų padėti žmonėms, ypač – jaunajai kartai, tapti asmenybėmis, pajėgiomis gyventi ir dirbti greitai besikeičiančiame pasaulyje? Žmogaus mokymasis yra daugiau nei pažintinis ar akademinis vystymasis.

Mokymasis yra kompleksinis reiškinys ir vyksta kartu su socialiniu, emociniu bei psichologiniu vystymusi ir asmens tapatybės formavimusi. Besimokančiojo tapatybės sąveikauja su įvairiais veiksniais, kurie apima švietimo institucijos kontekstą, rasinį, geografinį, lyčių, socialinį ir ekonominį aspektus bei įvairius būdus pažinti, bendrauti, vertinti, mąstyti, kalbėti ir rašyti. Šioje tematikoje svarbus dėmesys skiriamas mokytojams, bandant atsakyti, kaip mokytojai ugdo asmeninį ir profesinį tapatumą, kurį lemia jų kvalifikacija, patirtis, profesinis mokymasis, mokyklos kontekstas ir asmeniniai, profesiniai tikslai. Kaip reikėtų ugdyti šią jaunąją kartą, kad vaikai ir jaunimas formuotųsi tapatybę, grįstą vertybėmis? Kokie iššūkiai kyla pedagogams ir mokyklai, kad jie galėtų įkvėpti tokiam ugdymuisi? Kaip įgalinti mokymąsi visą gyvenimą, taip reikalingą žmonėms turbulentiame pasaulyje? Ar Lietuvos universitetai ugdo asmenybes, prisiimančias atsakomybę už Lietuvos ateitį? Kokie iššūkiai kyla edukologijos tyrinėtojams?“.

Pirmąją konferencijos dieną susirinkusius dalyvius sveikino kviestiniai svečiai, ŠMSM atstovai, prof. dr. Liudmila Rupšienė (LETA prezidentė), prof. dr. Lina Kaminskienė (VDU Švietimo akademijos kanclerė). Šioje konferencijoje, kaip ir 2021 metais, išlaikyta trijų plenarinių pranešimų sesijų idėja. I-oje pranešimų sesijoje „(Ne)nuspėjama ateitis ir švietimo bei ugdymo kaita“, prof. habil. dr. Palmira Jucevičienė (KTU) analizavo „Nuspėjamos ir nenuspėjamos ateities iššūkiai švietimui ir ugdymui“.

⁵⁸ Informaciją apie konferenciją galima rasti čia; <https://lera.lt/leta-konferencijos/leta-konferencija-2022/>

⁵⁹ Konferencijos kvietimą galima peržiūrėti čia: <https://lera.lt/leta-2022-konferencijos-skelbimas/>.

Kviestinis svečias prof. dr. Peter Rado (Central European University) savo pranešime „*Educating for uncertainties?*“ diskutavo kokios galimybės ugdyti neapibrėžtumams. II - oje pranešimų sesijoje „Nuo dabarties švietimo rūpesčių prie ateities prognozių“ Ričardas Ališauskas (ŠMSM Strateginio planavimo skyriaus vedėjas) dalinosi įžvalgomis „Apie švietimo rūpesčius“, prof. dr. Lilija Duoblienė (VU) žvelgė į ateitį iš dabarties perspektyvos „Kokios Lietuvos mokyklos tikimės 2050 ir kuo vertingos futuristinės prognozės“. III- oji pranešimų sesijos „Vertybės švietimo praktikoje ir tyrimuose: siekiamybės ir jų kaita kritinių socialinių transformacijų sąlygomis“ metu prof. dr. Irena Leliūgienė (MRU) atskleidė „Vertybių ir idealų ugdymo siekiamybę Lietuvos universiteto (VDU) rektorių viešose kalbose 1922-1940 metų karinių grėsmių ir politinių konfliktų sąlygomis šalyje“; prof. dr. Natalija Mažeikienė (VDU) išryškino „Lyčių dimensijos integravimas į ugdymo mokslų tyrimus“. Pirmos konferencijos dienos pabaigoje vyko neformalus konferencijos pirmosios dienos aptarimas ir refleksija.

Antrosios konferencijos dienos dalyviai nuotoliniu būdu net virš 130 pranešimų skaitė ir jų klausėsi šiose sekcijose: „Aukštojo mokslo ir profesinio mokymo tinklas“ (11 pranešimų), „Bendrasis ugdymas“ (10 pranešimų), „Išmokyklinis ugdymas“ (9 pranešimai), „Meninis ugdymas“ (8 pranešimai), „Mokymasis visą gyvenimą“ (10 pranešimų), „Pedagogų profesinis tobulėjimas“ (6 pranešimai), „Pedagogų rengimas“ (9 pranešimai), „Pradinis ugdymas“ (9 pranešimai), „Socialinis ugdymas“ (10 pranešimų), „Sporto edukacija“ (5 pranešimai), „Socialinis lytiškumas ir edukacija“ (2 pranešimai), „Sveikata ir gerovė“ (12 pranešimų), „Švietimas, vadyba ir lyderystė“ (6 pranešimai ir diskusija su 5 diskutantais), „Tyrimų metodologija“ (5 pranešimai), „Ugdymo filosofija ir švietimo politika“ (8 pranešimai), „Ugdymas ir švietimo istorija“ (3 pranešimai), „Įtraukusis ugdymas“ (12 pranešimų).

Būtent 2022 m. vykusi konferencija yra išskirtinė dviem aspektais. Pirma, buvo nuspręsta konferencijos metu daryti daug sekcijų atsižvelgiant į 17 LETA tinklų⁶⁰ (žr. 43 psl.). Toks LETA valdybos sprendimas šios konferencijos atžvilgiu buvo grindžiamas siekiu, kad „*tyrėjai giliai išdiskutuotų pristatomas temas. Taip sakant, buvo „akademinė puota“*, – prisimena LETA prezidentė Liudmila Rupšienė (2022, ištrauka iš interviu).

Nuo 2018 m. LETA organizuojama nacionalinė konferencija Lietuvoje tampa aktuali ir svari. LETA ataskaitoje už 2022 m. pabrėžiama, kad konferencija „išties tampa svarbiausiu metiniu edukacijos tyrėjų renginiu, jungiančiu visus, kurie nori pristatyti savo naujausius tyrimų rezultatus savo kolegoms, išgirsti naujausias idėjas, diskutuoti, ieškoti bendrų sprendimų, profesiskai augti drauge, stiprinti bendrystę“.

„Jeigu pradžioje dar reikėjo „įkalbinėti“ universitetus dėl bendro organizavimo, tai dabar yra pasirinkimo galimybė, 2022 metais buvau nustebinta, kai gavome iš vieno universiteto paklausimą su kvietimu daryti LETA konferenciją pas juos. Tai rodo, kad konferencija įgyja savo statusą“ (Rupšienė, 2022, ištrauka iš interviu).

⁶⁰ 2022 m. LETA buvo 21 tinklas, tik konferencijoje nebuvo rengtos LETA doktorantų, Strateginės plėtros ir partnerysčių ir Projektinės veiklos tinklų sekcijos.

Tačiau statusas turi ir savo kainą, kuri reiškiasi didelės apimties daugeliui nematomu ir laikui imliu darbu, ypač LETA sekretoriui. Siekiant efektyvaus ir ramaus konferencijos rengimo etapo, anot LETA sekretorės dr. Mildos Ratkevičienės, prasmingas aiškus pareigų ir atsakomybių pasiskirstymas tarp konferencijos organizatorių ir partnerių bei abipusis nuoširdus bendradarbiavimas.

Edukacijos tyrėjų emeritų tinklo steigimas.

Dar vienas konferencijos išskirtinumas yra tas, kad joje pirmą kartą buvo „Edukacijos tyrėjų emeritų“ tinklo sekcija. Šio tinklo susikūrimo ištakos – Lietuvos edukologijos universiteto (toliau – LEU) alumnų iniciatyva. Simboliška, kad būsimi tinklo nariai 2020 m. sausio mėn. pradinei diskusijai su LETA prezidente rinkosi buvusio LEU fizikos fakulteto Freskų salėje (žr. nuotrauką kitame puslapyje)⁶¹. „Mokslininkai edukologai nori būti girdimi ir matomi, jų veiklos rezultatai [turi] duoti naudą Lietuvai, o ne dūlėti visų užmirštose spintose, jų stalčiuose po devyniais užraktais“ – „Elektrėnų žinios“ korespondentei konstatavo susirinkę LEU alumnai. Prof. dr. Rita Bieliauskienė (2023) išryškina alumnų susibūrimo ir siekio prisidėti prie aktyvios veiklos prasmę.

„Praktiškai nedirbantys švietimo institucijose žmonės, diskriminuojami pagal amžių ir praradami galimybę dėstyti, kurį laiką praranda amą... Jie, profesoriai, sveiki habilituoti profesoriai pasijunta nereikalingi, tiesiog išmesti be paaiškinimų. Todėl atsiradusi galimybė būti edukologų bendruomenėje paskatino prisijungti prie vis dar gyvybingų pedagogikos mokslo ir praktikos žmonių būrio“ (Bieliauskienė, 2023, ištrauka iš refleksijos).

Minėtame susitikime dalyvavo profesoriai habil. dr. Marijona Barkauskaitė, habil. dr. Juozas Uzdila, dr. Jonas Dautaras, dr. Rita Bieliauskienė, dr. Romualda Lazauskaitė, dr. Irena Leliūgienė, dr. Rimantas Kontvainas, habil. dr. Antanas Kiveris bei kiti. Vienas iš pagrindinių šio susitikimo tikslų – senjorų įsijungimas į LETA veiklą. Aptartos galimos senjorų dalyvavimo LETA konferencijose bei kitose jos veiklose temos, asociacijos derybos su universitetų vadovybėmis dėl sąlygų senjorų mokslinei

veiklai sudarymo – naudojimosi bibliotekomis bei kitais ištekliais, - rašė „Elektrėnų žinios“ korespondentė Marija Šaknienė. Susitikimo rezultatas - vieningas nutarimas dalyvauti LETA veikloje, išsirinkti komitetą ir įsijungti į asociaciją.

⁶¹ 2019 m. gruodžio 13 d. LETA valdybos susirinkime, kuriame dalyvavo 15 iš 19 valdybos narių, buvo numatyta įtraukti edukologijos mokslininkus-senjorus į LETA. Pirmis žingsnis - organizuoti susitikimą su edukologijos mokslininkais-senjorais.

Įsiliejimas į LETA vyko kelerių metų bėgyje. Svarbus tapimo LETA nare skatulių, anot Ritos Bieliauskienės (2023, ištrauka iš interviu), yra svarus edukologijos mokslo autoriteto pavyzdys: „Puikus pedagoginiai ir tyrėjos veiksmai atsidavusios profesorės Irenos Leliūgienės pavyzdys užkrėtė sambūrio entuziazmu. Todėl tapau LETOS nare“ (ištrauka iš refleksijos). Dabartinė „Edukacijos tyrėjų emeritų“ tinklo pirmininkė Rita Bieliauskienė (2023), apibūdindama tinklo veiklą, reflektuoja

„Seku edukologijai atsidavusių žmonių pėdomis. Tiesiog, juos pavaduoju. Norisi suburti sunaikinto Lietuvos edukologijos universiteto bendruomenės narius. Juk tai pedagogai, iškilūs mokslininkai, kurie kūrė Lietuvos pedagogikos istoriją, suformavo ugdymo kryptis, metodologiją, išugdė daug pozityvia veikla užsiimančių švietimo vadybos, pedagoginės praktikos ir kita profesinė veikla užsiimančių žmonių. Tačiau jie kukliai, kaip pelės po šluota tyli apie savo alma mater nužudymą... ir t.t. Toks ir mano tikslas šioje LETA sekcijoje: nepamiršti, sukaupti, gaivinti. Su tuo susiję ir istoriniai tyrimai, mokytojų rengimo analfabetiškumas ir analizė reiškinių, kurie akis bado šiandien Lietuvos švietimo sistemoje“ (Ibid).

Išgryninta pozicija atsispindi ir „2022 -2023 metų Edukacijos tyrėjų emeritų tinklo tikslai ir uždaviniai“⁶² (žr. 13 priedą).

Pirmasis šio tinklo narių dalyvavimas kasmetinėje LETA konferencijoje įvyko 2022 m. Edukacijos tyrėjų emeritų tinklo konferencijos darbo organizatoriai: prof. Irena Leliūgienė, prof. Marijona Barkauskaitė, prof. Rita Aleknaitė-Bieliauskienė, doc. Vitolda Glebuviene ir prof. Antanas Kiveris (žr. nuotrauką kairėje ir aukščiau⁶³).

Konferencijos metu prof. dr. Irena Leliūgienė kūrybiškai pateikė savo įžvalgas apie tarpukario Kauno universiteto Iškilųjų rektorių Čepinskio, Romerio, Šalkauskio veiklą. Prof. habil. dr. Marijona Barkauskaitė, savo pranešime „Mokytojų rengimo aktualijos: dr. Meilės Lukšienės idėjų gyvybingumas“, pristatė dr. Meilės Lukšienės premijų laureatų trumpas charakteristikas, atskleisdama, kaip šie mokytojai savo darbe pritaiko ir plėtoja dr. Meilės Lukšienės idėjas, kurios aktualios ir šiandienos mokykloje. Emocingas Tarptautinės ukrainiečių mokyklos Vilniuje direktorės

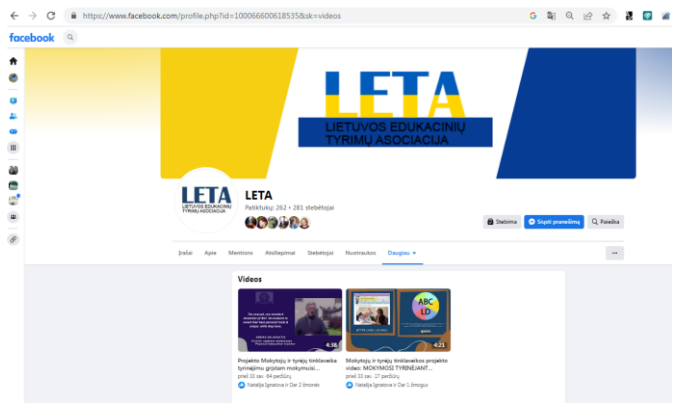
Olenos Vnukovskos pranešimas atskleidė kokios yra „Mokyklos kūrimosi Lietuvoje peripetijos“. Prof. dr. Rita Bieliauskienė savo pranešime nagrinėjo meninio ugdymo paradigmos problemą švietime. Taipogi konferencijos dalyviams buvo pristatytas video portreto fragmentas apie akad. prof. Algirdą Gaižutį. Susirinkę dalyviai pagerbė prof. Marijoną Barkauskaitę, sulaukusią garbingo 80-mečio.

⁶² Šaltinis: <https://lera.lt/ete/>.

⁶³ Bendra Sekcijos dalyvių nuotrauka 2022.10.14. LEU Alumnų draugijos patalpose. Šaltinis: „Edukacijos tyrėjų Emeritų tinklo konferencija 2022 m.“ medžiaga, parengta prof. Antano Kiverio; <https://lera.lt/ete/tinklo-veiklos-2022/>.

Nauja LETA veikla – tarptautinis projektas. Dar viena nauja 2022 m. veikla – LETA vardu vykdytas 7 mėnesių trukmės Erasmus+ Mažos apimties partnerystės tarptautinis projektas „*Teachers & Researchers Networking for Inquiry-based learning* (Mokytojų ir tyrėjų tinklaveika tyrinėjimu grįstam mokymuisi)⁶⁴. Projekto įgyvendinimui LETA subūrė Lietuvos ir Latvijos edukologijos tyrėjas, kurios dalinasi tyrinėjimo patirtimi, inicijuos mokyklose mokymosi tyrinėjant projektų, įgalinančių mokinius pažinti pasaulį tyrinėjant, kūrimą ir įgyvendinimą. Tyrėjos mokytojams siūlys rinktis STEAM ugdymui ir socialiniam tyrinėjimui mokykloje tinkamus metodus ir scenarijus. Bendradarbiavimo eigoje sukurtus mokymosi tyrinėjant projektus (MTP) Lietuvos ir Latvijos mokytojai su savo mokiniais realizuos ugdymo praktikoje. Tokio bendradarbiavimo tarp tyrėjų ir mokytojų rezultatas – sukurti ir įgyvendinti 16 MTP. Siekiant skleisti projekto rezultatus, MTP skelbiami tarptautinėse gerosios mokytojų praktikos dalijimosi platformose. Atliktos veiklos orientuotos į projekto tikslą – sukurti mokytojų ir tyrėjų bendradarbiavimo (tinklaveiklos) metodologinį aprašą.

Projekto partneriai – Vilniaus Vytauto Didžiojo, Vilkaviškio raj. Pilviškių „Santakos“ ir Šalčininkų raj. Eišiškių Stanislovo Rapolionio gimnazijos bei Aizkrauklės regiono vidurinė mokykla iš Latvijos, Socialinės lyderystės asociacija. Projekto tyrėjos: prof. dr. Rūta Girdzijauskienė, prof. dr. Neringa Strazdienė, doc. dr. Gražina Šmitienė, doc. dr. Dita Nīmante, dr. Eglė Pranskūnienė, dr. Natalija Ignatova (projekto vadovė), dr. Sandrita Škėrienė.

Tokio pobūdžio projektai gali būti ypač naudingi „*pavyzdžiui, tiems žmonėms, kurie nedirba universitete, kolegijoje, bet nori daryti tyrimus. Tai asociacija yra vieta, kurioje pradedantieji mokslininkai gali rašyti projektus, gauti finansavimą ir įgyti akademinę patirtį*“ – mano LETA prezidentė Liudmila Rupšienė (2022, ištrauka iš interviu).

Nacionalinių projektai LETA veiklos tobulinimui. Projektų LETA yra pateikusi ne vieną, tačiau dažniausiai jie buvo skirti gauti finansavimą LETA organizuojamoms konferencijoms, internetinės svetainės tobulinimui ir pan. Kaip prisimena Auksė Petruškevičiūtė, dabartinė Projektinės veiklos ir strateginių partnerystių tinklo pirmininkė, ji kartu su dr.

VII-oji Lietuvos edukacinių tyrimų asociacijos (LETA) konferencija „**Ugdymas ir švietimas: įvairovės vertė**“

Lietuvos edukacinių tyrimų asociacijos ir Kauno technologijos universiteto Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakulteto organizuojama VII-oji Lietuvos edukacinių tyrimų asociacijos (LETA) konferencija „**Ugdymas ir švietimas: įvairovės vertė**“

Skiriama Lietuvos edukacinių tyrimų asociacijos 25-osioms įkūrimo metinėms.

2023 m. spalio 12 – 13 d., A. Mickevičiaus g. 37, 44244 Kaunas, Aula – 202 a.

Kontaktiniai asmenys:

Prof. dr. Liudmila Rupšienė,
el. p. liudmila.rupsiene@ktu.lt

Prof. dr. Jolita Horbauskienė,
el. p. jolita.horbauskienė@ktu.lt

Dr. Milda Ratkeviciene,
el. p. milda.ratkeviciene@ktu.lt

[Registruotis į konferenciją](#)

Aleksandra Batuchina ir kitais LETA nariais, rašė projektus LMT dėl LETA internatinės svetainės tobulinimo. Anot LETA prezidentės Liudmilos Rupšienės, 2022 m. gautos paramos dėka nuo šiol atsirado galimybė registruotis į LETA konferencijas išmaniuoju būdu (žr. pav. kairėje). Patobulintoje svetainėje taipogi bus galima susimokėti konferencijos mokesį, gauti sąskaitas faktūras ir dalyvavimo pažymėjimus.

⁶⁴ Informaciją galima rasti čia: <https://lera.lt/leta-projektai/mokytoju-ir-tyreju-tinklaveika-tyrinejimu-gristam-mokymuisi-2022/>.

Sėkmingo LETA bendradarbiavimo su ŠMSM veiksniai. Stebint besivystantį ŠMSM ir LETA bendradarbiavimą, įvairių mokslininkų ir mokyklų į(si)traukimą apjungiant jėgas, nors ir krizinėse situacijose, bei ŠMSM siekį Lietuvos strateginius dokumentus grįsti šalies mokslininkų tyrimais, išryškėja vyriausybės palaikymo ir sąmoningo įsitraukimo reikšmė ir prasmė, duodanti savo rezultatus.

„Tai, sakyčiau, stipriausi bendros veiklos pamatai buvo pakloti kai ministru buvo Algirdas Monkevičius“ (Rupšienė, 2022, ištrauka iš interviu)

„Vienas iš didžiausių sėkmės veiksnių buvo vadovų požiūris - tai ir ministro Algirdo Monkevičiaus, ir Jolantos Urbanovič. Ir, aišku, visos ministerijos komandos“ (Žadeikaitė, 2022, ištrauka iš interviu).

LETA atstovai prisideda prie švietimo politikos formavimo. Per kelerius veiklos metus LETA įtvirtino savo, kaip edukologijos mokslininkus ir praktikus vienijančios organizacijos, įvaizdį. 2021 metais prasidėjęs edukologijos mokslininkų įtraukimas į įvairias šalies švietimo erdvę ir politiką kuriančias grupes, 2022 metais tęsėsi. Pavyzdžiui, 2022 m. gegužės 26 d. valdybos posėdyje svarstytas ŠMSM vice-ministro prašymas deleguoti vieną „institucijos atstovą, turintį tarptautinės ir / ar mokslo vadybos patirties“ į darbo grupę, skirtą valstybei ir visuomenei strategiškai svarbių švietimo ir ugdymo kompleksinių tarpdalykinių mokslų tyrimų tematikai parengti ir kitoms planuojamoms veikloms įvertinti. Balsavime dalyvavo 21 valdybos narys ir vienbalsiai nutarė į ŠMSM formuojamą darbo grupę kaip LETA atstovą deleguoti prof. habil. dr. Palmirą Jucevičienę.

2022 m. rugpjūčio 31 d. valdybos posėdyje svarstytas kvietimas iš ŠMSM deleguoti asociacijos atstovą į ministerijos buriamą darbo grupę, kuri nuo 2022 m. rugsėjo mėn. iki 2023 m. gegužės mėn. peržiūrėtų, išdiskutuotų ir aptartų galimus pedagogų rengimo pokyčius. Pastarieji būtų orientuoti į išteklių telkimą, tinklaveiką, ugdymo mokslų vystymą, siekiant kokybiškai ir nuosekliai tobulinti pedagogų rengimą Lietuvoje. 15 valdybos narių iš 21 sprendimu į ŠMSM formuojamą darbo grupę kaip LETA atstovą nutarta deleguoti prof. dr. Rūtą Girdzijauskienę.

„Ir mokslininkai jau ateina į darbo grupes. Kitaip tariant, džiugu, kad remiantis tyrimais formuojama viešoji politika, priimami sprendimai“ (Žadeikaitė, 2022, ištrauka iš interviu).

LETA vidiniai pokyčiai. Nuo 2022 m. lapkričio 7 d. LETA viceprezidentė, Švietimo vadybos ir lyderystės tinklo vadovė prof. dr. Jolanta Urbanovič pradėjo eiti Lietuvos Respublikos prezidento patarėjos švietimo klausimais pareigas. Tai suponavo ir valdybos kaitą: LETA valdybos sprendimu naująja vice-prezidente išrinkta prof. dr. Lina Kaminskienė, Švietimo vadybos ir lyderystės tinklo pirmininke išrinkta dr. Lina Bairašauskienė. LETA valdyboje taipogi svarstyta kelių tinklų sujungimas bei „IKT ir edukacijos“ tinklo steigimo galimybės. LETA valdybos sprendimu sujungti tokie tinklai:

- Pedagogų rengimo ir Pedagogų profesinio tobulėjimo – į vieną tinklą, kuris vadinsis Pedagogų rengimo ir profesinio tobulėjimo tinklu, o jo vadove išrinkta prof. dr. Rūta Girdzijauskienė;
- Projektinės veiklos bei Strateginių partnerysčių – į vieną tinklą (Projektinės veiklos ir strateginių partnerysčių), o jo vadove išrinkta dr. Auksė Petruškevičiūtė.

Valdybos narė Rūta Girdzijauskienė (2023, ištrauka iš interviu), prisimindama vykusias šiuo klausimu diskusijas, teigia, jog „Tai čia buvo labai išmintingas sprendimas sujungti tinklus“. Pagrindinis sujungimo argumentas buvo ne tik artimos minėtų tinklų tematikos ir

problematikos, bet ir tai, kad mokslininkų buvimas skirtinguose tinkluose „išsklaido pajėgas“ (Ibid).

LETA tinklų 2022 m. veiklos apžvalga. LETA narių įsiliejimas į asociaciją ir buvimas joje yra skirtingas. Vieni nariai, kaip Palmira Jucevičienė, Raimonda Brunevičiūtė mena LETA steigimą. Kiti nariai prisijungė prie asociacijos tapę edukologijos doktorantais, ypač sužinoję apie LETA teikiamas galimybes. Kaip prisimena, Eglė Pranckūnienė (nuo 2022 m. einanti vice-prezidentės pareigas, buvusi „Projektinės veiklos“ tinklo pirmininkė), poreikis dalyvauti ECER konferencijoje buvo paskata tapti LETA nare ir „*Man tai buvo atradimas ši edukologijos mokslininkų bendruomenė*“ (2023, ištrauka iš interviu). Kai kurie nariais tapo asociacijos atgimimo laikotarpiu. Kaip teigia Daiva Penkauskienė (2023, ištrauka iš interviu), „*aš esu LETA narė nuo tada, kada jinai naujai atsikūrė. O atsikūrimas tai yra tada, kada profesorė Liudmila Rupšienė perėmė vadovavimą į savo rankas*“. Rūta Girdzijauskienė prisimena taipogi tuo pačiu metu įstojęs į LETA ir prisiėmusi atsakomybę kurti „Meninio ugdymo tyrimų“ tinklą paskatinta LETA prezidentės, kuri turi ne tik „*bendruomenišką asociacijos matymą, bet ir labai personalizuotą kiekvieno žmogaus matymą*“ (2023, ištrauka iš interviu).

Natūraliai 25 metų kelyje transformavosi esami tinklai ir kūrėsi nauji. Kalbinti 2022 metų LETA valdybos nariai - tinklų pirmininkai pasidalino jų vadovaujamų tinklų veikla. Iš esmės tinkluose veikla vyksta keliomis kryptimis. Viena kryptis apima pasirengimą ir dalyvavimą kasmetinėse LETA ir EERA organizuojamose konferencijose bei edukaciniuose forumuose. Kita kryptis vyksta tinklo viduje tematika, išryškinta jo pavadinime. „Tyrimų metodologija“ tinklo pirmininkė Daiva Penkauskienė (2023, ištrauka iš interviu) atvirauja,

„Mūsų tinklas nėra ypatingai didelis, gal kiti tinklai yra didesni, tai mes šitam tinkle kai susitinkam, tai vyksta tokia labai gera apykaita. Ta mokslinė metodologine patirtim ir tai toks labai atviras, sakyčiau, bendradarbiavimas, bendravimas, pasikeitimas. Aš apibūdinačiau mūsų tinklą tokį kaip be galo jaukų. Tas man labai svarbu, reikšminga“ (Ibid).

Veiklos tinkluose „*žymiai turtingesnės negu galėtų atrodyti iš pirmo karto*“ (Girdzijauskienė, 2023, ištrauka iš interviu). Atskirų tinklų nariai organizuoja savo susitikimus, kuriuose dalinasi pasiektais asmeniniais/komandiniais rezultatais: „*jie vykdo tyrimus kaip mokslininkai savo įstaigose, universitetuose. Ir svarbu, kad mes tai žinom, tuo dalinamės*“ – pasakojo „Įtraukaus ugdymo“ tinklo pirmininkė. Alvyra Galkienė (2023, ištrauka iš interviu). Bendradarbiavimas tinkluose reiškiasi įvairių idėjų iškelimu, „*bet kaip jas įgyvendinti, suorganizuoti, galbūt galėtų būti aktyvesnės mūsų veiklos*“ – susirūpinimą išreiškė pašnekovė. Dauguma tinklų pirmininkų, tarp jų ir Daiva Penkauskienė (2023, ištrauka iš interviu) atkreipia dėmesį į ne itin didelį tiek tinklų, tiek narių aktyvumo lygmenį, bet „*tokia intensyvi labai veikla ir nelabai gali būti, nors mes ir norėtumėme, dėl labai didelių mūsų laiko sąnaudų ir užimtumo*“ (Ibid).

Kiekvienas tinklas turi savo veiklos planą ir siekia jo įgyvendinimo, pateikiant konkrečius rezultatus⁶⁵. „Įtraukaus ugdymo“ tinklo pirmininkė Alvyra Galkienė papasakojo apie numatytus organizuoti „*mokymus mokytojams pristatant naują metodiką <...> dėl elgesio modeliavimo*“ (2023, ištrauka iš interviu). „Tyrimų metodologija“ tinklo narių iniciatyva rengiama mokamoji priemonė Edukologijos magistro, doktorantūros studijų studentams: „*Ir ta metodologinė knyga ateina iš mūsų pačių patirčių: kokias mes metodologijas taikėme, kaip taikėme, iliustruojant jas praktiniais pavyzdžiais*“ (Penkauskienė, 2023, ištrauka iš interviu). Vienoje vietoje surinkus kokybinių ir kiekybinių tyrimų metodologijas, siekiama padėti jauniems, pradedantiesiems tyrėjams susipažinti su skirtingomis metodologijomis teoriškai ir praktiškai bei rasti

⁶⁵ Remiantis LETA veiklos ataskaitų už 2021 ir 2022 metus priedais Nr.7.

tinkamiausią variantą savo tyrimui atlikti. Vienas iš šio tinklo suplanuotų renginių skirtas doktorantams – tai 2023 m. gegužės mėnesį Latvijos edukologijos mokslo krypties doktorantūros vadovės vizitas, kurio tikslas – pasidalinti minėtos doktorantūros proceso ypatumais Latvijoje.

„Pedagogų rengimo ir profesinio tobulėjimo“ tinklo vadovė Rūta Girdzijauskienė (2023, ištrauka iš interviu) prisimena, kad pirmojo naujai sukurto tinklo narių susitikimo laukė su jauduliu:

„Ar čia pavyks ar nepavyks, ar atvažiuos, ar neatvažiuos žmonės. Tai po šiai dienai atsimenu tą auditoriją, susitikimą ir diskusija tų mūsų penkiolikos žmonių, kur tikrai puikus jausmas yra ta bendrystė ir tematikos bendrystę išgyventi“ (Ibid).

Minėto tinklo atstovai analizuoja edukologijos mokslo problemas, svarsto aktualijas, kelia probleminius klausimus ir t.t. 2021 m. spalio mėn. buvo organizuotas tinklo tematinis edukacijos forumas „Meninio ir kultūrinio ugdymo dialogai ateities švietimui. Kodėl mūzoms reikia advokatų?“. Kaip ir kiti LETA nariai, šio tinklo vadovė prisidėjo prie asociacijos konferencijų leidinių „*Scientific Research in Education*“ redagavimo (Girdzijauskienė, 2023, ištrauka iš interviu).

Eglė Pranckūnienė (2023), buvusi „Projektinės veiklos“ tinklo pirmininkė, teigė, jog pirmajame tinklo narių susitikime diskutuotos pagrindinės šio tinklo veiklos kryptys. Pirmiausia dėmesys kreiptas į projektų, kuriuos LETA galėtų įgyvendinti, išryškinimą ir aptarta galima asociacijos projektinė veikla. Pagrindinis šios veiklos rezultatas – parengtos LETA projektinės veiklos gairės (žr. 14 priedą). Kita veiklos kryptis – tai analizuoti šalyje vykdomus projektus, kurių pagalba įgyvendinamos „įvairios švietimo inovacijos“ (Pranckūnienė, 2023, ištrauka iš interviu), siekiant ne tik būti vykstančių ugdymo ir švietimo įvykių šalyje verpete, bet ir perimti gerą patirtį. Dar viena iš svarbių šio tinklo veiklų – viešinimo kanalų paieška. Šiuo atveju buvo sutarta talpinti informaciją internetiniame dienraštyje „Bernardinai.lt“ ir internetinėje svetainėje „Švietimo naujienos“. Šis tinklas LETA vardu inicijavo įvairius projektus. Dažniausiai tai buvo LETA kasmetinių konferencijų ar svetainės tobulinimo finansavimo projektai. Kai jau minėta, buvo gautas finansavimas Erasmus+ Mažos apimties partnerystės tarptautinio projekto įgyvendinimui (žr. 49 psl.). Būtent straipsnis apie šio projekto pasiektus rezultatus buvo patalpintas „Bernardinai.lt“ dienraštyje. Dar vienas ženklus rezultatas – „Projektinės veiklos“ tinklo mokslininkų grupė atliko užsakovą tyrimą ir parengė „EPALE“ (Europos elektroninė suaugusiųjų mokymosi platforma) kokybės vertinimo metodologiją (Pranckūnienė, 2023, ištrauka iš interviu).

Tinklų veiklos planai⁶⁶ atskleidžia vis aktyvėjančią veiklą. *Ikimokyklinio ugdymo tinklo* nariai (vadovė doc. dr. Rita Makarskaitė-Petkevičienė) dalyvavo rengiant nacionalinę ikimokyklinio ugdymo programą, gaires ir rekomendacijas. *Pradinio ugdymo tinklas* pradėjo vykdyti pirminį tyrimą dėl vaikų iš Ukrainos ugdymo. *Doktorantų tinklas* organizavo susitikimą su besidominčiais doktorantūros studijomis užsienyje.

Socialinio ugdymo tinklo ir toliau dalyvavo socialinių pedagogų pogrupio veikloje, įgyvendinant Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. vasario 5 d. įsakymo Nr. V-194 „Dėl darbo grupės ir patariamiosios darbo grupės švietimo pagalbos specialistų darbo ir apmokėjimo sąlygoms tobulinti sudarymo“. Taipogi šio tinklo nariai:

- 2021 – 2022 m. dalyvavo jungtinėje tyrėjų grupėje (tinklo atstovės - Odeta Šapelytė, dr. Daiva Alifanovienė), kuri atliko „Asmenų, negalinčių skaityti įprasto spausdinto teksto, informacijos poreikių ir bibliotekų teikiamų paslaugų prieinamumo“ vertinimą (užsakovas: LR Kultūros ministerija);
- kartu su Jaunimo Reikalų Agentūros prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovais 2022 m. birželio 9 d. organizavo konferenciją „Gyvenimus keičia suvokta

⁶⁶ Remiantis LETA veiklos ataskaitos už 2022 metus priedu Nr. 7 „LETA tinklų veiklos ataskaitos už 2022 metus ir veiklos planai 2023 metams“.

savanorystė“. Konferencijoje skirta savanorystės metams paminėti ir jos metu diskutuota savanorystės patirtis, vaidmuo socialinių pasaugų ir pagalbos kontekste;

- inicijavo viešąją konsultaciją su socialiniais pedagogais dėl metodinių rekomendacijų „Dėl mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo socialiniu pedagoginiu aspektu“. Šioje 2022 m. gruodžio 1 d. vykusioje konsultacijoje aptarė specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo socialiniu pedagoginiu aspektu gaires ir pateikė siūlymus rengėjams;
- Tarptautinei savanorių dienai paminėti 2022 m. gruodžio 6 d. organizavo ir nuotoliniu būdu pravedė seminarą Klaipėdos m. ir Klaipėdos rajono mokyklų klasės vadovams, socialiniams pedagogams ir kities suinteresuotiesiems asmenims tema „Socialinė veikla mokykloje: patrauklu ar nuobodu? Savanorystė kaip prasminga alternatyva“. Seminaro metu vyko diskusijos išryškinančios mokinių motyvavimo savanoriškai socialinei veiklai galimybes. Šiame seminare šio tinklo atstovė prof. dr. Ilona Klanienė skaitė pranešimą „Savanorystė kaip prasminga alternatyva socialinei veiklai mokykloje“.
- 2022 m. lapkričio – gruodžio mėnesiais pateikė ekspertines įžvalgas metodinėms rekomendacijoms „Dėl mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo socialiniu pedagoginiu aspektu“ ir rekomendacijas dėl karjeros specialistų kvalifikacijos tobulinimo programų skaitmeninio turinio rengimo. Pastarosios teiktos Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centrui Ugdymo karjerai skyriui, kuruojančiam Lietuvos karjeros specialistų kvalifikacijos tobulinimą ir metodinę pagalbą.

Pedagogų rengimo ir profesinio tobulėjimo tinklo atstovai rengė įvairias konsultacijas, diskusijas, forumus pedagogų rengimo ir profesinio tobulėjimo klausimais. Net penki šio tinklo atstovai yra Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos sudarytos darbo grupės „Dėl darbo grupės pedagogų rengimo modeliui atnaujinti sudarymo“ nariai.

Įtraukaus ugdymo tinklo atstovai 2022 m. vykdė įvairius mokslinius tyrimus: mokinių emocinių ir edukacinių sunkumų priežasčių vertinimo ir įveikos mechanizmų modeliavimas; įtraukaus ugdymo kokybės mokyklose analizė; naujų įtraukiojo ugdymo prieigų diegimo mokyklose tyrimai; negalią turinčių vaikų įtraukties į fizinį aktyvumą skatinančias veiklas tyrimai. Kartu su NŠA specialistais organizavo ir pravedė viešąją konsultaciją „Įtraukios mokyklos žingsniai visų mokinių sėkmei“. Dalyvavo diskusijoje su ŠMSM specialistais tyrimo „Mokinių patiriami emociniai bei edukaciniai sunkumai ir jų įveika įtraukiojo ugdymo sąlygomis“ rezultatų ir rekomendacijų pritaikomumo klausimais.

Projektinės veiklos ir strateginių partnerysčių tinklas ir 2022 m. tęsė bendradarbiavimą su Seimo Ateities komitetu organizuojant Švietimo tema šio komiteto posėdžius ir Neformalaus Ateities forumo „Intelektualinis Lietuvos savarankiškumas“ diskusijas.

Aukštojo mokslo ir profesinio mokymo tinklo nariai kartu su Kauno Trečiojo amžiaus universiteto (TAU) rektore, Lietuvos TAU asociacijos projektų edukologijos, gerontologijos ir socialinio darbo sričių eksperte, atliko Studijų turinio ir organizavimo formaliojo švietimo praktikos adaptavimo trečiojo amžiaus universitete (TAU) tyrimą. Pastarojo įžvalgų sklaida vyko skaitant pranešimus ECER22 ir LETA konferencijoje bei Lietuvos TAU asociacijos nariams ir tarptautiniu mastu dalyvaujant Europos TAU projektuose. Bendradarbiaujant su LETA Pedagogų rengimo ir profesinio tobulėjimo tinklu, tarptautinės konferencijos „Kalbų studijos specializuotame universitete‘22: tarpkultūriniai aspektai“, kuri vyko 2022 m. lapkričio 25 d. metu parengė ir skaitė plenarinį pranešimą „Towards Personalised Learning Concept Implementation in Higher Education“ (Lina Kaminskienė su bendraautorais). Konferencijos pranešimų klausėsi dalyviai iš LSMU Kalbų ir edukacijos katedros, Kaunas; Vestminsterio tarptautinio universiteto, Taškentas; Masaryk universiteto, Brno, Čekija; Vilniaus kolegijos. Taipogi šioje konferencijoje inicijuota sekcija „Profesinės užsienio kalbos mokymo ir mokymosi ypatumai dirbant su skirtingų kultūrų studentais“. Dalyvavo Erasmus+ projekte „Seniors in the Education“ kartu su kolegomis iš Kauno TAU, Lenkijos ir Čekijos. Tinklo atstovai yra Švietimo

mainų paramos fondo Profesinio mokymo (PROMET) ekspertų tinklo nariais, „ERASMUS+“ profesinio mokymo ir suaugusiųjų švietimo sektorių atrankos nuolatinės komisijos nariais nuo LETA. Šio tinklo nariai 2022 metais aktyviai dalyvavo mokslinėje ekspertizėje: 4 tinklo nariai recenzavo 18 tarptautinių konferencijų pranešimų ir 6 straipsnius tarptautiniams ir Lietuvos žurnalams. Kartu su kolegomis prisidėjo prie įvairių LETA dokumentų rengimo, pavyzdžiui, LETA padėkos rašto, apdovanojimo, garbės narystės suteikimo aprašas; LETA Aukštojo mokslo ir profesinio mokymo tinklo pastabos dėl „Aukštojo mokslo socialinės dimensijos 2023 - 2027 metų plėtros prioritetų projekto“.

Edukacijos tyrėjų Emeritų tinklo nariai 2022 m. buvo susitikę penkiuose susirinkimuose, kuriuose aptarė LEU ir jame dirbusių mokslininkų įamžinimo problemas (balandžio mėn. 1 d.), pagerbė akademiką habil. dr. prof. Algirdą Gaižutį ir, nufilmavę jo pokalbį su LETOS nariais, paruošė video dokumentinę medžiagą (liepos mėn. 30 d.), diskutavo situacijos švietimo sistemoje ir LETA konferencijos problemų klausimais, prisiminė Tautinės mokyklos idėjas (birželio mėn. 8 d.), dalyvavo renginyje Tarptautinei mokytojų dienai paminėti ir įžymiųjų edukologų atminimo įamžinimui (spalio mėn. 5 d.), jubiliejaus proga pagerbė prof. habil. dr. Marijoną Barkauskaitę (spalio mėn. 24 d.). Tinklo narių sprendimu parengta ir patalpinta informacija apie LEU Alumnų ir LETA Senjorų veiklą į tarptautinį portalą *Reaseach Gate*. Taipogi šio tinklo nariai aktyviai bendradarbiauja su Trečiojo amžiaus universitetu (prof. dr. Antanas Kiveris, prof. dr. Rita Aleknaitė-Bieliauskienė), skaito viešas paskaitas ir dalyvauja LR Seimo darbo grupėje „Demokratiškumo ir gyventojų bendruomeniškumo skatinimas vietos bendruomenėse“, bendradarbiaujant su Seimo nariais parengė rekomendacijas įvairioms ministerijoms, tarp jų ir ŠMSM. (prof. habil. dr. Irena Leliūgienė), nuolat bendradarbiauja su Lietuvos MA, pristatant profesorių darbus, rengiant straipsnius kultūrinėje spaudoje ir publikacijas *Reaseach Gate* portale (prof. dr. Rita Aleknaitė-Bieliauskienė), leidžia monografijas (doc. dr. Jonas Dautaras) ir t.t. Taipogi 2022 m. aktyviai prisidėjo prie LETA kasmetinės konferencijos organizavimo ir dalyvavimo joje (žr. 48 psl.).

2023 metai

LETA ir ŠMSM bendradarbiavimo užtikrinimas. Prisimenant 2020 m. kovo mėnesį planuotą strateginį susitikimą, kuris nors ir neįvyko, anot Loretos Žadeikaitės, „bet jo dvasia liko“ (2022, ištrauka iš interviu). Kitaip tariant, LETA atstovų susitikimai su ŠMSM ministrais iš esmės buvo siekiama ilgalaikio ir užtikrinto bendradarbiavimo bei galimybės edukologijos mokslo tyrimais prisidėti prie ugdymo bei švietimo praktikos tobulinimo ir visuomenės gerovės. Šis noras 2022 m. įgavo realius bendradarbiavimo tarp LETA ir ŠMSM sutarties kontūrus. Vengiant tik deklaratyvumo oficialiai įtvirtinant edukologijos mokslininkų-praktikų ir politikos formuotojų bendradarbiavimą šalies labui, skatino Jolantą Urbanovič aktyvų įsitraukimą.

„LETA, kaip organizacijos, didžiausia vertybė yra tai, kad ji sujungia tyrėjus iš labai skirtingų ir tarpusavyje konkuruojančių aukštųjų mokyklų. Tyrėjai, susijungdami LETA susitikimuose, diskusijose ar konferencijose uždaro savų institucijų duris ir tampa bendra, viena bendruomene. Susiformuoja terpė, kurioje kiekvienas jaučiasi kaip namuose, ne konkuruojantys ir tada generuoja mintis kartu“ (Urbanovič, 2023, ištrauka iš interviu).

2022 m. rugsėjo 21 d. LETA prezidentė prof. dr. Liudmila Rupšienė kartu su pirmąja LETA prezidente prof. habil. dr. Palmira Jucevičiene ir LETA viceprezidentėmis prof. dr. Jolanta Urbanovič bei dr. Egle Pranckūniene dalyvavo susitikime su ŠMSM ministre dr. Jurgita Šiugždinienė⁶⁷. Šiltai ir dalykiškai diskutuojant, nutarta įtvirtinti ŠMSM ir LETA bendradarbiavimą sutartimi, kuri yra ruošiamą. Svarbu tai, kad minėtoje sutartyje numatyta ir forumų organizavimo bendromis LETA ir ŠMSM pastangomis sąlygomis.

„Vyko sutarties turinio derinimas. Tikėjomės, kad greitai metu ši sutartis bus pasirašyta. Kai kur tai bus įtvirtinimas to, ką mes jau darome, o kai kurie momentai tai būtų ir žvilgsnis į ateitį - kaip mes galėtume toliau bendradarbiauti. Tačiau kažkaip ši sutartis pastrigo keičiantis ministrams. Šiuo metu nežinau kokia jos pasirašymo ateitis. Tikiuosi, kad viskas bus gerai ir abi puses tenkinančią sutartį pasirašysime“ (Rupšienė, 2022, ištrauka iš interviu).

„Aš galiu pasakyti, kad turbūt tokio bendradarbiavimo, koks yra dabar su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, tikrai niekada nebuvo“ (Petruškevičiūtė, 2023, ištrauka iš interviu).

LETAi - 25! Š.m. kovo 24 d. buvo 25 metai nuo LETA įkūrimo ir tai primenantis pranešimas patalpintas asociacijos internetinėje svetainėje⁶⁸ (žr. **pav.** žemiau).

LIETUVOS EDUKACINIŲ TYRIMŲ ASOCIACIJAI – 25

2023-03-23

LETA asociacijos pirmieji nariai 2023 m. kovo 24 d. sukanka 25 metai, kai buvo įkurta Lietuvos edukacinių tyrimų asociacija LETA (www.lera.lt). Asociacijos įkūrimas neabejotinai susijęs su Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimu, kai prasidėjo intensyvus pedagogikos mokslo...

Kaip teigiama pranešime, tuo metu LETA jungė apie 300 narių, kurių didžioji dalis – edukologijos daktarai. Vis tik asociacija vienija ir kitų mokslų atstovus – tai vadybos, psichologijos, visuomenės sveikatos ir kt. Taip skirtingų mokslo krypčių atstovų dalyvavimas praturtina tiek pačią asociaciją, tiek ir edukacijos tyrimus. Šventiniame pranešime, LETA prezidentė Liudmila Rupšienė pažymėjo, kad

„Per 25 metus LETA sukaupė didelę patirtį, tapo organizacija, kuri yra girdima ne tik Lietuvoje, bet ir Europoje, o per ją – visame pasaulyje. Šių dienų Lietuvos edukacinių tyrimų asociacija yra gyvybinga, aktyviai veikianti, kelianti sau naujus uždavinius ir ambicingus siekius, burianti edukacijos tyrėjus bendroms veikloms, sprendžiant aktualias švietimo ir ugdymo problemas“ (pabraukta originale).

⁶⁷ Šaltinis: <https://lera.lt/naujienos/>.

⁶⁸ Pilną skelbimą skaitykite čia: <https://lera.lt/blog/2023/03/23/lietuvos-edukaciniu-tyrimu-asociacijai-25/>.

LETA 2023 m. visuotinis narių susirinkimas. 2023 m. balandžio mėn. 4 d. nuotoliniu būdu įvyko visuotinis LETA narių susirinkimas, kuriame balsavo 150 narių iš tai dienai registruotų 248 narių. Posėdžio pirmininkė - prof. dr. Liudmila Rupšienė, sekretorė - dr. Milda Ratkevičienė. Šiame susirinkime:

- pritarta doc. dr. Robert Leščinskij kandidatūrai į LETA valdybos nario poziciją, kaip naujai išrinkto įsteigto IKT ir edukacijos tinklo pirmininko;
- patvirtinta LETA finansinė ataskaita už 2022 metus;
- pritarta LETA veiklos įstatų keitimui;
- aptartos LETA tinklų 2022 metų veiklos ataskaitos ir 2023 metų veiklos planai.

LETA istorijos pristatymas valdybai. Š.m. balandžio mėn. 27 d. LETA valdybos nariams buvo pristatyta parašyta LETA istorija, kviečiant tiek davusius interviu, tiek ir norinčius „<...> kažkuo papildyti istoriją ir priedus, pakomentuoti kažkokius LETA įvykius, pasidalinti prisiminimais, nuotraukomis arba kitais istoriniais dokumentais. <...> pataisyti ar papildyti tekstą“ (ištrauka iš el. žinutės).

LETA 2023 m. projektai. Ir šiais metais LETA gavo LMT paramą asociacijai, kurios dėka buvo sumokėtas metinis narystės tarptautinėje EERA organizacijoje mokestis, padengtos jubiliejinės konferencijos kviestinio pranešėjo kelionės ir apgyvendinimo bei informacinės konferencijos sklaidos išlaidos. Taip pat dalis paramos panaudota tolesnei asociacijos internetinės svetainės įrankių ir funkcionalumo atnaujinimui.

Taip pat šiais metais LETA vykdė projektą, kurio metu atliko Alkoholio ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ESPAD (angl. *The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*) tyrimą.

LETA narystė LieDM. 2023 m. liepos mėn. 17 d. LETA pateikė prašymą prisijungti prie Lietuvos nuotolinio mokymosi tinklo LieDM palaikymo ir plėtros konsorciumo ir tapo šio konsorciumo asocijuotu nariu. Bendradarbiaujant su šiuo konsorciumu, visiems LETA nariams suteikiama nemokama galimybė dalyvauti LieDM organizuojamuose mokymuose.

Edukacijos forumų plėtra. Tolimesniam sėkmingam forumo vystymuisi, LETA buvo sudaryta darbo grupė, kuri „keletą kartų susitikusi, diskutavome kaip sekasi, kas nesiseka, ko reikia atsisakyti, ką reikia daryti“ (Rupšienė, 2022, ištrauka iš interviu). Prie šios grupės prisidėjo ir ŠMSM atstovai, kurie yra suinteresuoti forumų tęstinumu. Kaip prisimena LETA prezidentė:

„Susitikimo metu kalbėjome kaip LETA identitetą stiprinti, ar verta toliau daryt, ar neverta, nes paskutiniu metu ypatingai daug visokių forumų atsirado. Ar mes matome naudą, kokia yra ta nauda?“ (Rupšienė, 2022, ištrauka iš interviu).

Diskusijų metu identifikuoti ne tik nauji partneriai, bet ir suinteresuotoms šalims aktualios forumų temos:

„Nacionalinė švietimo agentūra pasiūlė temas, kurios jiems atrodo labai aktualios dabar. Tai reiškia kad Nacionalinė švietimo agentūra pageidauja išgirsti mokslininkų nuomonę iškeltais klausimais“ (Rupšienė, 2022, ištrauka iš interviu).

LETA valdyboje nutarta, kad vieną kartą per metus, t.y. gruodžio mėnesį, kreipiamasi į LETA narius, kviečiant norinčius pristatyti savo tyrimus, projekto rezultatus, monografiją,

mokslinių straipsnių apžvalgą ir kt. reikšmingus mokslinius darbus kitų metų edukacijos forumuose. Surinkus visus pageidavimus, LETA valdyboje sudaromas edukacijos forumų grafikas.

2023 m. įvyko dešimt edukacijos forumų, skirtų įvairių aktualių temų aptarimui (išsami informacija apie kiekvieną 2020 – 2023 m. įvykusį forumą pateikta 11 priede). XXI edukacijos forume, kuris buvo organizuotas su vertimu į gestų kalbą, aptarta „Ko išmokstame iš negalios tyrimų?“. XXII edukacijos forume ieškotos galimybės „Kaip galime efektyviau panaudoti edukacijos tyrimus?“. XXIII edukacijos forume tyrinėti kokie „Iššūkliai ugdymui ir švietimui antropoceno epochoje – į ką reikėtų sutelkti dėmesį?“. Kokia yra „Lyderystė Lietuvos mokyklose: tradicinio ir kritinio požiūrio sandūroje“ diskutuota XXIV edukacijos forume. XXV edukacijos forume dalyviai kvieisti pažiūrėti į „Atvirus švietimo sistemos duomenys: kaip juos efektyviau naudoti mokslo tyrimuose ir švietimo praktikos tobulinimui?“. „Neoliberalios aukštojo mokslo politikos ironiškieji paradoksai“ apžvelgti XXVI edukacijos forume. XXVII edukacijos forume ieškota atsakymų į klausimą „Lietuvos pradinių klasių mokinių sėkmė tarptautiniuose skaitymo tyrimuose: kaip užtikrinti tvarumą?“. XXVIII edukacijos forume pristatytos „Gyvenimo įgūdžių programa bendrojo ugdymo mokykloje: mokslinės prieigos“. Ypatingai aktualus klausimas „Kaip rengiame mokytojus neapibrėžtai ateičiai?“ diskutuotas XXIX edukacijos forume. XXX edukacijos forumo dalyviai kritiškai žvelgė į „Mokinių mokymosi pasiekimų ir pažangos vertinimas: naujais moksliniais atradimais ir rekomendacijomis“.

Tęsiant lietuvių mokslininkų, dirbančių užsienio universitetuose, dalyvavimą edukacijos forumuose, dr. Ieva Kugnytė - Arlauskienė (Norvegija) buvo pakviesta ir dalyvo 2023 m. XXI Edukacijos forume „Ko išmokstame iš negalios tyrimų?“. Ateityje į forumus planuojama pakviesti, pavyzdžiui, dr. Liną Markauskaitę (Australija), dr. Džiugintą Baraldnes (Norvegija).

Tyrimų blykstės. Tai dar viena nauja LETA iniciatyva. Lietuvoje galiojanti mokslinių tyrimų viešinimo ir publikavimo sistema daugiau skatina šalies tyrėjus dalintis rezultatais užsienyje. Daugelis puikių tyrimų ir jų rezultatai taip ir lieka siaurame žinomumo rate. Anot Rūta Girdzijauskienės, „*panoraminio vaizdo į tai, kas vyksta Lietuvos edukologijos tyrimų lauke, mes nelabai ir turime*“ (2023, ištrauka iš interviu). Vis tik norima, kad šalyje atlikti tyrimai „*veiktų Lietuvoje, turėtų įtaką Lietuvos švietimo procesams*“ (Galkienė, 2023, ištrauka iš interviu). Kaip pasiekti, kad didžioji dauguma edukologijos mokslininkų atliekamų tyrimų būtų žinomi šalyje? „Tyrimų blykstės“ iniciatyva siekiama „*šiuolaikiniam edukacinio lauko skaitytojui, klausytojui efektyviau ir greičiau informaciją pateikti*“ (Girdzijauskienė, 2023, ištrauka iš interviu). Šiuo atveju kiekvienas LETA tinklas įsipareigoja metų bėgyje pateikti bent po vieną 5-8 minučių tyrimo pristatymą (žr. 15 priedą).

2023 m. gegužės mėn. pasirodė pirmosios „Tyrimų blykstės“:

- Emeljanovas, A. „Lietuvos vaikų ir jaunimo fizinio aktyvumo ataskaita“;
- Škėrienė, S. ir kt. „2022 m. LETA projektas: Mokytojų ir tyrėjų tinklaveika tyrinėjimu grįstam mokymuisi“.

Metų eigoje pristatytos ir šios „Tyrimų blykstės“⁶⁹:

- Mažeikis, G. „Pokalbių robotai ir DI intelekto įrankiai švietimui“;
- Navickienė V. ir Viršulienė K. „Dėstytojų įgalinimas edukacinėms inovacijoms ir dalijimuisi gerąja patirtimi – Vilnius TECH atvejis“;
- Mockaitytė-Rastėnienė, O. „Pradinių klasių mokinių samprotavimo mokymosi sistema“ (2022 m. disertacija, mokslinė vadovė V. Grubauskienė);
- Batuchina A. „Mokslininko moralinė dilema atliekant užsakomuosius tyrimus“.

⁶⁹ Išsamiau galima susipažinti čia: <https://lera.lt/blitz-pristatymai/>.

Parama Ukrainos edukacinių tyrimų asociacijai. LETA surinko ir pervedė 630 eurų finansinę paramą Ukrainos edukacinių tyrimų asociacijai (UERA) nariui dalyvauti ECER 2023 metų konferencijoje. LETA prezidentė nuoširdžiai dėkojo visiems asociacijos nariams, o UERA narių vardu padėkos raštą atsiuntė šios asociacijos prezidentė profesorė Oksana Zabolotna (žr. 16 priedą).

LETA 2023 metų konferencija. Š.m. spalio 12-13 d. įvyko kasmetinė, tačiau išskirtinė, VII-oji LETA konferencija „Ugdymas ir švietimas: įvairovės vertė“, skirta LETA 25-osioms įkūrimo metinėms. Žvelgiant retrospektyviai, asociacija buvo įsteigta Kauno technologijos universitete profesorės habil. dr. Palmiros Jucevičienės iniciatyva. Todėl simboliškai konferenciją nutarta ir organizuoti būtent KTU. Konferencijos kvietime rašoma⁷⁰:

XXI amžiuje daugelis socialinės ir kultūrinės įvairovės formų vis labiau pripažįstamos ir įtraukiamos į švietimo ir ugdymo praktiką, įskaitant tiek ugdymo turinį, tiek ir pačius edukacijos tyrimus. Nors tai sudėtinga ir daug diskusijų sukelianti tema, visgi kartu tai ir pokyčių visuomenėje varomoji jėga. Šiuolaikinio ugdymo ir švietimo kontekste įvairovė dažnai apima, tačiau neapsiriboja, tokiais klausimais, kaip etniškumas, negalia, lytis ir seksualumas, amžius, religija, kalba, geografija (vieta), kultūra. Visos šios egzistuojančios įvairovės formos turi neginčytiną poveikį mokymo programoms, pedagoginėms strategijoms, lyderystei, švietimo kultūrai ir kt. Iš esmės visa švietimo sistema yra sukurta įvairovės pagrindu: pradedant skirtingomis mokymo teorijomis ir požiūriais, skirtais ugdymo ir vertinimo modeliams analizuoti, taikyti ir realizuoti, baigiant švietimo tyrimų metodų ir metodikų įvairove; žvelgiant į švietimą ir ugdymą nuo ikimokyklinio, pradinio ugdymo iki pat aukštojo mokslo. Įvairovė vienu metu sukuria įtampą, tačiau ir meta iššūkį sukurti teigiamą perspektyvą, t. y., išnaudoti įvairovės mums sukuriamą potencialą. Todėl ugdymo ir švietimo tyrėjai, praktikai ir politikai vis dažniau susiduria su klausimais: kokia įvairovės įtaka ugdymo ir švietimo procesams; su kokiais iššūkiais, susijusiais su įvairove, susiduriama švietimo ir ugdymo praktikoje ir tyrimuose; kaip edukaciniai tyrimai gali padėti išspręsti iššūkius, kylančius dėl didėjančios įvairovės ir jos formų, koks šių tyrimų poreikis ir vaidmuo; kokie vaidmenys tenka praktikams, mokslininkams ir politikams šiose procesuose?

Kviesdama į šią konferenciją, LETA prezidentė Liudmila Rupšienė rašė, kad „LETA valdyba kartu su KTU kolegomis jau keletą mėnesių dirba prie organizacinių konferencijos klausimų. Ir dar nemažai dirbsime. Bet jau dabar galime pasidžiaugti, kad mūsų pastangų dėka konferencijoje dalyvaus Europos edukacinių tyrimų asociacijos prezidentė, puikūs mūsų šalies ir užsienio plenariniai pranešėjai“ (ištrauka iš el. kvietimo).

⁷⁰ Konferencijos kvietimą galima peržiūrėti čia: <https://lera.lt/wp-content/uploads/2023/09/Kvietimas-i-LETA-2023-konferencija1.pdf>.

Pirmoji konferencijos diena (spalio 12 d.) buvo skirta sveikinimams, plenariniams pranešimams, mokslinėms diskusijoms ir šventiniam pobūviui. LETA asociaciją jubiliejaus proga sveikino KTU rektorius prof. dr. Eugenijus Valatka, prezidento patarėja prof. dr. Jolanta Urbanovič, Švietimo, mokslo ir sporto ministro patarėja Agnė Liucilė Grickevičė, Seimo narys prof. dr. Artūras Žukauskas.

Europos Edukacinių tyrimų asociacijos (angl. EERA) prezidentė prof. Marit Honerød Hoveid sveikino LETA ir skaitė plenarinį pranešimą „*Thinking Diversity in Educational Research, Re-Visting the Relationship Between Research and Practice*“. Pirmoji LETA prezidentė prof. habil. dr. Palmira Jucevičienė ir dabartinė LETA prezidentė prof. dr. Liudmila Rupšienė pristatė pranešimą „Lietuvos edukacinių tyrimų asociacijos kelias: nuo ko pradėjome ir kur einame?“. Kviestinė pranešėja iš Centrinės Floridos universiteto prof. dr. Audra Skukauskaitė skaitė pranešimą „Edukologijos tyrimų reprezentacijų įvairovė mokslo darbuose“, prof. dr. Jonas Ruškus skaitė pranešimą „Kitoks vaikas – Lietuvos Švietimo juodoji gūlbė? Transformuojančios lygybės kryptimi“, prof. dr. Arūnas Emeljanovas skaitė pranešimą „Kodėl fizinio ugdymo mokytojas, greičiausiai, gyvens ilgiau nei kitų dalykų mokytojai?“. Dr. Rūta Petkutė skaitė pranešimą „Įvairovė kaip (ne) vertybė šiandieniniame universitete: Lietuvių akademikų žvilgsnis“.

Po plenarinių pranešimų vyko akademinė diskusija, kurioje dalyvavo prof. dr. Marit Honerød Hoveid, prof. dr. Arūnas Emeljanovas, prof. habil. dr. Palmira Jucevičienė, doc. dr. Ainius Lašas, dr. Rūta Petkutė, prof. dr. Liudmila Rupšienė, prof. dr. Jonas Ruškus, prof. dr. Audra Skukauskaitė ir visi kiti konferencijos dalyviai. Plenarinę sesiją moderavo prof. dr. Lina Kaminskienė, prof. dr. Eglė Pranskūnienė, prof. dr. Raimonda Brunevičiūtė, prof. dr. Odeta Merfeldaitė, prof. dr. Rūta Girdzijauskienė, dr. Robert Lesčinskij. Plenariniai pranešimai buvo verčiami į gestų kalbą. Pasibaigus plenariniams pranešimams, vyko šventinis pobūvis.

Antroji konferencijos diena pasižymėjo turiningomis įvairovės temų nagrinėjimu 15-oje tinklų. Sekcijų darbas vyko dvejose sekcijose po 1,5 val. Buvo perskaityti 121 žodinis pranešimas, pristatyti 3 standiniai pranešimai, vyko diskusijos ir debatai šiuose LETA tinkluose: Aukštojo mokslo ir profesinio mokymo (13 žodinių ir 3 standiniai pranešimai), Bendrojo ugdymo (4 pranešimai), Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo (13 pranešimai), IKT ir Edukacijos (4 pranešimai),

Įtraukiojo ugdymo (6 pranešimai), Mokymosi visą gyvenimą (9 pranešimai), Pedagogų rengimo ir profesinio tobulėjimo (13 pranešimų), Pradinio ugdymo (12 pranešimų), Socialinio ugdymo (7 pranešimai), Sporto edukacijos (11 pranešimų), Sveikatos ir gerovės (5 pranešimai), Švietimo vadybos ir lyderystės (5 pranešimai), Tyrimų metodologijos (9 pranešimai), Ugdymo filosofijos ir politikos (4 pranešimai), Ugdymo ir Švietimo istorijos (6 pranešimai).

Laikantis BDAR reikalavimų ir LR asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo konferencijos metu buvo filmuojama ir fotografuojama⁷¹.

LETA 2023 metų konferencijos dalyvių apklausa. Siekdama užtikrinti kuo sklandesnę ir kokybiškesnę kasmetinės konferencijos organizavimą, LETA po konferencijos jos dalyvių paprašė užpildyti klausimyną ir pasidalinti savo patirtimi (žr. pav.). Nors į konferenciją registravosi 183 dalyviai, tačiau realiai dalyvavo mažiau, o apklausą užpildė 74 dalyviai.

2023 M. LETA konferencija

Džiaugiamės, kad dalyvavote VII-ojoje Lietuvos edukacinių tyrimų asociacijos (LETA) konferencijoje „Ugdymas ir švietimas: įvairovės vertė“. Siekdami užtikrinti, kad konferencijos būtų naudingos ir kokybiškos, prašome Jūsų atsakyti į kelis klausimus, susijusius su šių metų LETA konferencija.

Beveik 82 procentai užpildžiusių apklausą konferencijos dalyvių buvo visiškai patenkinti informacijos sklaida apie ir prieš konferenciją. Remiantis konferencijos dalyvių apklausa, informacijos apie šį renginį buvo pakankamai naudojant pagrindinius sklaidos kanalus – LETA svetainę, elektroninį naujienlaikraštį ir Facebook paskyrą. Tačiau siekiant, „<...> kad informacija pasiektų ir platesnę Lietuvos švietimiečių dalį, verta pasidalinti informacija apie konferenciją ir <https://www.svietimonaujienos.lt>“. Taip pat prasminga teikti informaciją įtraukiant kitus sklaidos kanalus kaip „pavyzdžiui, mokyklas/mokytojus vienijančias organizacijas ir taip pritraukti praktikus, kuriems realiai ir kuriamos žinios“, „per įvairias pedagogų asociacijas“. Konferencijos dalyvių nuomone, „informaciją apie konferenciją būtų galima labiau skleisti tarp bendrojo ir profesinio ugdymo institucijų“ ir gal net „pristatyti nacionalinio transliuotojo kanalais“.

⁷¹ Konferencijos plenarinių pranešimų įrašus, daugiau nuotraukų galima rasti čia: <https://lera.lt/leta-konferencijos/leta-konferencija-2023/>.

Konferencijos administravimu iki renginio buvo visiškai patenkinti apie 79 procentus užpildžiusių apklausą. Kaip daugiausiai keblumų sukėlusį momentą, konferencijos dalyviai nurodė registraciją į konferenciją negalint pažymėti pranešimų bendraautorijų ir aiškumo stoką „ar priims pranešimą, kada priims ir pan., kokia trukmė, reikalavimai“.

Esu dėkinga konferencijos rengėjams ir administruojantiems kolegoms už intensyvių ir sunkų darbą, kad forumas praeitų taip sėkmingai ir darniai kaip gero orkestro koncertas. Bis! ♥ (apklausos dalyvio atsiliepimas)

93 procentai užpildžiusių apklausą dalyvių nuomone konferencijos administravimas plenarinių posėdžių dieną buvo visiškai patenkintas. Vis tik dalyviai išreiškė pageidavimą, kad būtų skirta daugiau laiko klausimams ir diskusijoms po pranešimų.

Puiku. Bus sudėtinga išlaikyti tokį aukštą lygį. (apklausos dalyvio atsiliepimas)

Konferencijos administravimas buvo tikslus, operatyvus. Dėkoju už geranoriškumą ir kolegiską pagalbą, įkvėpiantį entuziazmą ir bendrystės jausmą visos konferencijos metu. (apklausos dalyvio atsiliepimas)

Daugeliui prelegentų pritrūko laiko. Gal geriau būtų mažiau pranešimų, bet daugiu laiko pačiam pranešėjui ir diskusijoms iškart po pranešimo. (apklausos dalyvio atsiliepimas)

Konferencijos kokybę turinio arba tematinio aspektu plenarinių posėdžių dieną apie 75 procentus dalyvių vertino visiškai patenkinamai, džiaugdamiesi profesionaliais pranešėjais, temų atliepimu konferencijos tematikai ir išryškintu tarptautiškumu. Vis tik buvo išreikštas ir nusivylimas dėl iškeltų idėjų reikšmingumo, gilumo stokos ir kartojimosi kai kuriuose pranešimuose.

Šių metų pranešimai labai patiko, buvo daug tarptautinio konteksto, t. y., Jonas Ruškus, Rūta Petkutė, nors ir lietuvaičiai, bet veikia ir komunikuoja tarptautines aktualijas sąryšyje su Lietuvos procesais. Tai labai vertinga. (apklausos dalyvių atsiliepimas)

Plenariniai pranešimai stokoja konceptualumo, inovatyvumo. Istoriniai rakursai kai kurių nuolatinių pranešėjų kartojasi metai iš metų. (apklausos dalyvių atsiliepimas)

Konferencijos antrosios dienos organizavimas 73 procentų apklausos dalyvių įvertintas visiškai patenkinamai, nes „sekcijose darbas vyko puikiai, labai įdomūs buvo pranešimai“ ir „labai įdomios diskusijos vyko“. Tačiau ir čia trūko laiko diskusijoms po pranešimų, kalbėjimuisi ir dalinimuisi. Atsižvelgdami į tai, apklausos dalyviai primygtinai siūlo mažinti tematinės sekcijas ir skirti daugiau laiko diskusijoms bei sudaryti galimybes pasiklaudyti kitų sekcijų pranešimus, sudalyvauti diskusijose ar netgi „organizuoti darbą sekcijose hibridiniu būdu, suteikiant galimybę prisijungti nuotoliu“.

Maitinimas konferencijos metu visiškai patenkinamai apklausos dalyvių įvertintas 81 procentu, pabrėžiant, kad „buvo skrupulingai apgalvotas, maistas - kokybiškas ir estetiškai patiektas“.

Siūlymai LETA 2024 konferencijos organizavimui. Pagrindiniai siūlymai susiję su teminių sekcijų mažinimu ir ilgesniu laiku, skirtu diskusijoms po pranešimų. Tačiau apklausos dalyviai išreiškė norą klausytis plenarinių pranešimų ir antrąją konferencijos dieną, ypač apimančių pastaruoju metu intensyviai į edukologijos mokslą besiskverbiančio dirbtinio intelekto taikymo įvairius aspektus. Taip pat apklausos dalyviai norėtų pasiklausyti ir pasidalinti patirtimi su kolegomis iš užsienio analogiškos asociacijos.

Siūlytina plenarinį pranešimą daryti ne tik pirmąją, bet ir antrąją dieną - tai laikas, kai visi gali sueiti į vieną vietą, pajusti bendrystę, pamatyti vieni kitus. (apklausos dalyvio atsiliepimas)

Labai norėčiau rimto pasaulinio eksperto plenarinio pranešimo (gal ir nuotolinio) apie IT ir DI ir su tuo susijusias švietimo problemas. Pasaulio šalys labai skirtingai elgiasi su kylančiais iššūkiais, Lietuvoje per mažai apie tai žinome todėl neretai priimame nepamatuotus sprendimus švietime. Ypač tai jaučiama ankstyvajame amžiuje, pradinėse klasėse... (apklausos dalyvio atsiliepimas)

Būtų įdomu dalyvauti tarptautinėje LETA ir kokios nors kitos šalies atitinkama asociacija ir pasidalinti vieniems su kitais patirtimi. (apklausos dalyvio atsiliepimas)

Kur slypi LETA stiprybė?

Remiantis LETA veiklos ataskaitomis ir visuotinio narių susirinkimo protokolais, narių skaičius asociacijoje 25 metų laikotarpyje buvo įvairus:

- 1998 m. kovo mėn. – 42 nariai,
- 1999 m. vasario mėn. – 86 nariai,
- 2000 m. lapkričio mėn. – 99 nariai.
- 2017 m. gruodžio 1 d. – 34 nariai;
- 2018 spalio 12 d. – 113 nariai;
- 2019 gruodžio 24 d. – 283 nariai;
- 2020 liepos 31 d. – 305 nariai;
- 2021 gruodžio 1 d. – 280 nariai;
- 2022 gruodžio 1 d. – 281 nariai.
- 2023 balandžio 4 d. – 248 nariai.

Žvelgiant į skaičius ir stebint džiuginančią situaciją, vis tik kilo klausimas – kas motyvuoja šias asmenybes būti LETA nariu ar nare? Tuo labiau, kad kalbinant kai kuriuos LETA narius vis pasigirdavo žodžiai – *susitelkimas, bendrystė*... Lyg ir natūraliai konkrečią organizaciją apibūdinantys pasisakymai. Tačiau su kiekvienu interviu vis labiau ryškėjo minėtų žodžių prasmės LETA kontekste. Žvelgiant siaurai, *bendrystė* reiškiasi bendraminčių, tomis pačiomis ar panašiomis temomis besidominčių asmenybių *veikla kartu* tam tikroje *bendruomenėje*.

„*Tai įsimintiniausi įvykiai man yra mūsų visų mokslininkų, kolegų bendrystė per bendrą tokią mokymosi veiklą. <...> Įvairūs pasibuvimai su kitais mokslininkais ir mokymasis vieni iš kitų, kolegiškas pasidalinimas mokslinėmis naujienomis, savo naujais tyrimais*“ (Penkauskienė, 2023, ištrauka iš interviu).

„*<...> kalbant apie konferenciją Lietuvos sveikatos mokslų universitete, tai aš atsimenu tą atmosferą tarp mokslininkų. Ir tegul tik nesako niekas, kad lietuviai yra ne bendruomeniški... Įeini į plenarinį posėdį ir sėdi žmonės, kuriuos tikrai daugumą asmeniškai pažįsti, kai kuriuos iš matymo. Ir ta bendrystės atmosfera yra tokia tiršta, kad nors peiliu pjaustyk ją. Tai man atrodo ji labai brangi*“ (Girdzijauskienė, 2023, ištrauka iš interviu).

Veikloje kartu bendruomenėje išryškėja gilesnis turinys, sujungiantis susitelkimo, kaip gebėjimo reaguoti čia ir dabar, bei bendrystės, kaip sąmoningo prasmingo tikslo siekimo, prasmes. Būtent tokia veikla kartu pasireiškė kai LETA bendruomenė aktyviai reagavo į Ukrainos mokslininkų palaikymą. Kaip prisimena dr. Milda Ratkevičienė (2022): „*Man šie metai parodė, kad iškilus bėdai, kuri susijusi su švietimu, nesvarbu ar tai išorės įtakota, ar čia pas mus pačius jinai sukelta arba nutikusi, tai tikrai labai sugeba susitelkti [LETA nariai]*“ (ištrauka iš interviu). Skaudi situacija paskatino po kelių mėnesių suorganizuoti 15-ąjį edukacijos forumą „Ukrainos vaikų ugdymas Lietuvoje: ieškome tyrimais grįstų sprendimų“, kurio metu buvo nuotolinis susijungimas su mokslininkais kolegomis iš Ukrainos.

Sekanti veikla kartu bendruomenėje - „*<...> susitelkimai, pavyzdžiui, kai vyko diskusijos dėl vertinimo reformos. Susitelkėme ir parengėme pasiūlymus, išsakėme savo nuogastavimus dėl vertinimo dalykų. Nesvarbu, kad niekas į tai neatsižvelgia, bet mes parodėme savo poziciją ir nenutylėjome, tai, man atrodo, yra svarbiausia*“ – prisimena vice-prezidentė Eglė Pranckūnienė (2023, ištrauka iš interviu).

Dar viena svari veiklos kartu bendruomenėje iniciatyva - LETA narių dalyvavimas ugdymo mokslų programos kūrimo veiklose: „*Tai irgi buvo labai reikšmingas dalykas ir toks susitelkimas*“ (Pranckūnienė, 2023, ištrauka iš interviu). Šiuo atveju, anot Loretos Žadeikaitės (2022, ištrauka iš interviu) „*kreiptasi į LETA, kaip į edukologus jungiančią organizaciją. <...> Čia reikia pabrėžti, kad LETA iš karto atėjo su gairių projekto pagrindu, kuris tapo visos grupės darbo pagrindu*“. Daugeliui ši veikla kartu, išeinanti iš LETA ribų, įsimintina ne tik aktyviu asociacijos narių įsitraukimu ir parengtu pradiniu rezultatu, bet ir LETA atstovų diplomatiniais gebėjimais.

„*<...> kai buvo diskusijos dėl Edukacinių tyrimų programos kūrimo, aš mačiau, tas pastangas žmonių, kaip nuoširdžiai stengiasi, taip diplomatiškai <...>*“ (Urbanovič, 2023, ištrauka iš interviu).

„*Ir mūsų prezidentė sugebėjo įvairių interesų grupes suvienyti. Ir pademonstravo aukštąjį diplomatijos pilotažą, kai nenuėita konfliktavimo, konkuravimo keliu, bet būtent sutelkimo ir susivienijimo keliu*“ (Pranckūnienė, 2023, ištrauka iš interviu).

Vienareikšmiškai atsakymas dėl LETA stiprybės – tai joje esantys žmonės, asmenybės, veikloje kartu bendruomenėje kuriantys „*<...> atmosferos tą jausmą, tokį mokslinės bendrystės, mokslinių interesų ir atsakomybės už Lietuvos edukacijos ateitį*“ (Girdzijauskienė, 2023, ištrauka iš interviu).

Kiekviena organizacija stipri, kai veikia kaip ekosistema, kai vienas be kito negali.

dr. Loreta Žadeikaitė,
ŠMSM Mokslo, studijų ir technologijų departamento vyriausioji patarėja

Eiti dabartine kryptimi ir stiprėti, kad jos atstovai atsirastų pagrindinėse su švietimo sprendimais susijusiuose institucijose, organizacijose. Kad LETA, kaip organizacijos, būtų žinoma ne tik švietimo atstovams.

prof. dr. Jolanta Urbanovič,
Lietuvos Respublikos prezidento patarėja švietimo klausimais

Išlaikyti įgytą autoritetą, esamą veiklą, žinomumo kokybę ir lygmenį: „kad mes to neprarastume, ir kad institucinė atmintis persiduotų, o atėję nauji žmonės rastų savo vietą joje“.

dr. Eglė Pranckūnienė,
LETA Vice-prezidentė

Tegul nebūna lengva, bet būna džiugu.

prof. dr. Rūta Girdzijauskienė,
Pedagogų rengimo ir profesinio tobulėjimo tinklo pirmininkė

Aš palinkėčiau, kad visada mes turėtume tokią prezidentę, kaip profesorė Liudmila Rupšienė ir tokių aktyvių, pasišventusių pačiai organizacijai žmonių. Mažai matosi, kad visuomeninis darbas tikrai atima daug jėgų, daug laiko šalia visų kitų įsipareigojimų. Tai palinkėčiau, kad žmonės atrastų, matytų prasmę šito darbo, savo skiriamo laiko ir toliau organizacija gyvuotų.

dr. Eglė Pranckūnienė,
LETA Vice-prezidentė

Jeigu būtų daugiau tokių žmonių kaip LETA prezidentė profesorė Liudmila Rupšienė, tai gal tie rezultatai dar labiau matytųsi. Man ir yra žaviausia tos iniciatyvos iš jos, kaip iš prezidentės (pauzė). Aišku gaila, kad negali žmogus tokios organizacijos vienas pavežti.

dr. Milda Ratkevičienė,
LETA sekretorė nuo 2022 m. sausio mėn.

Tai mano linkėjimas mokslininkams iš tiesų jausti tarnystės visuomenei džiaugsmą.

O grįžtamoji dovana mokslininkui – gauti, matyti ir jausti, kad tai, ką tu darai, atneša vertę, tai realizuojasi, kad galbūt efektyviausi, svarbiausi sprendimai, kurie gali padėti, priimami.

prof. dr. Alvyra Galkienė,
Įtraukaus ugdymo tinklo pirmininkė

<...> tolerancijos visiems, supratimo net ten, kur jis dar tolesnis, pakantumo kitaip mąstantiems ir didelės sėmės tikslingoje veikloje.

prof. dr. Rita Bieliauskienė,
Edukacijos tyrėjų Emeritų tinklo pirmininkė

Kuo daugiau iššūkių - tai ir žmogų, ir organizaciją daro stipresniais. Lai tie iššūkiai nebūna tiesiog tiktai šūkiai, o, kad tai būtų reali veikla Valstybei, jos piliečiams, jaunajai kartai svarbūs dalykai ir būtų įveikiami. O įveikiami jie gali būti tiktai vienybėje.

prof. dr. Raimonda Brunevičiūtė,
Aukštojo mokslo ir profesinio mokymo tinklo pirmininkė

Kad tikrai visą laiką būtų tas augimo procesas, kad neateitų tas jausmas - štai jau viskas padaryta. Kad visą laiką rastųsi nauji sumanymai, nauji tikslai, nauji žmonės ateitų, kad būtų noras augti, augti, augti.

dr. Auksė Petruškevičiūtė
Projektinės veiklos ir strateginių partnerysčių tinklo pirmininkė

Kam mes kaip edukacijos mokslininkai esam reikalingi? Mes esam reikalingi ne tik tam, kad gautume atlyginimus, bet ir tam, kad mes kažką padarytumėm dėl to, kad ugdymas ir švietimas Lietuvoje būtų aukštesnio lygio, kad labiau tenkintų mūsų visuomenės poreikius, mūsų vaikų, studentų, suaugusiųjų besimokančiųjų poreikius. Ir kai mes pradėdame kalbėti apie tą poveikį praktikai, tai tikrai vienas kare ne karys, jei tinkluose nebendradarbiausime - tai tikrai poveikis bus mažesnis nei galėtų būtų. Svarbu būti kartu, kalbėtis, ieškoti sutarimo, bendrų sprendimų tiek per pačią konferenciją, tiek per tinklus, per bendrus renginius, tarpinstitucines ir tarpdalykines diskusijas.

prof. dr. Liudmila Rupšienė,
LETA prezidentė

Dėl bendradarbiavimo labai svarbu visų LETA narių aktyvumas. Kai žmonės jaučiasi bendrystėje, jie vienas kitam reikalingi ir gali siekti bendro tikslo. Linkiu, kad tinklai veiktų, jaustų vienybę. Svarbu nepamiršti mažesnio bendradarbiavimo klasteriuose – per tinklus mokyklose. Neklausk ką tau duoda LETA, klausk ką tu jai gali duoti.

dr. Loreta Žadeikaitė,
ŠMSM Mokslo, studijų ir technologijų departamento vyriausioji patarėja

Tie, kurie jau yra nariai, būtų daugiau aktyvūs. <...> kad nuoširdžiai norėtų būti bendruomenės, tarpusavyje bendradarbiaujančios bendruomenės, dalimi.

prof. dr. Jolanta Urbanovič,
Lietuvos Respublikos prezidento patarėja švietimo klausimais

Susivienyti bendrų veiklų siekime, „neteisingumui pastebėti, pasakyti“.

doc. dr. Daiva Penkauskienė,
Tyrimų metodologijos tinklo pirmininkė

Daugiau „aktyvumo tinkluose“ linki dr. Milda Ratkevičienė (LETA sekretorė nuo 2022 m. sausio mėn.) ir dr. Monika Orechova (LETA sekretorė 2019 -2021 m.)

Mes labiau iš tokio susiskaldymo, susipriešinimo, konkurencijos pamažėle, mažais žingsneliais einame link didesnės bendrystės. Ir profesionalaus bendravimo bei bendradarbiavimo.

doc. dr. Daiva Penkauskienė,
Tyrimų metodologijos tinklo pirmininkė

Reikia kuo daugiau viešumo ir kuo daugiau edukacijos įvairiose aplinkose. Svarbi gerųjų pavyzdžių sklaida.

dr. Loreta Žadeikaitė,
ŠMSM Mokslo, studijų ir technologijų departamento vyriausioji patarėja

Per mažai ištransliuojama tai, kas nuveikta.

dr. Milda Ratkevičienė,
LETA sekretorė nuo 2022 m. sausio mėn.

Siekiant aktyvesnio komunikavimo ir organizacijos viduje, ir išorėje tikslinga LETA struktūroje „prisiimti atsakomybę“ už viešinimo veiklas.

dr. Eglė Pranckūnienė,
LETA Vice-prezidentė

Labiausiai pergyvenu dėl to, kad matau tarp edukologijos mokslininkų, netgi profesorių, asociacijos atmetimą, jos vertės nepripažinimą. Man tai iš tikrųjų vertybiškai nepriimtina pozicija. Pergyvenu, kai žmonės nenori bendradarbiauti, nuvertina, teigia, kad tai nėra svarbus dalykas. Ypač neramu dėl kai dalies jaunų doktorantų pasyvumo.

prof. dr. Liudmila Rupšienė,
LETA prezidentė, Klaipėdos universiteto profesorė

LETA ateitis manyčiau, tyrėjų mobilizacija. Tačiau tu, kurie neužsiims žinomų tezių patvirtinimu, bet gilinsis nuo magistro studijų (vedami sumanių profesorių) link tikro poreikio valstybėje, link švietimo politikai aktualių darbų, kurie turėtų būti ne žurnalistų komentuojami, bet profesionaliai realizuojami praktikoje. Ne naivūs paviršutiniški, „dėl reikalo“ tyrimai, bet giluminiai, aktualūs, galintys keisti švietimo Lietuvoje situaciją. Bent iš dalies.

prof. dr. Rita Bieliauskienė,
Edukacijos tyrėjų Emeritų tinklo pirmininkė

Kad tyrimai tarnautų Lietuvos švietimo sistemos tobulinimui <...> per tuos ryšius, per diskusijas <...> mes turim atsivesti tą gerąją patirtį į Lietuvą ir iš tikrųjų geriausius vaisius atiduoti savo šaliai, o jau paskui dalintis su pasauliu.

prof. dr. Alvyra Galkienė,
Įtraukaus ugdymo tinklo pirmininkė

ŠALTINIAI

- Akademiniai susitikimai: asmenybė – kaip jungtis tarp praeities ir ateities. Švietimo naujienos, 2022-11-04. Prieiga internetu: <https://www.svietimonaujienos.lt/akademiniai-susitikimai-asmenybe-kaip-jungtis-tarp-praeities-ir-ateities/?fbclid=IwAR3XDrTFcrq01OVAKIob9AjtSARjaPcb1KepnjskXyRZQT5ecIv1u0Rw3ng>.
- Bruzgelevičienė, R. (2008). *Lietuvos švietimo kūrimas, 1988-1997* (p. 345). Sapnų sala.
- Bruzgelevičienė, R., & Žadeikaitė, L. (2008). Ugdymo paradigimų kaita XX-XXI a. sandūroje-unikalus Lietuvos švietimo istorijos reiškiny. *Pedagogika*, 18-28.
- Centrinė projektų valdymo agentūra. Ateities ekonomikos DNR. Prieiga internetu: <https://www.cpva.lt/ateities-ekonomikos-dnr/715>
- Duoblienė, L. (2010). Švietimo politika ir globalizacija: nacionaliniai ir supranacionaliniai ypatumai. *Acta paedagogica Vilnensia*, (25), 69-84.
- Jackūnas Ž., (1993). Lietuvos švietimo plėtotė Europos edukacinių nuostatų kontekste. *Lietuvos švietimo gairės*. Prieiga internetu: https://ml100.ugdome.lt/darbai/LIETUVOS_SVIETIMO_REFORMOS_GAIRES.pdf.
- Jackūnas, Ž. (2001). Lietuvos švietimas XXI a. iššūkių akivaizdoje: OECD ekspertų žvilgsnis. *Pedagogika*, 12-17.
- Jucevičienė, P. (1997). *Ugdymo mokslo raida: nuo pedagogikos iki šiuolaikines edukologijos*. Kaunas, Technologija.
- Juzefovičius, R. (2022). Universitetų metai: istorinė praeitis dabartyje. *Istorija. Lietuvos aukštųjų mokyklų mokslo darbai*, 126(2), 87-96.
- Kučinskaitė, J. (2013). *Edukologija – mokslas, kurį mokslu vadina tik patys edukologai*. Veidas, 2013 m. kovo 1 d., Nr. 9. Prieiga internetu: <http://www.veidas.lt/edukologija-%E2%80%93-mokslas-kuri-mokslu-vadina-tik-patys-edukologai>.
- Kulakauskas, A. (2022). *Pirmoji lietuviška Alma Mater: trumpa klasikinio universiteto Kaune istorija*. Vytauto Didžiojo universiteto leidykla.
- Lietuvos TSR vidurinės bendrojo lavinimo mokyklos koncepcija. (1988). Projektas. *Tarybinis mokytojas*, Nr. 98. Prieiga internetu: <http://senas.lnb.lt/stotisFiles/uploadedAttachments/pdf20139220528.pdf>.
- Masiukaitė, R. (2018). *Klaipėdos universitete vyko mokslinė konferencija „Ugdymas ir švietimas žmogaus gerovei“*. AtviraKlaipeda.lt., 2018 m. spalio 16 d. Prieiga internetu: <https://www.atviraklaipeda.lt/2018/10/16/klaipedos-universitete-vyko-moksline-konferencija-ugdymas-ir-svietimas-zmogaus-gerovei/>.
- Rupšienė, L. (2016). Švietimas ar edukacija?. *Pedagogika*, 122(2), 5-16.
- Šaknienė, M. (2020). *Lietuvos edukologai senjorai nori būti matomi bei girdimi*. Prieiga internetu: <http://www.elektrenuzinios.lt/kultura-svietimas/lietuvos-edukologai-seniorai-nori-buti-matomi-bei-girdimi-4031>.
- Švietimo, mokslo ir sporto ministerija. Prieiga internetu: <https://smsm.lrv.lt/lt/apie-ministerija/istorija/ministerijos-istorija?lang=lt>.
- Targamadžė, V. (2013). *Apie edukologijos mokslą*. Veidas, 2013 m. kovo 11 d. Prieiga internetu: <http://www.veidas.lt/apie-edukologijos-mokslo>.
- Trakšėlys, K. (2011). Švietimo kaip socialinio instituto transformacija modernios visuomenės kontekste (Lietuvos atvejis). *FilosoFija. sociologija*, (4), 437-445.
- Visuotinė lietuvių enciklopedija. Edukologijos raida 16 amžiuje – 20 amžiaus pradžioje. Prieiga internetu: <https://www.vle.lt/straipsnis/edukologija-lietuvoje/>.

Interviu davė:

- Bieliauskienė, R. LETA Edukacijos tyrėjų Emeritų tinklo pirmininkė; rašytinė refleksija 2023 m. kovo 8 d.
- Brunevičiūtė, R. LETA Aukštojo mokslo ir profesinio mokymo tinklo pirmininkė; interviu imtas 2023 m. vasario 17 d.
- Eidimtas, A. Buvęs LETA „Informacinės technologinės edukacijos“ tinklo pirmininkas; interviu imtas 2023m. kovo 6 d.
- Galkienė, A. LETA Įtraukaus ugdymo tinklo pirmininkė; interviu imtas 2023 m. kovo 9 d.
- Girdzijauskienė, R. LETA Pedagogų rengimo ir profesinio tobulėjimo tinklo pirmininkė; interviu imtas 2023 m. vasario 17 d.
- Jucevičienė, P. Profesorė, habilituota mokslo daktarė, interviu imtas 2022 m. lapkričio 9 d.
- Lietuvos edukacinių tyrimų asociacija: dokumentai, internetinė svetainė (<https://lera.lt/>), „Facebook“ profilis (<https://www.facebook.com/profile.php?id=100066600618535>)
- Orechova. M. LETA sekretorė 2019-2021 m.; interviu imtas 2022 m. vasario 1 d.
- Penkauskienė, D. LETA Tyrimų metodologijos tinklo pirmininkė; interviu imtas 2023 m. vasario 11 d.
- Petruškevičiūtė, A. LETA Projektinės veiklos ir strateginių partnerysčių tinklo pirmininkė; interviu imtas 2023 m. birželio 14 d.
- Pranckūnienė, E. LETA Vice-prezidentė; interviu imtas 2023 m. vasario 14 d.
- Ratkevičienė, M. LETA sekretorė, KTU Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakulteto mokslo darbuotoja, Studijų departamento Studijų kokybės ir vystymo skyriaus studijų kokybės projektų koordinadorė. Interviu imtas 2022 m. gruodžio 21 d.
- Rupšienė, L. LETA prezidentė, Klaipėdos universiteto profesorė, interviu imtas 2022 m. lapkričio 22 d.
- Urbanovič, J. Lietuvos Respublikos prezidento patarėja švietimo klausimais; interviu imtas 2023 m. kovo 10 d.
- Žadeikaitė, L. ŠMSM Mokslo, studijų ir technologijų departamento vyriausioji patarėja, interviu imtas 2022 m. lapkričio 30 d.

PRIEDAI

- 1 priedas. 1988. Lietuvos TSR vidurinės bendrojo lavinimo mokyklos koncepcija
- 2 priedas. 1998. LETA komitetų 1998-1999 m. veiklos planai
- 3 priedas. 1998. LETA prašymas tapti EERA nariu
- 4 priedas. 1999. II respublikinės edukologijos doktorantų ir jų mokslinių vadovų konferencijos programa
- 5 priedas. 1999. LETA pasiūlymas Lietuvos mokslo tarybai
- 6 priedas. 1999. Metodologinio seminaro „Edukologijos mokslas ir tyrimai“ planas
- 7 priedas. 1999. Edukologinių tyrimų ir kvalifikacinių darbų kultūros nuostatos
- 8 priedas. 1999. LETA pristatantis lankstinukas anglų kalba
- 9 priedas. 2001. V Lietuvos edukologijos doktorantų ir jų mokslinių vadovų konferencijos programa ir tezės
- 10 priedas. Lietuvos Respublikos Švietimo ministrai 1990-2022 m.
- 11 priedas. 2020 - 2023. LETA edukacijos forumų santraukos
- 12 priedas. 2022. II-ojo Akademinio susitikimo kvietimas
- 13 priedas. 2022 -2023 metų Edukacijos tyrėjų emeritų tinklo tikslai ir uždaviniai
- 14 priedas. 2022. LETA projektinės veiklos gairės
- 15 priedas. 2023. LETA Tyrimų blykstės
- 16 priedas. 2023. Ukrainos edukacinių tyrimų asociacijos padėka